

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ - ΥΠΕΚΑ

Δ/νση ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ

ΥΠΕΚΑ

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ, ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗ & ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ
Π.Π.Χ.Σ.Α.Α.

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

ΤΕΥΧΟΣ

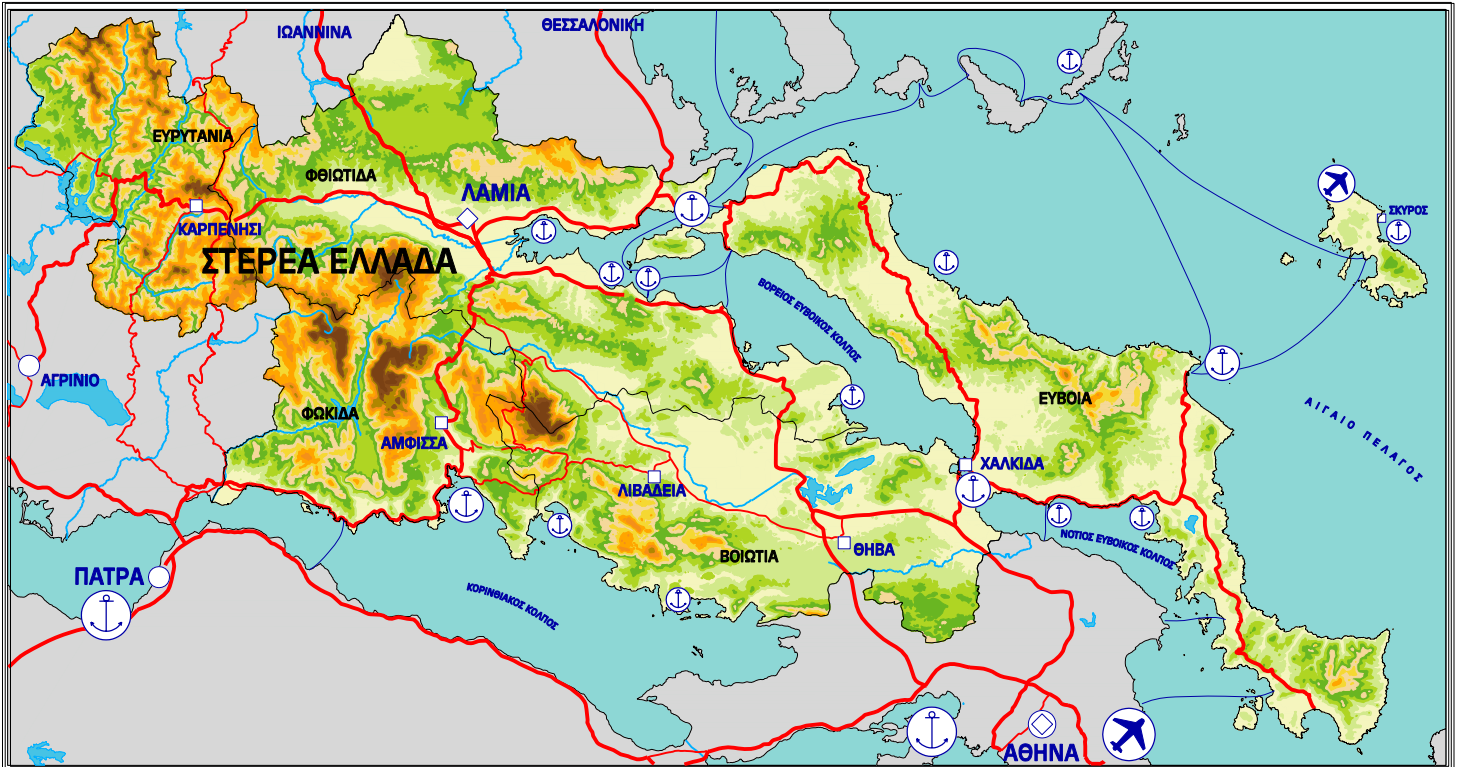
2

Τοπίο

Β1 Στάδιο

2 / 17-02-2015

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2014

ΑΝΑΔΟΧΟΣ
ΣΥΜΠΡΑΞΗ

1. **edp** EDP S.A.
2. ΧΡ. ΜΑΜΑΤΣΗ

ΣΥΝΤΑΞΗ
edp
EDP S.A.

ΝΟΜΙΜΟΣ ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ

Μάρθα Χουσιανάκου
Ομήρου 60 fax 210 9314220
171 21 Ν.Σμύρνη email edpsa@tee.gr

ΟΙ ΕΠΙΒΛΕΠΟΝΤΕΣ

Αθήνα, / / 2015

Ελένη Καραγιάννη
Αρχιτέκτων Μηχανικός

Αθήνα, / / 2015

Αντωνία Σεφερλή
Βιολόγος

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Αθήνα, / / 2015

Περιεχόμενα Τεύχους Τοπίου

α/α	Περιεχόμενα	Σελ.
Τοπίο		
A	ΕΙΣΑΓΩΓΗ	1
B	ΑΝΑΛΥΣΗ / ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ	3
B.1	<i>Η ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΤΟΠΙΟΥ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΣΗΜΕΡΑ</i>	3
B.1.1	Προστατευόμενα φυσικά τοπία	3
B.1.2	Προστατευόμενα Πολιτιστικά τοπία και πόλεις – οικισμοί	4
B.1.3	Άλλα εντοπισμένα Φυσικά τοπία και στοιχεία	5
B.2	<i>ΑΝΑΛΥΣΗ / ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΠΙΩΝ ΣΤΟ ΧΩΡΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ</i>	7
B.2.1α	Μεθοδολογία Ανάλυσης - Καταγραφής	7
B.2.1β	Μεθοδολογία Αξιολόγησης – Πρότασης - Κατευθύνσεις	10
B.2.2	Καθορισμός Τοπιακών Γεωγραφικών Ενοτήτων	11
B.2.3	Καθορισμός Μεγάλων Γεωγραφικών Τοπίων και κατάταξη Τοπιακών Γεωγραφικών Ενοτήτων	12
B.2.4	Ανάλυση - Καταγραφή ανά τοπιακή ενότητα στοιχείων σύνθεσης τοπίων και πιέσεων	16
B.2.5	Διερεύνηση πολιτιστικών διαδρομών Τοπίου	51
B.2.6	Αξιολόγηση – Χαρακτήρας Ζωνών Τοπίων (Τοπιακών Ενοτήτων) Ιδιαίτερης Αξίας	54
B.2.7	Προτάσεις κατευθύνσεων Διαχείρισης	56

α/α	ΧΑΡΤΕΣ	Σελ.
B.1	ΜΕΓΑΛΑ ΤΟΠΙΑ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	14
B.2	ΤΟΠΙΑΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	15
B.3	ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ ΤΟΠΙΑΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ	61

A. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Με το ν. 3827/2010 (Α' 30) επικυρώθηκε η Ευρωπαϊκή Σύμβαση του Τοπίου, η οποία είχε υπογραφεί στη Φλωρεντία, στις 20 Οκτωβρίου 2000.

Η Σύμβαση προβλέπει την προστασία των τοπίων των χωρών-μελών του Συμβουλίου της Ευρώπης. Σε αυτά περιλαμβάνει πλέον, σύμφωνα με τις σύγχρονες επιστημονικές αντιλήψεις και ορισμούς, το φυσικό και το πολιτισμικό (ιστορικό) περιβάλλον, ενόψει της σύνταξης χωροταξικών σχεδίων (βλ. προοίμιο και άρθ. 5 παρ. δ. της Ευρωπαϊκής Σύμβασης του Τοπίου).

Στο άρθρο 1 της σύμβασης περιέχεται σειρά ορισμών που αναφέρονται στην πολιτική τοπίων, τους στόχους ποιότητας των τοπίων, την προστασία τους, τη διαχείρισή τους και τον σχετικό σχεδιασμό.

Στο άρθρο 2 καθορίζεται το πεδίο εφαρμογής της, που είναι φυσικές, αγροτικές, αστικές και περιαστικές περιοχές, συμπεριλαμβανομένων της γης, των εσωτερικών υδάτων και των θαλάσσιων περιοχών, ενώ ορίζεται ρητά ότι δεν αφορά μόνο εξαιρετικά τοπία, αλλά και τα τοπία χωρίς ιδιαιτερότητα ή και τα υποβαθμισμένα.

Σύμφωνα με το άρθρο 3, η σύμβαση στοχεύει στην προώθηση της προστασίας των τοπίων, τη διαχείριση και τον σχεδιασμό τους, και την οργάνωση της Ευρωπαϊκής συνεργασίας σε ζητήματα τοπίων.

Στο άρθρο 5 ορίζεται ότι κάθε κράτος-μέλος υποχρεούται να αναγνωρίζει νομικά τα τοπία (στόχος ευρύτερος από εκείνο του ν. 1469 /1950 και του ν. 1650 /1986 και των Τοπίων Ιδιαιτέρου Φυσικού Κάλλους (ΤΙΦΚ) που εκείνοι αναγνωρίζουν), να εγκαθιδρύει και να εφαρμόζει ειδικές πολιτικές για τα τοπία, να καθιερώνει διαδικασίες για τη συμμετοχή του κοινού και τοπικών Αρχών στη διατύπωση των σχετικών πολιτικών, τέλος δε να εντάσσει τα τοπία στις πολιτικές σχεδιασμού καθώς και σε κάθε πολιτική με πιθανό άμεσο ή έμμεσο αντίκτυπο στα τοπία.

Στο άρθρο 6 καθορίζεται ότι κάθε Κράτος μέλος υποχρεούται να λαμβάνει συγκεκριμένα μέτρα, για την αύξηση της ευαισθητοποίησης της κοινωνίας και των αρχών, την κατάρτιση και εκπαίδευση, την καταγραφή, αναγνώριση και εκτίμηση της αξίας των τοπίων, τον ορισμό στόχων ποιότητας των τοπίων και την εφαρμογή πολιτικών για το τοπίο.

Με το δεύτερο άρθρο του κυρωτικού νόμου, εξουσιοδοτούνται ο υπουργός Π.Ε.Κ.Α. και ο κατά περίπτωση συναρμόδιος υπουργός να λαμβάνουν τα γενικά ή συγκεκριμένα μέτρα και προσδιορίζεται κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή της σύμβασης.

Στα παραπάνω πλαίσια εκπονείται σε περιφερειακή κλίμακα μελέτη αναγνώρισης και αξιολόγησης του Τοπίου της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας προσανατολισμένη στις νέες συνθήκες προστασίας σε σχέση με την προηγούμενη περίοδο χωροταξικού

σχεδιασμού που αφορά στο θεσμοθετημένο ΠΠΧΣΑΑ το οποίο αξιολογήθηκε στη Α' Φάση της μελέτης και αναθεωρείται στη παρούσα φάση.

Στη παρούσα αυτή φάση της μελέτης αναμορφώνονται στοιχεία της ανάλυσης τοπίου της Αης Φάσης με πρόσθετους χαρακτηρισμούς κατάταξης και αναμόρφωσης των επιμέρους εντοπισμένων ενοτήτων τοπίου και αξιολογούνται και προτείνονται οι Ζώνες Τοπίου που προκύπτουν από αυτή την μακροσκοπική κλίμακα του ΠΠΧΣΑΑ. Δίδονται επίσης κατευθύνσεις προληπτικής προστασίας, ανάδειξης και περαιτέρω διερεύνησης ειδικότερων εντοπισμών στο επίπεδο του υποκείμενου σχεδιασμού.

B. ΑΝΑΛΥΣΗ / ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ

B.1. Η ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΤΟΠΙΟΥ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΣΗΜΕΡΑ

B.1.1. Προστατευόμενα φυσικά τοπία

Τα προστατευόμενα φυσικά τοπία της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας είναι τα «Τοπία Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλλους – ΤΙΦΚ», τα αισθητικά δάση, οι περιοχές του Δικτύου Φύση 2000 (NATURA 2000), οι πυρήνες και οι περιφερειακές ζώνες των Εθνικών Δρυμών και οι υγρότοποι, τα οποία είναι δυνατόν να κηρυχθούν ως προστατευόμενες περιοχές με σχετικές Υπουργικές Αποφάσεις.

Όσον αφορά τα «Τοπία Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλλους – ΤΙΦΚ» τα στοιχεία που έχουμε στη διάθεσή μας, πλην ελαχίστων θεσμοθετημένων από το ΥΠΠΟ, βασίζονται στο ερευνητικό πρόγραμμα «Δημιουργία τράπεζας στοιχείων για την Ελληνική Φύση» το οποίο κατέγραψε μία βάση δεδομένων για τις περιοχές του Ελληνικού χώρου όπου και συμπεριλαμβάνονται και τα ως άνω φυσικά τοπία. Στη βάση δεδομένων περιλαμβάνονται 28 περιοχές ΤΙΦΚ στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας που κατανέμονται κατά Περιφερειακή Ενότητα:

- τρεις (3) στην Π.Ε. Βοιωτίας,
- δέκα (10) στην Π.Ε. Ευβοίας
- τέσσερις (4) στην Π.Ε. Ευρυτανίας
- πέντε (5) στην Π.Ε. Φθιώτιδος και
- έξι (6) στην Π.Ε. Φωκίδας

Οι παραπάνω περιοχές αναφέρονται σε παντός είδους τοπία, όρη, αισθητικά δάση, ακρωτήρια, χερσονήσους, σπήλαια, λίμνες, νησιά και νησίδες, ρέματα, φαράγγια, μεμονωμένους ή και ομάδες / συμπλέγματα οικισμών, και Ειδικά Τοπία (π.χ. Δελφικό Τοπίο).

Οι περιοχές «NATURA 2000» που έχουν ενταχθεί στον εθνικό κατάλογο για την Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας είναι 27 εκ των οποίων 14 περιοχές αποτελούν Ειδικές Ζώνες Διατήρησης (ΕΖΔ – τέως Τόποι Κοινοτικής Σημασίας) και 13 περιοχές – Ζώνες Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ)

Οι περιοχές «NATURA 2000» που έχουν ορισθεί είναι κατά Περιφερειακή Ενότητα:

- Δύο (2) στην Π.Ε. Βοιωτίας / ποσοστιαία συμμετοχή σε έκταση 11,6%

• Δέκα (10) στην Π.Ε. Ευβοίας/ « « « «	26,3%
• Δύο (2) στην Π.Ε. Ευρυτανίας/ « « « «	10,7%
• Έξι (6) στην Π.Ε. Φθιώτιδας/ « « « «	21,6%
• Επτά (7) στην Π.Ε. Φωκίδας/ « « « «	29,6%

Η ποσοστιαία συμμετοχή της έκτασης της ζώνης «NATURA 2000» στο σύνολο της έκτασης της Περιφέρειας Στ.Ε. είναι ίση με το 25,2% αυτής.

Επιπλέον καταγράφονται 3 πυρήνες Εθνικών Δρυμών και κατανέμονται:

- Δύο (2) στη Π.Ε. Φθιώτιδας και ένας (1) στη Π.Ε. Φθιώτιδας και Φωκίδας.

Οι περιφερειακές ζώνες Εθνικών Δρυμών είναι δύο (2) στη Π.Ε. Φθιώτιδας

Τα αισθητικά δάση είναι δύο (2):

- Ένα (1) στην Π.Ε. Ευβοίας
- Ένα (1) στην Π.Ε. Φθιώτιδας

Οι Υγρότοποι της Ελλάδας έχουν καταγραφεί από το Εθνικό Κέντρο Βιοτόπων – Υγροτόπων (ΕΚΒΥ) και αριθμούν σε 39 περιοχές στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας έναντι 378 στο σύνολο του Ελλαδικού Χώρου. Αφορούν σε ποταμούς και Δέλτα ποταμών, λίμνες, έλη, εκβολές ποταμών, λιμνοθάλασσες, τεχνητές λίμνες, πηγές και δεξαμενές.

Οι μικροί υγρότοποι (έως 80 στρέμματα) προστατεύονται με τις διατάξεις της περιβαλλοντικής νομοθεσίας και στη ΠΣΤΕ καταγράφονται ως Μικροί Νησιώτικοι Υγρότοποι και είναι τριάντα ένας (31) στη Π.Ε. Ευβοίας και δύο (2) στη Π.Ε. Φωκίδας.

B.1.2. Προστατευόμενα Πολιτιστικά τοπία και πόλεις – οικισμοί

Η Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας είναι εξαιρετικά πλούσια σε αρχαιολογικούς χώρους, ιστορικούς τόπους, ιστορικές πόλεις και παραδοσιακούς οικισμούς και ως εκ τούτου έχει ήδη προστατευόμενα «πολιτιστικά τοπία» κατανεμημένα στους επί μέρους νομούς / και τοπιακές ενότητες του χώρου της. Ειδικότερα εντοπίζονται:

1. Δέκα (10) «Ιστορικοί Τόποι» κηρυγμένοι από ΥΠΠΟ και ΥΠΕΕ με Υπουργικές Αποφάσεις (Υ.Α.) κατανέμονται ως εξής:

- Ένας (1) στην Π.Ε. Βοιωτίας
- Τέσσερις (4) στην Π.Ε. Ευβοίας
- Δύο (2) στην Π.Ε. Ευρυτανίας
- Δύο (2) στην Π.Ε. Φθιώτιδας
- Ένας (1) στην Π.Ε. Φωκίδας

2. Δύο (2) «Αρχαιολογικοί Χώροι και μνημεία εκτός πόλεων» κηρυγμένοι από την UNESCO:

- Ένας (1) στην Π.Ε. Βοιωτίας
- Ένας (1) στην Π.Ε. Φωκίδας

3. Τέσσερις (4) «Πόλεις ως Αρχαιολογικοί Χώροι, Ιστορικοί τόποι ή Ιστορικά Κέντρα»
 - Ένας (1) στην Π.Ε. Βοιωτίας
 - Δύο (2) στην Π.Ε. Ευβοίας
 - Ένας (1) στην Π.Ε. Φωκίδας
4. Τριακόσιοι είκοσι οκτώ (328) «Αρχαιολογικοί Χώροι εκτός πόλεων»
 - Ογδόντα δύο (82) στην Π.Ε. Βοιωτίας
 - Εκατόν δέκα πέντε (115) στην Π.Ε. Ευβοίας (εκ των οποίων 10 στη Σκύρο και 1 στη νησίδα Πασάς)
 - Δώδεκα (12) στην Π.Ε. Ευρυτανίας
 - Ογδόντα τέσσερις (84) στην Π.Ε. Φθιώτιδας
 - Τριάντα πέντε (35) στην Π.Ε. Φωκίδας

B.1.3 Άλλα εντοπισμένα Φυσικά τοπία και στοιχεία

Πέραν των κηρυγμένων και ως εκ τούτου θεωρουμένων ως προστατευομένων περιοχών με συγκεκριμένη θεσμική θωράκιση, έχουν καταγραφεί περιοχές που χρήζουν «προστασίας της Φύσης» που έχουν αξιολογηθεί ως περιοχές σημαντικού ενδιαφέροντος και είναι: οι Βιότοποι CORINE, Άλλα Τοπία, Άλλοι Βιότοποι κ.α.

1. ΒΙΟΤΟΠΟΙ (συνολικά 37)

Περιλαμβάνουν όρη, ποταμούς, λίμνες, δάση, δέλτα ποταμών, εθνικούς δρυμούς, φράγματα, κοιλάδες, και εντοπίζονται κατά νομό:

- Πέντε (5) στην Π.Ε. Βοιωτίας
- Δέκα τρεις (13) στην Π.Ε. Ευβοίας
- Έξι (6) στην Π.Ε. Ευρυτανίας
- Έξι (6) στην Π.Ε. Φθιώτιδας
- Επτά (7) στην Π.Ε. Φωκίδας

2. ΑΛΛΑ ΤΟΠΙΑ (συνολικά 8)

Περιλαμβάνουν αισθητικά δάση, λίμνες ρέματα, χερσονήσους, φαράγγια κ.τ.λ. και εντοπίζονται:

- Τέσσερα (4) στην Π.Ε. Ευβοίας
- Δύο (2) στην Π.Ε. Φθιώτιδας
- Δύο (2) στην Π.Ε. Φωκίδας

3. ΑΛΛΟΙ ΒΙΟΤΟΠΟΙ (συνολικά 21)

Περιλαμβάνουν όρη, λίμνες, νησιά, παραλίες, ευρύτερες περιοχές λιμνών, ποταμούς και εντοπίζονται:

- Δύο (2) στην Π.Ε. Βοιωτίας
- Δέκα (10) στην Π.Ε. Ευβοίας
- Τέσσερις (4) στην Π.Ε. Ευρυτανίας

- Τρεις (3) στην Π.Ε. Φθιώτιδας
- Δύο (2) στην Π.Ε. Φωκίδας

4. ΣΗΜΑΝΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΓΙΑ ΤΑ ΠΟΥΛΙΑ (Σ.Π.Π.) (συνολικά 14)

Περιλαμβάνουν όρη, λίμνες, λιμνοθάλασσες, νησιά νησίδες, κοιλάδες και εκβολές ποταμών και εντοπίζονται:

- Επτά (7) στην Π.Ε. Ευβοίας
- Μία (1) στην Π.Ε. Ευρυτανίας
- Δύο (2) στην Π.Ε. Φθιώτιδας
- Τέσσερις (4) στην Π.Ε. Φωκίδας

5. ΚΑΤΑΦΥΓΙΑ ΑΓΡΙΑΣ ΖΩΗΣ (συνολικά 79)

Εντοπίζονται:

- Εννέα (9) στην Π.Ε. Βοιωτίας
- Είκοσι δύο (22) στην Π.Ε. Ευβοίας
- Δώδεκα (12) στην Π.Ε. Ευρυτανίας
- Είκοσι πέντε (25) στην Π.Ε. Φθιώτιδας
- Έντεκα (11) στην Π.Ε. Φωκίδας

6. ΚΑΤΑΦΥΓΙΑ ΘΗΡΑΜΑΤΩΝ (συνολικά 10)

Εντοπίζονται:

- Ένα (1) στις Π.Ε. Βοιωτίας και Φθιώτιδας
- Δύο (2) στην Π.Ε. Ευβοίας
- Δύο (2) στην Π.Ε. Ευρυτανίας
- Δύο (2) στην Π.Ε. Φθιώτιδας, ένα (1) στις Π.Ε. Φθιώτιδος και Βοιωτίας, και ένα (1) στις Π.Ε. Φθιώτιδος και Φωκίδας.
- Δύο (2) στην Π.Ε. Φωκίδας
- Ένα (1) στις Π.Ε. Φωκίδας και Φθιώτιδος.

Όλα τα παραπάνω στοιχεία ανάλυσης του Τοπίου αποτυπώνονται αναλυτικά σε σχετικό Χάρτη Π.2δ που συνοδεύει το τεύχος και καταγράφονται σε σχετικού πίνακες σε παράρτημα και στο ειδικό τεύχος της ΣΜΠΕ της μελέτης αναθεώρησης του ΠΠΧΣΑΑ της Π. Στ. Ε..

B2. ΑΝΑΛΥΣΗ/ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΠΙΩΝ ΣΤΟ ΧΩΡΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

Η ανάλυση και η αξιολόγηση του τοπίου γίνεται στη βάση μεθοδολογικών εργαλείων που ανταποκρίνονται στη περιφερειακή κλίμακα και χαρτογραφία της μελέτης (1250.000) και σε συνδυασμό με την χωροταξική θεώρηση της ένταξης του τοπίου στην ολοκληρωμένη διαχείριση του χώρου και επομένως στην συνολική διατύπωση του νέου ΠΠΧΣΑΑ της ΠΣΤΕ.

B.2.1α. Μεθοδολογία Ανάλυσης – Καταγραφής

Η ανάλυση – καταγραφή για την αξιολόγηση του τοπίου γίνεται κατά «ενότητες τοπίου». Για την οριοθέτηση των ενοτήτων τοπίων ακολουθείται η επιστημονική προσέγγιση άλλων χωρών όπου έχουν ήδη εφαρμοστεί πρακτικές αξιολόγησης και προστασίας τοπίων μέσω χωρικού σχεδιασμού (Γαλλία-Βέλγιο-Ελβετία) και γίνεται βάσει των δύο ακόλουθων μεθόδων:

- α) είτε μέσω της ανάλυσης της χωρικής διασποράς των στοιχείων (χαρακτηριστικών) του τοπίου εντός ενός δικτύου σημείων παρατήρησης που καλύπτουν των εξεταζόμενο χώρο και απέχουν ίσα μεταξύ τους π.χ. ισοσκελή τρίγωνα ή τετράγωνα.
- β) είτε μέσω ίδιας ως άνω ανάλυσης αλλά εντός περιοχών φυσικά ή φυσικο-τεχνικά οριοθετημένων γεωγραφικών ενοτήτων με βάση την τοπογραφία που περικλείονται από τις κορυφογραμμές δηλαδή πεδιάδες ή κοιλάδες και έχουν ενιαία θέα / θεώρηση.

Στη δεύτερη περίπτωση οι ενότητες τοπίου μπορεί να εκτείνονται κατά μήκος των πεδιάδων σε πολλά χιλιόμετρα. Επειδή είναι δύσκολη η θεώρηση σε εκτεταμένες περιοχές, εισάγονται και υποδιαιρέσεις που συνήθως συνδυάζονται με αλλαγή κατεύθυνσης των πεδιάδων ή με βάση τις κοιλάδες που συμβάλλουν στην κύρια πεδιάδα.

Ενίοτε η θέα / θεώρηση μιας ενότητας τοπίου κόβεται από ένα δάσος, βράχια ή μια πόλη. Τα στοιχεία αυτά θεωρούνται επίσης ως όρια μιας υποενότητας.

Κάθε τέτοια ενότητα τοπίου καθορίζει κατ' αρχή μια περιοχή εντός της οποίας μπορούμε να παρατηρήσουμε από κάποιο σημείο ένα τοπίο ενιαίο. Πέρα απ' αυτό μπορεί να παρατηρηθεί από κάποιο άλλο σημείο ένα άλλο τοπίο. Μια αλληλουχία τέτοιων «ενοτήτων υποενοτήτων τοπίου» θα καλύπτει όλη την περιφέρεια υπό εξέταση. Έτσι η ανάλυση της ποιότητας (τυπολογίας) μπορεί να γίνει εντός «ενοτήτων» που σχετίζονται με τον πραγματικό χώρο / έδαφος.

Σε μερικές περιπτώσεις παρατηρείται ότι μια σειρά κορυφογραμμών ή κορυφών αλληλοδιαδέχονται η μία την άλλη μέχρι το βάθος του ορίζοντα που ενίοτε χαρακτηρίζεται από μια σημαντικότερη κορυφογραμμή ή κορυφή. Τότε, η μεν ανάλυση θα γίνει σε υποδιαιρέσεις από δευτερεύουσες κορυφογραμμές, το δε

αρχικό υπέρ-σύνολο, θα χαρακτηριστεί ως «εξαιρετικό πανόραμα» που χρήζει ιδιαίτερης προστασίας.

Η ανάλυση του τοπίου πρέπει να γίνει από σημεία θέας / παρατήρησης διασκορπισμένα εντός της «ενότητας τοπίου» τόσο στο περίγραμμα όσο και εντός αυτής.

Στο περίγραμμα μπορεί να εντοπίζονται στις κορυφογραμμές και ιδίως στις διασταυρώσεις με το οδικό δίκτυο, ειδικές διαδρομές κλπ. Στο εσωτερικό επιλέγονται τα σημαντικότερα σημεία θέας ή ενδιαφέρουσας λόγω κοινού (κάτοικοι – τουρίστες).

Στα πλαίσια αυτής της μελέτης η ανάλυση ξεκινά υποχρεωτικά από το οδικό δίκτυο, κυρίως το «τουριστικό» και «καθημερινό» και κύρια σημεία θέας, και προσαρμόζεται στη κλίμακα της ανάλυσης του ΠΠΧΣΑΑ. Η εκπονούμενη μελέτη αφορά ανάλυση σε περιφερειακή χωρική κλίμακα (1:250.000). Η χωρική κλίμακα 1:250.000 αναφέρεται σε «μεγάλης κλίμακας» ενότητες τοπίου, πανοραμικά τοπία κλπ. χωρίς λεπτομέρεια.

Όσον αφορά την μεθοδολογία της ανάλυσης, εφαρμόζεται η μέθοδος που έχει ως βάση τις γεωγραφικές τοπιακές ενότητες. Η ανάλυση ξεκινά στη κλίμακα αυτή από τη μακρο-γεωγραφική δομική ταξινόμηση ενοτήτων, με στοιχεία όπως κορυφογραμμές κλπ., τα οποία ορίζονται παρακάτω.

Εντός των ενοτήτων, γίνεται σε πρώτη φάση η καταγραφή των στοιχείων που απαιτούν οι προδιαγραφές, βάσει των υφιστάμενων δεδομένων βιβλιογραφικής έρευνας, χωρικής ανάλυσης και χαρτογραφικών δεδομένων (Desk Study). Σε επόμενη φάση θα γίνει η διερεύνηση για «ειδικά αξιόλογα τοπία» με επιπλέον μακροσκοπική χαρακτηριστική έρευνα πεδίου.

Ως στοιχεία ορισμού τοπιακών ενοτήτων χρησιμοποιήθηκαν τα ακόλουθα:

Γενικά μορφολογικά

- Ηπειρωτικές
 - Κοιλιάδες – περιιάδες ενδοχώρας
 - Παράκτιες περιοχές
- Νησιά
- Θάλασσα

Γεωγραφικά στοιχεία ορισμού

- Κορυφογραμμές
- Ακτογραμμή
- Υψομετρικές
- Ποτάμια

Τομές

- Δίκτυα επικοινωνίας
- Πόλεις – οικισμοί
- Βιομηχανικές και άλλες συγκεντρώσεις

Σημεία «θέας, ιστορικότητας, αντιληπτικότητας - Land marks»

- Ιστορικοί τόποι και αρχαιολογικοί χώροι – μνημεία κλπ.
- Κορυφές κλπ.
- Ιστορική εξέλιξη

Η ανάλυση έγινε σε τρία στάδια εργασίας, τα οποία αναλύονται ως:

1^ο Στάδιο: Παραγωγή Χάρτη με στοιχεία:

Φυσικο-γεωγραφικά

- Ανάγλυφο / υψομετρικές
- Κορυφογραμμές
- Υδάτινες διαδρομές
- Υδάτινες επιφάνειες

Δραστηριότητες

- Οικισμούς / πόλεις
- Βιομηχανία
- Εξόρυξη / εκτεταμένα
- Αγροτικές
- Δασικές / κτηνοτροφία παραδοσιακή - βοσκότοποι.

Πολιτιστικά στοιχεία

Ιστορία

- Αρχαιολογικοί χώροι
- Μνημεία
- Ιστορικοί τόποι
- Παραδοσιακοί οικισμοί
- Διαδρομές ιστορικές
- Τουριστικά τοπία

Φυσικό περιβάλλον

- NATURA
- Περιοχές NATURA με ΕΠΜ
- ΤΙΦΚ
- Αισθητικά Δάση
- Δάση
- Γεώτοποι / μεταλλεία
- Γεωργική γη

2^ο Στάδιο: Ορισμός επί του Χάρτη μεγάλων γεωγραφικών ενοτήτων «λεκανών» μεταξύ κορυφογραμμών.

3^ο Στάδιο: Περιγραφή ανά τοπιακή ενότητα τριών θεματικών πεδίων:

- γεωμορφολογία- οικιστικά-δραστηριότητες ανά τοπιακή ενότητα και πιέσεις
- φυσικά αξιόλογα στοιχεία ανά τοπιακή ενότητα και πιέσεις
- πολιτιστικά-πολιτισμικά στοιχεία ανά τοπιακή ενότητα και πιέσεις

B.2.1β Μεθοδολογία Αξιολόγησης – Πρότασης – Κατευθύνσεων

Η αξιολόγηση του τοπίου καθώς και οι προτάσεις και οι κατευθύνσεις διαχείρισής του, γίνονται με την εξής μεθοδολογία:

Στο πρώτο στάδιο καθορίζονται Μεγάλα Τοπία μέσω της ένταξής τους σε τύπους τοπίων με βάση ειδικές κατηγορίες του γεωγραφικού χώρου στα οποία εντάσσονται, αναδιοργανωμένες, οι τοπιακές ενότητες του 2^{ου} Σταδίου. Έτσι παρατηρούνται και καθορίζονται οχτώ τύποι Μεγάλων Τοπίων όπως αυτοί συναντώνται στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας:

1. ΥΨΗΛΑ ΟΡΕΙΝΑ ΤΟΠΙΑ
2. ΟΡΟΠΕΔΙΑ
3. ΤΟΠΙΑ ΚΟΙΛΑΔΩΝ
4. ΤΟΠΙΑ ΠΕΔΙΑΔΩΝ
5. ΤΟΠΙΑ ΚΛΕΙΣΤΩΝ ΘΑΛΑΣΣΩΝ
6. ΠΑΡΑΘΑΛΑΣΣΙΑ ΤΟΠΙΑ
7. ΠΑΡΑΚΤΙΑ ΤΟΠΙΑ
8. ΝΗΣΙΩΤΙΚΑ ΤΟΠΙΑ

Τα παραπάνω παρουσιάζονται στον σχετικό Χάρτη Β1: ΜΕΓΑΛΑ ΤΟΠΙΑ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ που επισυνάπτεται ακολούθως.

Η οργάνωση των τοπιακών ενότητων σε ομάδες μεγάλων τοπίων έχει σκοπό τη διευκόλυνση της αντίληψης των κυρίαρχων γενικών χαρακτήρων του τοπίου, την καλύτερη γενική και ολοκληρωμένη στα πλαίσια του ΠΠΧΣΑΑ χωρο-αναπτυξιακή διαχείρισή του και την αντιμετώπιση των απαιτούμενων και αναγκών κάθε τύπου τοπίου.

Στο δεύτερο στάδιο γίνεται αναδιοργάνωση των τοπιακών ενότητων της ανάλυσης σύμφωνα με την κατάταξή τους σε τύπους Μεγάλων Τοπίων που παρουσιάζονται σε σχετικό Χάρτη Β2 (εντός κειμένου): ΤΟΠΙΑΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ.

Στο τρίτο στάδιο ακολουθεί η ολοκληρωμένη παρουσίαση των τυπολογημένων τοπιακών ενότητων και υποενοτήτων όπου αυτές έχουν προκύψει από την ανάλυση.

Στο τέταρτο στάδιο γίνεται αξιολόγηση των τοπίων, χαρακτηρισμός και πρόταση κατευθύνσεων διαχείρισής τους. Τα στοιχεία που αφορούν κάθε τοπιακή ενότητα συγκεντρώνονται σε πίνακες κατά μεγάλα τοπία, ακολουθώντας τα παρακάτω κριτήρια αξιολόγησης και κατηγορίες κατευθύνσεων για την πρόταση.

Κριτήρια αξιολόγησης:

- Ποιότητα Τοπίων: Παράγοντες Αειφόρου Ανάπτυξης / Παράγοντες Υποβάθμισης

- Πιέσεις και Κίνδυνοι
- Χαρακτηρισμός τοπιακών ενοτήτων Περιφερειακής ή/και Εθνικής ή/και Διεθνούς αξίας.

Προτάσεις κατευθύνσεων:

- Αποκατάστασης, Διατήρησης, Ιδιαίτερης διαχείρισης, Προστασίας και Ανάδειξης του Τοπίου.
- Ανάπτυξης δυνατοτήτων.
- Χωροταξικού σχεδιασμού (ΓΠΣ, ΣΧΟΟΑΠ, ΖΟΕ, ΜΠΕ...).

Τα παραπάνω συνοδεύει χάρτης χαρακτηρισμού χάρτης Β3 εντός κειμένου.

B2.2. Καθορισμός Τοπιακών Γεωγραφικών Ενοτήτων

Με βάση τα παραπάνω και κατόπιν μακροσκοπικής ανάλυσης των χαρακτηριστικών κάθε ενότητας καθορίστηκαν οι παρακάτω τοπιακές γεωγραφικές ενότητες, που αποτυπώνονται στο Χάρτη Π.2δ κλίμακας 1:250.000 εκτός κειμένου:

1. ΚΟΙΛΑΔΑ ΑΣΩΠΟΥ ΠΟΤΑΜΟΥ - ΠΑΡΑΘΗΒΑΪΚΟ ΠΕΔΙΟ
2. ΧΑΛΚΙΔΑ – ΠΟΡΘΜΟΣ ΕΥΡΙΠΟΥ
3. ΘΗΒΑΪΚΟ ΠΕΔΙΟ ΚΑΙ ΛΙΜΝΑΙΟ ΣΥΜΠΛΕΓΜΑ ΥΛΙΚΗΣ-ΠΑΡΑΛΙΜΝΗΣ
4. ΑΣΤΙΚΟ – ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟ ΣΥΜΠΛΕΓΜΑ ΛΑΡΥΜΝΑΣ – ΕΞΟΡΥΞΗ ΝΙΚΕΛΙΟΥ
5. ΑΚΤΕΣ ΚΑΙ ΜΙΚΡΑ ΝΗΣΙΑ ΒΟΡΕΙΟΥ ΕΥΒΟΪΚΟΥ ΚΟΛΠΟΥ
6. ΠΕΔΙΑΔΑ ΚΩΠΑΪΔΑΣ- ΚΑΤΩ ΡΟΥΣ ΒΟΙΩΤΙΚΟΥ ΚΗΦΙΣΣΟΥ
7. ΘΗΒΑΪΚΗ ΑΚΤΗ - ΠΛΑΤΑΙΕΣ
8. ΚΟΙΛΑΔΑ ΑΜΦΙΚΛΕΙΑΣ – ΓΡΑΒΙΑΣ – ΜΕΣΟΣ ΚΑΙ ΑΝΩ ΡΟΥΣ ΒΟΙΩΤΙΚΟΥ ΚΗΦΙΣΣΟΥ
9. ΟΡΜΟΣ ΑΝΤΙΚΥΡΑΣ – ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΑΚΤΗ ΒΩΞΙΤΗ
10. ΠΕΔΙΑΔΑ ΑΜΦΙΣΣΑΣ-ΔΕΛΦΩΝ –ΚΟΛΠΟΣ ΙΤΕΑΣ
11. ΚΟΛΠΟΣ ΓΑΛΑΞΕΙΔΙΟΥ- ΑΚΤΕΣ ΦΩΚΙΔΑΣ
12. ΤΕΧΝΗΤΗ ΛΙΜΝΗ ΚΑΙ ΕΚΒΟΛΕΣ ΜΟΡΝΟΥ ΠΟΤΑΜΟΥ
13. ΝΟΤΙΑ ΠΙΝΔΟΣ - ΑΓΡΑΦΑ - ΤΕΧΝΗΤΗ ΛΙΜΝΗ ΚΡΕΜΑΣΤΩΝ
14. ΚΟΙΛΑΔΑ ΚΑΡΠΕΝΗΣΙΩΤΗ
15. ΟΡΟΠΕΔΙΟ ΔΟΜΟΚΟΥ-ΞΥΝΙΑΔΑΣ

16. ΚΟΙΛΑΔΑ ΠΟΤΑΜΟΥ ΣΠΕΡΧΕΙΟΥ
17. ΟΡΕΙΝΗ ΝΑΥΠΑΚΤΙΑ
18. ΔΕΛΤΑ ΣΠΕΡΧΕΙΟΥ – ΜΑΛΙΑΚΟΣ ΚΟΛΠΟΣ
19. ΟΡΟΠΕΔΙΟ ΚΑΛΛΙΔΡΟΜΟΥ - ΘΕΡΜΟΠΥΛΕΣ
20. ΑΚΤΕΣ ΔΙΑΥΛΟΥ ΩΡΕΩΝ - ΒΟΡΕΙΑ ΕΥΒΟΙΑ
21. ΣΥΜΠΛΕΓΜΑ ΝΗΣΟΥ ΣΚΥΡΟΥ ΚΑΙ ΜΙΚΡΩΝ ΝΗΣΙΩΝ
22. ΝΟΤΙΑ ΕΥΒΟΙΑ
23. ΠΕΔΙΑΔΑ ΜΑΝΤΟΥΔΙΟΥ - ΕΞΟΡΥΚΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ ΜΑΓΝΗΣΙΤΗ
24. ΠΕΔΙΑΔΑ ΨΑΧΝΩΝ ΕΥΒΟΙΑΣ
25. ΑΚΤΕΣ ΔΙΡΦΥΟΣ ΣΤΟ ΑΙΓΑΙΟ ΠΕΛΑΓΟΣ
26. ΚΥΜΗ - ΚΟΙΛΑΔΑ ΑΥΛΩΝΑΡΙΟΥ – ΑΛΙΒΕΡΙ

B.2.3. Καθορισμός Μεγάλων Γεωγραφικών Τοπίων και κατάταξη Τοπιακών Γεωγραφικών Ενοτήτων

Με βάση την μεθοδολογία αξιολόγησης, αναδιοργανώθηκαν οι τοπιακές γεωγραφικές ενότητες, οι οποίες κατηγοριοποιούνται στους ακόλουθους τύπους Μεγάλων Τοπίων και αντιστοιχούνται στον αύξοντα αριθμό (α/α) του χάρτη Π.2δ:

I.ΥΨΗΛΑ ΟΡΕΙΝΑ ΤΟΠΙΑ:

- Τεχνητή λίμνη και εκβολές Μόρνου Ποταμού (α/α:12 του χάρτη Π2.δ)
- Νότια Πίνδος – Άγραφα – Τεχνητή λίμνη Κρεμαστών (α/α:13 του χάρτη Π2.δ)
- Ορεινή Ναυπακτία (α/α:17 του χάρτη Π2.δ)
- Κοιλάδα Καρπενησιώτη (α/α:14 του χάρτη Π2.δ)

II.ΟΡΟΠΕΔΙΑ:

- Οροπέδιο Δομοκού – Ξυνιάδας (α/α:15 του χάρτη Π2.δ)
- Οροπέδιο Καλλιδρομίου -Θερμοπύλες (α/α:19 του χάρτη Π2.δ)

III.ΤΟΠΙΑ ΚΟΙΛΑΔΩΝ:

- Κοιλάδα Αμφίκλειας - Γραβιάς - Μέσος & Άνω Ρους Βοιωτικού Κηφισού (α/α:8 του χάρτη Π2.δ)
- Κοιλάδα Ποταμού Σπερχειού (α/α:16 του χάρτη Π2.δ)

IV.ΤΟΠΙΑ ΠΕΔΙΑΔΩΝ:

- Κοιλάδα Ασωπού Ποταμού - Παραθηβαϊκό Πεδίο (α/α:1 του χάρτη Π2.δ)
- Θηβαϊκό Πεδίο και Λιμναίο Σύμπλεγμα Υλικής – Παραλίμνης (α/α:3 του χάρτη Π2.δ)
- Πεδιάδα Κωπαΐδας - Κάτω Ρους Βοιωτικού Κηφισού (α/α:6 του χάρτη Π2.δ)

V.ΤΟΠΙΑ ΚΛΕΙΣΤΩΝ ΘΑΛΑΣΣΩΝ:

- Χαλκίδα - Πορθμός Ευρίπου (α/α:2 του χάρτη Π2.δ)
- Αστικό-Βιομηχανικό Σύμπλεγμα Λάρυμνας - Εξόρυξη Νικελίου (α/α:4 του χάρτη Π2.δ)
- Ακτές και Μικρά Νησιά Βορείου Ευβοϊκού Κόλπου (α/α:5 του χάρτη Π2.δ)
- Δέλτα Σπερχειού - Μαλιακός Κόλπος (α/α:18 του χάρτη Π2.δ)
- Ακτές Δίαυλου Ορέων - Βόρεια Εύβοια (α/α:20 του χάρτη Π2.δ)
- Πεδιάδα Ψαχνών Εύβοιας (α/α:24 του χάρτη Π2.δ)

VI.ΠΑΡΑΘΑΛΑΣΣΙΑ ΤΟΠΙΑ:

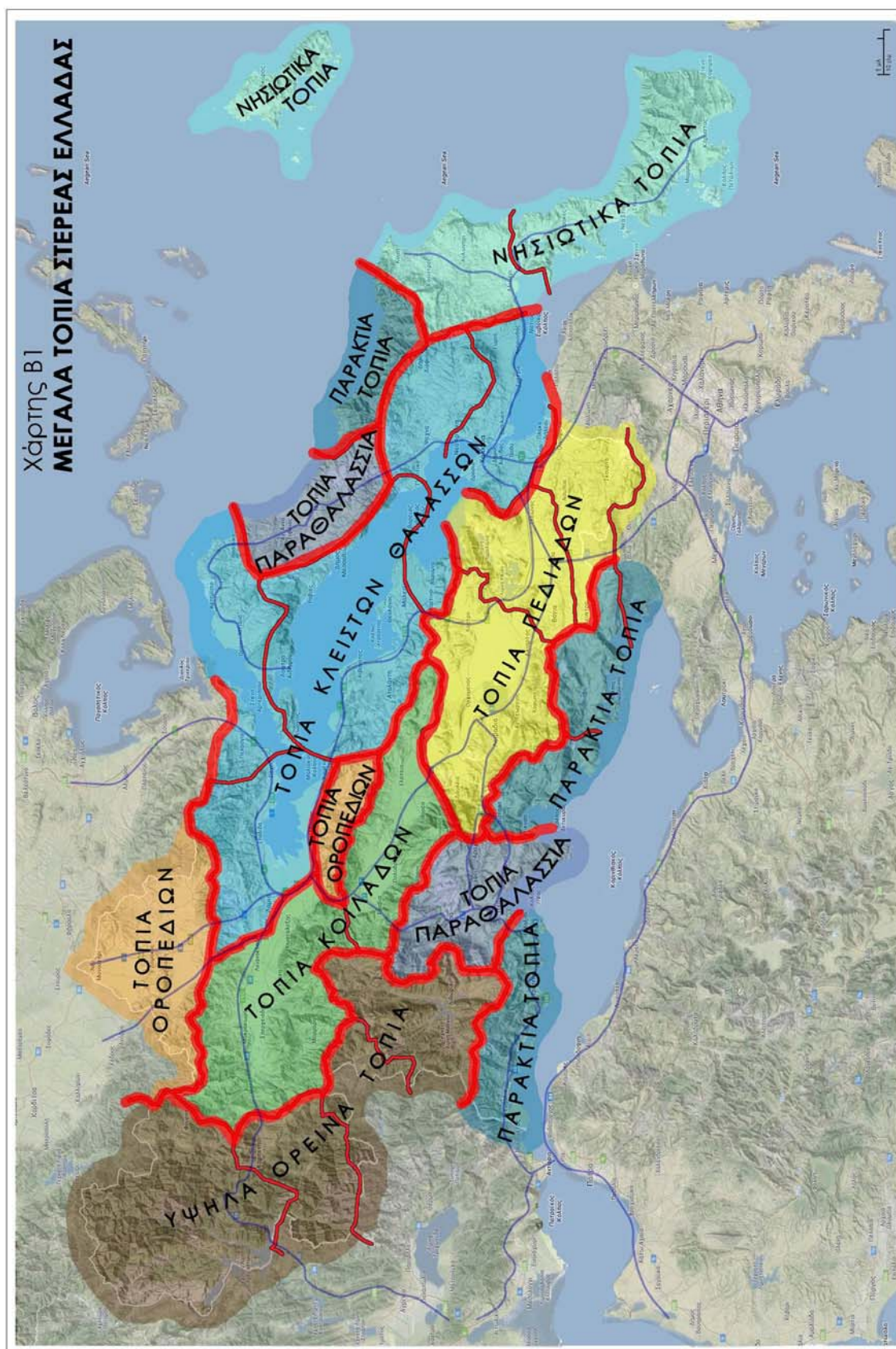
- Πεδιάδα Άμφισσας - Δελφών - Κόλπος Ιτέας (α/α:10 του χάρτη Π2.δ)
- Πεδιάδα Μαντουδίου - Εξορυκτική Περιοχή Μαγνησίτη (α/α:23 του χάρτη Π.2δ)

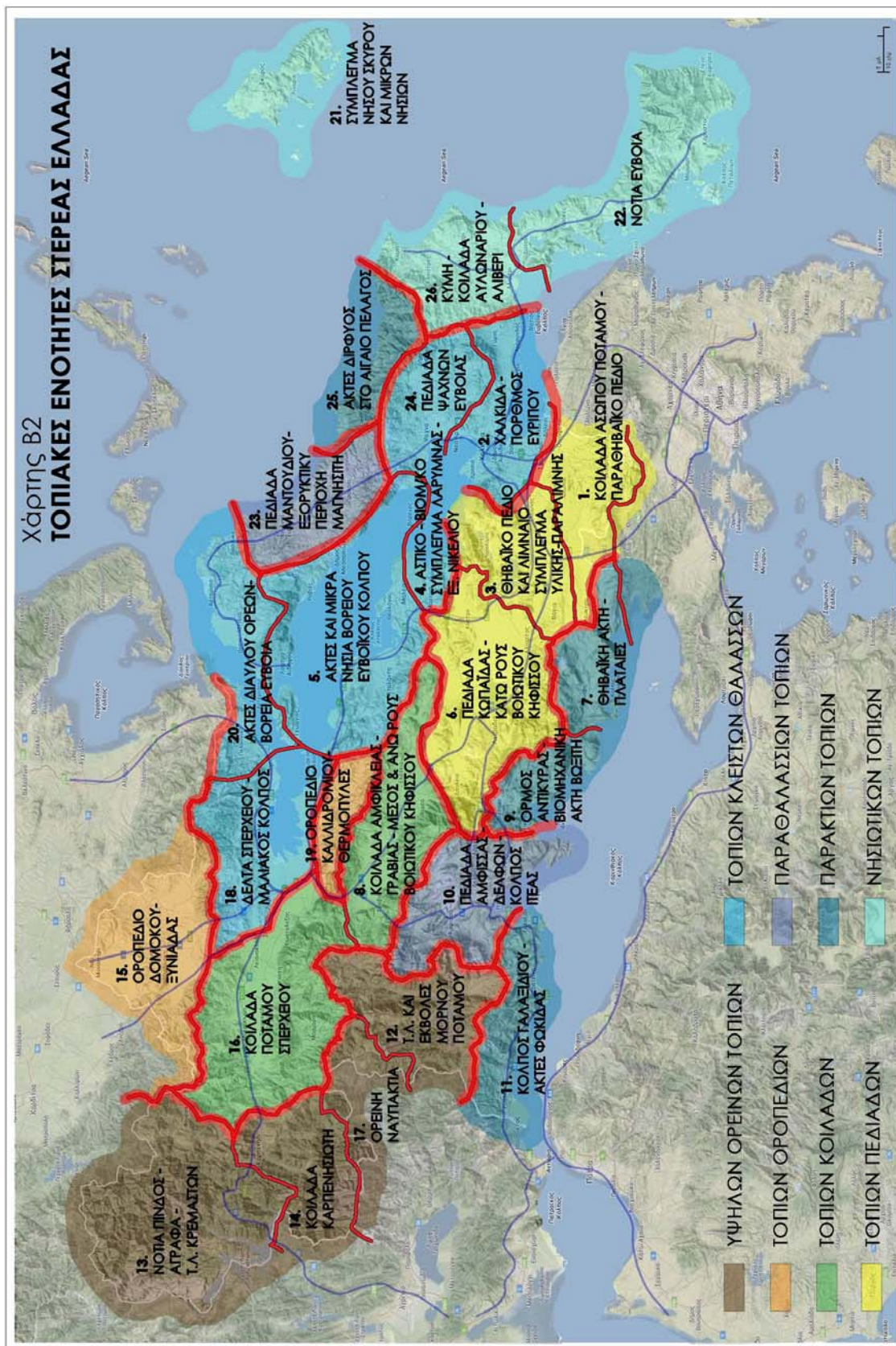
VII.ΠΑΡΑΚΤΙΑ ΤΟΠΙΑ:

- Θηβαϊκή Ακτή - Πλαταιές (α/α:7 του χάρτη Π2.δ)
- Όρμος Αντίκυρας - Βιομηχανική Ακτή Βωξίτη (α/α:9 του χάρτη Π2.δ)
- Κόλπος Γαλαξιδίου - Ακτές Φωκίδας (α/α:11 του χάρτη Π2.δ)
- Ακτές Δίρφους στο Αιγαίο Πέλαγος (α/α:25 του χάρτη Π2.δ)

VIII.ΝΗΣΙΩΤΙΚΑ ΤΟΠΙΑ:

- Σύμπλεγμα Νήσου Σκύρου και Μικρών Νησιών (α/α:21 του χάρτη Π2.δ)
- Νότια Εύβοια (α/α:22 του χάρτη Π2.δ)
- Κύμη - Κοιλάδα Αυλωναρίου – Αλιβέρι (α/α:26 του χάρτη Π2.δ)

B2.4. Ανάλυση – Καταγραφή ανά τοπιακή ενότητα στοιχείων σύνθεσης τοπίων και πιέσεων

ΧΑΡΤΗΣ Π.2δ κλίμακας 1:250.000 εκτός κειμένου

ΤΟΠΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ 1: ΚΟΙΛΑΔΑ ΑΣΩΠΟΥ ΠΟΤΑΜΟΥ - ΠΑΡΑΘΗΒΑΪΚΟ ΠΕΔΙΟ

Αφορά *ΤΟΠΙΟ ΠΕΔΙΑΔΩΝ*

ΓΕΩΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑ / ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΚΑΤΟΙΚΗΣΗΣ & ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

Πρόκειται για την πρώτη τοπιακή ενότητα που απαντάται από τη νότια (οδική) είσοδο στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας. Εκτείνεται στο μεγαλύτερο μέρος της λεκάνης απορροής του Ασωπού ποταμού. Οριοθετείται νότια της Θηβαϊκής πεδιάδας (περιλαμβάνοντας και την αεροπορική βάση της Τανάγρας) και βόρεια του όρους Πάστρα και της Πάρνηθας (σύνορα με Αττική). Το βόρειο τμήμα της ενότητας καταλαμβάνεται από τις καλλιεργήσιμες εκτάσεις εκατέρωθεν του Ασωπού, ενώ το νότιο τμήμα της από αγροτοδοασικές περιοχές. Από γεωμορφολογική άποψη, το μεγαλύτερο μέρος της τοπιακής ενότητας χαρακτηρίζεται από ομαλά εδάφη (επίπεδες επιφάνειες εκατέρωθεν του Ασωπού) χαμηλού υψομέτρου, και μόνο το νότιο τμήμα διαθέτει πιο έντονο ανάγλυφο καθώς οριοθετείται από τις κορυφογραμμές των βορειότερων ορέων της Αττικής.

Η τοπιακή ενότητα, περιλαμβάνει διάσπαρτους αγροτικούς οικισμούς, με εξαίρεση τα Οινόφυτα, τα οποία αποτελούν ισχυρό «βιομηχανικό πόλο» της χώρας (μαζί με το Σχηματάρι) στα σύνορα Στερεάς Ελλάδας – Αττικής.

ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Η τοπική ενότητα διαθέτει όλα τα φυσικά στοιχεία που διαμορφώνουν στην πράξη ένα εξαιρετικής ποιότητας φυσικό περιβάλλον – ο ποταμός, η μεγάλη πεδιάδα περί αυτόν, τα ψηλά δασωμένα βουνά της Πάρνηθας και της Πάστρας με το έντονο ανάγλυφο – αυτό απειλείται αφ' ενός από τη ρύπανση που προκαλείται όχι μόνον από τη λειτουργία των « βιομηχανικών» Οινόφυτων αλλά και από τη ρύπανση των διάσπαρτων βιομηχανικών και βιοτεχνικών δραστηριοτήτων που ασκούνται στην περιοχή της λεκάνης απορροής της ενότητας ρυπαίνοντας κυρίως τα ύδατα αλλά και την ατμόσφαιρα της περιοχής. Άλλο σημαντικό θέμα που καταγράφεται στην περιοχή είναι η άσκηση λατομικών – εξορυκτικών δραστηριοτήτων στην περιοχή της Τανάγρας αλλά και στα ορεινά της Πάρνηθας.

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΑ / ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Στην τοπιακή ενότητα εντοπίζονται ίχνη κατοίκησης ήδη από τη Νεολιθική περίοδο, κυρίως στην περιοχή των Δερβενοχωρίων και της Τανάγρας. Οι οικισμοί που συγκροτούν το πλέγμα των Δερβενοχωρίων καταγράφονται με συνεχή δραστηριότητα από τα προϊστορικά χρόνια ενώ παρουσιάζουν σημαντική ακμή κατά την περίοδο της Οθωμανικής κυριαρχίας καθώς τους παραχωρούνται προνόμια από τον Σουλτάνο. Και στην περιοχή της Τανάγρας η κατοίκηση είναι συνεχής έως σήμερα. Η πόλη της Τανάγρας που στην αρχαιότητα θεωρούνταν η πιο σημαντική πόλη της Βοιωτίας κορυφώνει την ακμή της τον 5^ο προχριστιανικό αιώνα.

Διασώζονται ερείπια των τειχών, του θεάτρου και άλλων δημόσιων κτηρίων της πόλης.

Πολλαπλά μνημεία (29) κατηγοριοποιημένα ανά είδος και χρονολογική περίοδο καταγράφονται σε πίνακες και χάρτες που συνοδεύουν την περιγραφή των τοπιακών ενότητων και απαντώνται κυρίως στις περιοχές της Πάρνηθας και της Πάστρας αλλά και στην κοιλάδα του Ασωπού.

Στο ΒΔ τμήμα της τοπιακής ενότητας, το πολεμικό αεροδρόμιο της Τανάγρας κατέχει από το 1953 ένα μεγάλο μέρος της Ταναγραϊκής γής.

ΚΑΤ' ΑΡΧΗΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΠΙΕΣΕΩΝ / ΚΙΝΔΥΝΩΝ

Στο φυσικό περιβάλλον της ενότητας 1 οι υφιστάμενες πιέσεις που ασκούνται στο φυσικό περιβάλλον προέρχονται από ρύπανση των επιφανειακών υδάτων, των εδαφικών πόρων και της ατμόσφαιρας προέρχονται κυρίως από την άσκηση διάσπαρτων βιομηχανικών δραστηριοτήτων, την άσκηση λατομικών – εξορυκτικών δραστηριοτήτων και συμπληρωματικά από τη λειτουργία περιοχών ΧΑΔΑ.

ΤΟΠΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ 2: ΧΑΛΚΙΔΑ – ΠΟΡΘΜΟΣ ΕΥΡΙΠΟΥ

Αφορά ΤΟΠΙΟ ΚΛΕΙΣΤΩΝ ΘΑΛΑΣΣΩΝ

ΓΕΩΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑ / ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΚΑΤΟΙΚΗΣΗΣ & ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

Πρόκειται για τη δεύτερη τοπιακή ενότητα που απαντάται κατά την (οδική) είσοδο από νότο προς βορρά στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας. Περιλαμβάνει το δεύτερο μετά τη Λαμία ισχυρότερο αστικό κέντρο της Περιφέρειας (Χαλκίδα) καθώς και πολλούς μεσαίους προς μικρούς οικισμούς οι οποίοι αναπτύσσονται κατά μήκος των ακτών εκατέρωθεν του Ευβοϊκού Κόλπου (ηπειρωτική Ελλάδα και Εύβοια). Η ενότητα αυτή που περιλαμβάνει και θαλάσσιο τμήμα (ένθεν και ένθεν του πορθμού Ευρίπου) οριοθετείται δυτικά από τον οδικό άξονα ΠΑΘΕ και την κορυφογραμμή του Μεσσάπιου όρους και ανατολικά σε μικρό βάθος από τα παράλια της ευρύτερης περιοχής Χαλκίδας (από Ν. Αρτάκη έως και Αμάρυνθο).

Η ενότητα περιλαμβάνει πυκνό οικιστικό δίκτυο, με κυρίαρχο το αναπτυγμένο αστικό κέντρο της Χαλκίδας (δεύτερη σημαντικότερη πόλη της ΠΣΤΕ και έδρα της Περιφέρειας Εύβοιας) και άλλους σημαντικούς οικισμούς όπως την Αυλίδα, το Βαθύ, το Σχηματάρι, τη Νέα Αρτάκη, το Βασιλικό, την Ερέτρια, τη Δροσιά, το Δήλεσι. Παράλληλα, κυρίαρχο χαρακτηριστικό της περιοχής είναι η βιομηχανική δραστηριότητα η οποία αναπτύσσεται με ένταση σε αρκετές θέσεις και ειδικότερα περίξ της Χαλκίδας, του Σχηματαρίου, στο Βασιλικό, στο Βαθύ και στο Φάρο.

Δεδομένου ότι η τοπιακή ενότητα εκτείνεται σε μικρό βάθος από τα παράλια του Ευβοϊκού κόλπου, τα εδάφη είναι κυρίως ομαλά και πεδινά. Στην ενότητα κυριαρχούν τα καλλιεργήσιμα εδάφη, αλλά και η διάσπαρτη δόμηση κατά μήκος των ακτών. Στην Ερέτρια λειτουργεί λιμάνι και πορθμειακή σύνδεση με την Σκάλα Ωροπού της Αττικής, και στην Χαλκίδα εμπορευματικό λιμάνι ενώ παράλληλα σε όλο το παράκτιο μέτωπο λειτουργούν ψαρολίμανα(Παρ. Αυλίδας, Ν.Αρτάκη, Βασιλικό, Ερέτρια, Αμάρυνθος) και στο Βαθύ ειδικό λιμάνι για Ορυκτά.

ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Η τοπιακή ενότητα χαρακτηρίζεται κυρίως από την παρουσία του πορθμού του Ευρίππου και την ενοποίηση και συνέχιση των εκατέρωθεν του πορθμού περιοχών – χώρων της. (1 Αιολικό πάρκο στη Ν.Α. περιοχή στο Ευβοϊκό τμήμα της ενότητας).

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΑ / ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Σε αυτή την τοπιακή ενότητα εντοπίζονται ίχνη κατοίκησης από την Πρώιμη Εποχή του χαλκού κυρίως στην περιοχή της Αυλίδας, από το λιμάνι της οποίας αναχώρησε ο στόλος των Αχαιών κατά τον Τρωικό πόλεμο. Στην περιοχή της Ξηρόπολης η ιστορία ξεκινάει ήδη από το 2100 π.Χ., ωστόσο το κτήριο της Τούμπας και τα πλούσια νεκροταφεία της Εποχής του Σιδήρου που ήρθαν στο φως, χαρακτηρίζονται ως κάποιες από τις σημαντικότερες ανακαλύψεις των τελευταίων 40 ετών. Η περιοχή παρουσιάζει κατοίκηση διαχρονικά. Στο λόφο Φούρκα δεσπόζει το Κάστρο του Καράμπαμπα που χτίστηκε τον 17^ο αι. από βενετό αρχιτέκτονα, ενώ μέσα στον περίβολό του υπάρχει ναός αφιερωμένος στον προφήτη Ηλία, που χρονολογείται το 1895. Στην Μεταβυζαντινή περίοδο χρονολογείται και το Μεσαιωνικό φρούριο Αγίου Αθανασίου στη Χαλκίδα. Η πόλη της Χαλκίδας έχει κηρυχθεί ως αρχαιολογικός χώρος από το ΥΠ.ΠΟ.Τ..

Τα μνημεία (19) κατηγοριοποιημένα ανά είδος και χρονολογική περίοδο καταγράφονται σε πίνακες και χάρτες που συνοδεύουν την περιγραφή των τοπιακών ενοτήτων και απαντώνται κυρίως στα παράλια του Ευβοϊκού κόλπου, στις βοιωτικές και ευβοϊκές ακτές.

ΚΑΤ' ΑΡΧΗΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΠΙΕΣΕΩΝ / ΚΙΝΔΥΝΩΝ

Τα σημαντικά στοιχεία του φυσικού της περιβάλλοντος υφίστανται κινδύνους – πιέσεις υποβιβασμού τόσο από τη βιομηχανική συγκέντρωση στην περιοχή Σχηματαρίου – Οινοφύτων όσο και πέραν αυτών από τη διασπορά των βιομηχανικών χρήσεων εκτός της οργανωμένης ζώνης. Άλλες σημαντικές πιέσεις που απειλούν το φυσικό περιβάλλον της περιοχής καταγράφονται από την έντονη διάχυση του αστικού κέντρου της Χαλκίδας για την κατάληψη του παράκτιου χώρου προς βορράν και προς νότον της πόλης από οικιστικές αναπτύξεις. Παράλληλα αντίστοιχες δραστηριότητες οικιστικής ανάπτυξης καταγράφονται στον απέναντι παράκτιο χώρο της Βοιωτίας στην περιοχή Δήλεσι – Αυλίδα – Βαθύ – Φάρος. Πέραν αυτών η άσκηση δραστηριοτήτων λατομικών – εξορυκτικών δραστηριοτήτων κυρίως στο παράκτιο τμήμα της Βοιωτίας, αλλά και στην περιοχή της Εύβοιας συμπληρώνουν τα αρνητικά στοιχεία για το φυσικό περιβάλλον της ενότητας. Σημειώνεται επίσης η παρουσία τριών θέσεων ΧΑΔΑ στο Βοιωτικό τμήμα της ενότητας.

ΤΟΠΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ 3: ΘΗΒΑΪΚΟ ΠΕΔΙΟ ΚΑΙ ΛΙΜΝΑΙΟ ΣΥΜΠΛΕΓΜΑ ΥΛΙΚΗΣ-ΠΑΡΑΛΙΜΝΗΣ

Αφορά ΤΟΠΙΟ ΠΕΔΙΑΔΩΝ

ΓΕΩΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑ / ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΚΑΤΟΙΚΗΣΗΣ & ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

Πρόκειται για την τρίτη τοπιακή ενότητα που απαντάται κατά την (οδική) είσοδο από νότο προς βορρά στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας. Περιλαμβάνει τη Θηβαϊκή

πεδιάδα καθώς και το λιμναίο σύμπλεγμα της Υλίκης με την Παραλίμνη. Γεωμορφολογικά πρόκειται για μια πεδινή κυρίως περιοχή με ομαλά εδάφη και εκτεταμένες καλλιεργήσιμες εκτάσεις.

Η ενότητα δυτικά οριοθετείται από την περιοχή των Θεσπιών, βόρεια από το Ακραιφνιο και τον όρμο του Σκορπονεριού, ανατολικά από τον παράκτιο χώρο του Ευβοϊκού Κόλπου και το Μεσσάπιο όρος, ενώ νότια από τον οικισμό Άρμα και το Αμπελοχώρι της Θήβας.

Η περιοχή περιλαμβάνει διάσπαρτους αγροτικούς κυρίως οικισμούς, πλην της Θήβας που αποτελεί μεσαίο αστικό κέντρο, με σημαντικό ρόλο στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας. Χαρακτηριστικό γνώρισμα αυτής της τοπιακής ενότητας είναι η έντονη παρουσία μεταφορικών δικτύων εθνικής (διευρωπαϊκής) εμβέλειας και συγκεκριμένα του ΠΑΘΕ και του σιδηρόδρομου ΠΑΘΕΠ, τα οποία διασχίζουν το χώρο της ενότητας.

ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Το Φυσικό περιβάλλον της ενότητας με τη σημαντική ποιότητα του εκτεταμένου Θηβαϊκού πεδίου, των ήπιων λόφων που το περιβάλλουν ενισχύεται από την ακαταμάχητη παρουσία του λιμναίου συστήματος των τοπίων της Παραλίμνης και της Υλίκης που προστατεύονται επί πλέον με ζώνες «NATURA 2000». Σημειώνεται η ποιότητα της τοπολογίας της αρχαίας πόλης που κατέχει μοναδική θέση για την ανάπτυξη της πόλης στο πλάτωμα του λόφου με την ροή των φυσικών ρευμάτων στα κάτω πρανή περί τον λόφο όπου και η οχυρωμένη πόλη της Καδμείας.

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΑ / ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Στην τοπιακή ενότητα εντοπίζονται ίχνη κατοίκησης ήδη από την Προϊστορική περίοδο. Κατά την Αρχαϊκή περίοδο συγκροτήθηκε η πόλη του Ακραιφνίου που παρουσιάζει συνεχή κατοίκηση έως σήμερα. Διατηρούνται λείψανα του τείχους που περιέβαλλε την πόλη κατά τον 4^ο αι. π.Χ. και του Ιερού του Απόλλωνος στο Πτώ που χρονολογείται από την Αρχαϊκή περίοδο. Ωστόσο, κυρίαρχο στοιχείο της τοπιακής ενότητας αποτελεί η πόλη των Θηβών, η οποία έχει κηρυχθεί από το ΥΠ.ΠΟ.Τ. ως προστατευόμενος αρχαιολογικός χώρος. Η Θήβα, σημαντικό Μυκηναϊκό κέντρο, διαδραμάτισε κυρίαρχο ρόλο κατά την αρχαιότητα έως και τη Μεταβυζαντινή περίοδο. Στη Θήβα έχουν αποκαλυφθεί τα κατάλοιπα του ιερού του Ισμηνίου Απόλλωνος του 7^{ου} αι. π.Χ. Από την ακμάζουσα περίοδο της Φραγκοκρατίας σώζεται ο πύργος Σαρανταμέρι που ενδεχομένως αποτελούσε τμήμα του κάστρου, το οποίο κτίστηκε το 1278 από τον άρχοντα της Θήβας, Νικόλαο Β΄ de Saint-Omer.

Πολλαπλά μνημεία (12) κατηγοριοποιημένα ανά είδος και χρονολογική περίοδο καταγράφονται σε πίνακες και χάρτες που συνοδεύουν την περιγραφή των τοπιακών ενότητων και απαντώνται διάσπαρτα στην τοπιακή ενότητα, κυρίως σε πεδινές και ημι-ορεινές περιοχές.

ΚΑΤ' ΑΡΧΗΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΠΙΕΣΕΩΝ / ΚΙΝΔΥΝΩΝ

Το τοπίο διαταράσσεται κυρίως από τη διέλευση των μεγάλων μεταφορικών υποδομών που διασχίζουν την ενότητα και τα φωτοβολταϊκά πάρκα στην καλλιεργούμενη περιοχή της ενότητας ανατολικά της πόλης της Θήβας.

Στοιχεία ενόχλησης, πίεσης και γενικότερα κινδύνων υποβάθμισης του φυσικού περιβάλλοντος της ενότητας, ανακύπτουν από την ανάπτυξη διάσπαρτων βιομηχανικών δραστηριοτήτων στην ευρύτερη περιοχή του αστικού κέντρου της Θήβας αλλά και στον σημαντικό αριθμό περιοχών Λατομείων / ΧΑΔΑ που εντοπίζονται στην ενότητα.

ΤΟΠΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ 4: ΑΣΤΙΚΟ - ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟ ΣΥΜΠΛΕΓΜΑ ΛΑΡΥΜΝΑΣ-ΕΞΟΡΥΞΗ ΝΙΚΕΛΙΟΥ

Αφορά ΤΟΠΙΟ ΚΛΕΙΣΤΩΝ ΘΑΛΑΣΣΩΝ

ΓΕΩΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑ / ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΚΑΤΟΙΚΗΣΗΣ & ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

Πρόκειται για μια πολύ μικρή τοπιακή ενότητα, η οποία όμως αποτελεί ειδικό-σπάνιο βιομηχανικό τοπίο. Η ενότητα στην ουσία περιλαμβάνει την ενδοχώρα των βιομηχανικών και μεταλλευτικών δραστηριοτήτων της ΛΑΡΚΟ, τις εργατικές κατοικίες σε επαφή με τις εγκαταστάσεις, καθώς και τον οικισμό του Μαρτίνου.

Η χρόνια καθετοποιημένη βιομηχανική δραστηριότητα (εθνικής σημασίας) στην περιοχή, έχει μετατρέψει τον τόπο σε απόλυτα βιομηχανικό τοπίο, ενώ η μεταλλευτική δραστηριότητα που λαμβάνει χώρα -και η ατμοσφαιρική ρύπανση που προκαλεί- έχει προσδώσει μια κόκκινη απόχρωση ακόμη και σε απομακρυσμένα εδάφη περιμετρικά των εγκαταστάσεων.

Στην ουσία, η συγκεκριμένη ενότητα αποτελεί ένα από τα ελάχιστα ενεργά βιομηχανικά τοπία τέτοιας έκτασης δραστηριοτήτων με ειδικό ενδιαφέρον τόσο για τις βιομηχανικές εγκαταστάσεις όσο και το οικιστικό σύμπλεγμα που τις συνοδεύει (βιομηχανικός οικισμός).

ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Το φυσικό περιβάλλον της μικρής τοπιακής ενότητας όπου και τα μεταλλεία της Λάρυμνας δεν είναι δυνατόν να καλύψει οποιαδήποτε σταθερότητα ποιότητας παρ' όλη την ύπαρξη δάσους στα βόρεια όρια της ενότητας και γεωργικής γης διάσπαρτα στην ενότητα.

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΑ / ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Στην περιορισμένης έκτασης τοπιακή αυτή ενότητα, εντοπίζονται ίχνη κατοίκησης από της προϊστορική εποχή και την αρχαιότητα, ενώ έχουν εντοπιστεί 2 αρχαίες θέσεις στην περιοχή της Λάρυμνας.

Τα κηρυγμένα μνημεία (2) κατηγοριοποιημένα ανά είδος και χρονολογική περίοδο καταγράφονται σε πίνακες και χάρτες που συνοδεύουν την περιγραφή των τοπιακών ενότητων και απαντώνται συγκεντρωμένα στην περιοχή περί τη σημερινή Λάρυμνα.

ΚΑΤ' ΑΡΧΗΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΠΙΕΣΕΩΝ / ΚΙΝΔΥΝΩΝ

Πρόκειται για καθαρά «βιομηχανικό Τοπίο» με σημαντική ατμοσφαιρική και οπτική ρύπανση.

ΤΟΠΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ 5: ΑΚΤΕΣ ΚΑΙ ΜΙΚΡΑ ΝΗΣΙΑ ΒΟΡΕΙΟΥ ΕΥΒΟΪΚΟΥ ΚΟΛΠΟΥ

Αφορά ΤΟΠΙΟ ΚΛΕΙΣΤΩΝ ΘΑΛΑΣΣΩΝ

ΓΕΩΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑ / ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΚΑΤΟΙΚΗΣΗΣ & ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

Η τοπιακή ενότητα καταλαμβάνει το μεγαλύτερο μέρος του παράκτιου χώρου του βόρειου Ευβοϊκού Κόλπου. Ειδικότερα, οριοθετείται προς νότο από τη κορυφογραμμή του Χλωμού όρους, ενώ βόρεια φτάνει έως και το Κανδήλιο και Τελέθριο όρος της Εύβοιας, περιλαμβάνοντας και τον ενδιάμεσο θαλάσσιο χώρο.

Στην δυτική ηπειρωτική πλευρά οι κλίσεις είναι αρκετά ήπιες, ενώ το γόνιμο έδαφος ευνόησε την ανάπτυξη εκτεταμένων γεωργικών εκμεταλλεύσεων ελαιώνων. Αντίθετα, στην ευβοϊκή πλευρά, που το υψόμετρο αυξάνει απότομα σε μικρή απόσταση από την ακτή και επομένως έχουμε έντονες κλίσεις, κυριαρχεί η πυκνή δασοκάλυψη ενώ οι γεωργικές παραδοσιακές καλλιέργειες περιορίζονται περιμετρικά των οικισμών Ροβιές και Λίμνη και βόρεια της Αιδηψού.

Η πλειονότητα των οικισμών εξαπλώνεται κυρίως στον παράκτιο χώρο, με εξαίρεση την Αταλάντη, η οποία αναπτύσσεται στις υπώρειες του Χλωμού όρους και τη Μαλεσίνα. Οι υπόλοιποι σημαντικοί οικισμοί είναι ο Άγιος Κωνσταντίνος, οι Λιβανάτες, τα Λουτρά Αιδηψού και η Λίμνη και είναι όλοι παραλιακοί.

Τα τελευταία χρόνια ο παράκτιος χώρος ειδικά τους ηπειρωτικού τμήματος της ενότητας επιλέγεται για παραθερισμό με ανάπτυξη περιοχών β' κατοικίας, δεδομένης της εύκολης προσβασιμότητας που προσφέρει ο ΠΑΘΕ (οποίος στο συγκεκριμένο τμήμα διέρχεται σε μικρή απόσταση από τις ακτές).

ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Το φυσικό τοπίο και των δύο τμημάτων είναι πλούσιο με εκτεταμένες πεδινές και ηπίων κλίσεων εκτάσεις γεωργικών γαιών κυρίως στο ηπειρωτικό τμήμα, που συμπληρώνεται με πυκνή δασοκάλυψη. Η μόνη διαφορά μεταξύ των δύο περιοχών αναφέρεται στο εύρος των περιοχών (ευρύτερο του ηπειρωτικού τμήματος, περιορισμένο αυτό του Ευβοϊκού τμήματος).

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΑ / ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Στην τοπιακή αυτή ενότητα, εντοπίζονται ίχνη κατοίκησης από την προϊστορική περίοδο, ενώ έχουν εντοπιστεί ή και ταυτοποιηθεί 16 αρχαίες πόλεις και θέσεις. Η ανθρώπινη παρουσία και δράση είναι συνεχής από την περίοδο αυτή μέχρι και σήμερα. Πόλεις όπως η Αιδηψός, η Αταλάντη και οι Ροβιές διασώζουν λείψανα όλων των περιόδων της αρχαίας αλλά και της σύγχρονης εποχής. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει η περιοχή των Ροβιών, όπου βρισκόταν η αρχαία πόλη Οροβιαί και το ονομαστό μαντείο του Σελινούντιου Απόλλωνα. Και τα δύο καταστράφηκαν από σεισμούς και παλιρροϊκά κύματα που έπληξαν την περιοχή κατά τη διάρκεια του Πελοποννησιακού πολέμου. Σήμερα διασώζεται μόνο ο φράγκικος πύργος που κτίσθηκε το 1256 από τον Γουλιέλμο Β' Βιλεαρδουίνο και την περίοδο της Τουρκοκρατίας αποτέλεσε κατοικία του ντόπιου Αγά. Από τη νεοελληνική περίοδο διατηρείται το συγκρότημα βιομηχανικών εγκαταστάσεων εξόρυξης λευκολίθου στην κοινότητα Λίμνης Ελυμνίων.

Τα κηρυγμένα μνημεία (23) κατηγοριοποιημένα ανά είδος και χρονολογική περίοδο καταγράφονται σε πίνακες και χάρτες που συνοδεύουν την περιγραφή των τοπιακών ενότητων.

ΚΑΤ' ΑΡΧΗΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΠΙΕΣΕΩΝ / ΚΙΝΔΥΝΩΝ

Η τοπιακή ενότητα που περιλαμβάνει το τμήμα της Εύβοιας και αυτό της ανατολικής πλευράς της Φθιώτιδας, διαφοροποιείται στα δύο τμήματα του ως προς τις πιέσεις που ασκούνται στο φυσικό τους περιβάλλον.

Το τμήμα της Εύβοιας χαρακτηρίζεται από φυσικό περιβάλλον σε πολύ καλές συνθήκες, και στην πράξη δεν είναι αποδέκτης σοβαρών – επικινδύνων πιέσεων ενώ το φυσικό περιβάλλον του τμήματος της Φθιώτιδας απειλείται κυρίως από την εντατική «ανάπτυξη» που αφορά την οικιστική / παραθεριστική / δραστηριότητα που με την βοήθεια των μεταφορικών υποδομών και σε συνδυασμό με τις λοιπές υποδομές, την απόσταση από τα αστικά κέντρα κ.τ.λ. έχει συμφορήσει κατά κάποιον τρόπο το φυσικό περιβάλλον του παράκτιου χώρου.

ΤΟΠΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ 6: ΠΕΔΙΑΔΑ ΚΩΠΑΪΔΑΣ- ΚΑΤΩ ΡΟΥΣ ΒΟΙΩΤΙΚΟΥ ΚΗΦΙΣΣΟΥ

Αφορά ΤΟΠΙΟ ΠΕΔΙΑΔΩΝ

ΓΕΩΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑ / ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΚΑΤΟΙΚΗΣΗΣ & ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

Πρόκειται για την τέταρτη τοπιακή ενότητα που απαντάται κατά την (οδική) είσοδο από νότο προς βορρά στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας. Οριοθετείται προς βορρά από την κορυφογραμμή του Χλωμού όρους, ανατολικά από τον οικισμό Αγ. Ιωάννης και το Πτών όρος, νότια και δυτικά από τον Ελικώνα.

Περιλαμβάνει την εύφορη πεδιάδα της Κωπαΐδας, η οποία διασχίζεται από τον Βοιωτικό Κηφισό (κάτω ρους). Η ενότητα είναι εξ ολοκλήρου ηπειρωτική, αλλά με εκτεταμένα πεδινά και ομαλά καλλιεργήσιμα εδάφη, πλην των περιοχών στα περιμετρικά της όρια όπου με την προϊούσα αύξηση του υψομέτρου η κάλυψη του εδάφους από αγροτική μεταβάλλεται σε δάσος / δασική.

Από το ανατολικό τμήμα της τοπιακής ενότητας διέρχεται ο κύριος οδικός άξονας της χώρας (ΠΑΘΕ), ενώ κεντρικά, η περιοχή διασχίζεται από τον κύριο σιδηροδρομικό άξονα της χώρας (ΠΑΘΕΠ), ο οποίος διέρχεται παράλληλα με την παλαιά εθνική οδό Αθηνών-Λαμίας (ΠΕΟ).

Στην ενότητα εντοπίζονται αρκετοί, διάσπαρτοι, μικρού μεγέθους, αγροτικοί οικισμοί, οι οποίοι αναπτύσσονται κυρίως προς τους πρόποδες του Ελικώνα, αλλά και δύο μεγαλύτερα αστικά κέντρα (Λιβαδειά και Ορχομενός). Η Λιβαδειά αποτελεί έδρα της Περιφερειακής. Ενότητας Βοιωτίας και ως εκ τούτου είναι δυναμικό αστικό κέντρο (2^{ου} επιπέδου), ενώ ο Ορχομενός (έδρα Καλλικράτειου Δήμου), αποτελεί μια παραδοσιακή και δυναμική ελληνική κωμόπολη.

Στην ενότητα κυριαρχεί το υδάτινο στοιχείο, λόγω του Βοιωτικού Κηφισού και των καναλιών που έχουν δημιουργηθεί για την άρδευση των εκτεταμένων γεωργικών

εκτάσεων, οι οποίες με τη σειρά τους συμπληρώνουν το βασικό χαρακτήρα του τοπίου της περιοχής.

ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Το Φυσικό περιβάλλον της μεγάλης αυτής τοπιακής ενότητας χαρακτηρίζεται από το εκτεταμένο κυρίαρχο αρδευόμενο αγροτικό τοπίο της πεδιάδας της αποξηρανθείσας Λίμνης της Κωπαΐδας που συμπληρώνεται με επεκτάσεις των καλλιεργειών περί αυτό, απλώνεται και αναπτύσσεται σε μικρά υψόμετρα και ομαλές κλίσεις, και τελικά ολοκληρώνεται με τα δάση του Ελικώνα στα Ν.Δ. όρια της ενότητας.

Σημαντικό μέρος της ενότητας χαρακτηρίζεται ως ζώνη «NATURA 2000» και ως μοναδικό λιμναίο αγροτικό τοπίο.

Η διέλευση των μεταφορικών αξόνων (Σιδηροδρομική γραμμή, ΠΕΟ και ΠΑΘΕ) Αθηνών Λαμίας διευκολύνουν την πλήρη αίσθηση και θέαση του φυσικού τοπίου κατά τη διαδρομή τους, αλλά συγχρόνως οι διερχόμενοι άξονες διαφοροποιούν την αγροτική εικόνα της ενότητας περικλείοντας την περιοχή της Κωπαΐδας που προστατεύεται με ζώνη « NATURA 2000»

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΑ / ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Σε αυτή την τοπιακή ενότητα εντοπίζεται ανθρώπινη δραστηριότητα από τη Νεολιθική περίοδο, κυρίως στην αρχαία Κυρτώνη, θέση που παρουσιάζει συνεχή κατοίκηση έως σήμερα. Στη Μυκηναϊκή περίοδο χρονολογείται η ακρόπολη του Γλα, η μεγαλύτερη σε έκταση γνωστή οχυρωμένη Μυκηναϊκή ακρόπολη. Στην εν λόγω τοπιακή ενότητα εντοπίζονται και άλλες πόλεις των ιστορικών χρόνων όπως η αρχαία Υηττός και η αρχαία Τεγύρα. Η ανθρώπινη παρουσία είναι συνεχής με έντονη δραστηριότητα κατά τη Βυζαντινή έως και τη Νεότερη περίοδο. Το Κάστρο της Λειβαδιάς στον λόφο του προφήτη Ηλία, άρχισε να κτίζεται από τους Φράγκους και ολοκληρώθηκε από τους Καταλανούς τον 14^ο αι. ενώ στην ευρύτερη περιοχή Κωπαΐδας διατηρούνται οι εγκαταστάσεις (κτίρια, τεχνικά έργα, μηχανικός εξοπλισμός) της πρώην αγγλικής εταιρείας "LAKE COPAIS CO LTD" καθώς αποτελούν ένα πλήρες αγροτοβιομηχανικό συγκρότημα με ιστορική σημασία.

Πολλαπλά μνημεία (18) κατηγοριοποιημένα ανά είδος και χρονολογική περίοδο καταγράφονται σε πίνακες και χάρτες που συνοδεύουν την περιγραφή των τοπιακών ενότητων και απαντώνται διάσπαρτα στην τοπιακή ενότητα, κυρίως κοντά στα δύο μεγαλύτερα αστικά κέντρα (Λιβαδειά και Ορχομενός).

ΚΑΤ' ΑΡΧΗΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΠΙΕΣΕΩΝ / ΚΙΝΔΥΝΩΝ

Οι πιθανές πιέσεις στο φυσικό περιβάλλον της ενότητας έχουν να κάνουν με την επάρκεια του νερού, τους κινδύνους εξάντλησης του φυσικού πόρου, ρύπανσης των υδάτων και του εδάφους από τη χρήση φυτοφαρμάκων. Ταχεία ανάπτυξη Αιολικών και Φωτοβολταϊκών Πάρκων.

ΤΟΠΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ 7: ΘΗΒΑΪΚΗ ΑΚΤΗ - ΠΛΑΤΑΙΕΣ

Αφορά ΠΑΡΑΚΤΙΑ ΤΟΠΙΑ

Συγκεντρώνει 2 τοπιακές υποενότητες:

ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑ: ΠΑΡΑΘΗΒΑΙΚΟ ΠΕΔΙΟ - ΑΚΤΕΣ ΚΑΙ ΜΙΚΡΑ ΝΗΣΙΑ ΟΡΜΟΥ ΔΟΜΒΡΑΙΝΑΣ

ΓΕΩΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑ / ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΚΑΤΟΙΚΗΣΗΣ & ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

Πρόκειται για μια μικρή χωρική-τοπιακή ενότητα στο νοτιοδυτικό άκρο της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας, το οποίο εκτείνεται από την κορυφογραμμή του Ελικώνα ως και το Κορομπίλι, περιλαμβάνοντας και τον Κόλπο της Δόμβραιννας με τα μικρά νησιά στην είσοδο του κόλπου. Το ανάγλυφο της περιοχής ποικίλει, χωρίς ωστόσο να παρουσιάζει απότομες υψομετρικές διαφορές, ενώ τα ομαλά-πεδινά εδάφη καταλαμβάνονται κυρίως από γεωργικές καλλιέργειες.

Στην ενότητα κυριαρχεί το αγροτικό τοπίο και οι λίγοι -μικροί κυρίως- οικισμοί, με προεξέχοντα τον οικισμό της Δόμβραιννας.

Κυρίαρχο χαρακτηριστικό της ενότητας αυτής αποτελεί η βιομηχανική δραστηριότητα που αναπτύσσεται με ένταση στην περιοχή της Θίσβης (ΒΙΠΕ Θίσβης) και η οποία προσδίδει έντονο βιομηχανικό χαρακτήρα.

Χαρακτηριστικό στοιχείο τα μικρά νησιά του Όρμου της Δόμβραιννας.

ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Το Φυσικό περιβάλλον της περιορισμένου μεγέθους ενότητας, επηρεάζεται κυρίως από τη βιομηχανική δραστηριότητα που αναπτύσσεται στην περιοχή της Δόμβραιννας και της Θίσβης και εκτείνεται έως το λιμάνι. Η παρουσία του Φυσικού περιβάλλοντος με την μορφή αγροτικών καλλιεργειών κατά μήκος της οδού Θεσπιές – Δόμβραιννα – Θίσβη – Πρόδρομος, καλύπτει σημαντικό τμήμα της ενότητας και διαφοροποιεί τοπικά την ένταση του βιομηχανικού τοπίου. Η ελάχιστη παρουσία δασών στα Β.Δ. των ορίων της ενότητας και οι εκτεταμένες πεδινές περιοχές με το ήπιο ανάγλυφο που τις περιβάλλει δεν ανατρέπουν τη γενική εικόνα του τοπίου. το οποίο πέραν της έντονης βιομηχανικής δραστηριότητας τραυματίζεται συμπληρωματικά και από την παρουσία 5 περιοχών ΧΑΔΑ.

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΑ / ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Στην τοπιακή ενότητα εντοπίζονται ίχνη κατοίκησης ήδη από τη Νεολιθική περίοδο, κυρίως στην περιοχή των αρχαίων Κορσιών. Η Κοιλάδα των Μουσών στις πλαγιές του Ελικώνα ήταν ο σημαντικότερος λατρευτικός χώρος των Θεσπιών, αφιερωμένος στις Μούσες. Κατά την Κλασσική και Ελληνιστική περίοδο αναπτύσσουν έντονη δραστηριότητα και οι πόλεις Θίσβη και Κορσιαί (σημερινό Κάστρο). Τμήματα των οχυρωματικών περιβόλων τους είναι ορατά. Η ανθρώπινη παρουσία και δράση στην περιοχή είναι συνεχής μέχρι σήμερα.

Πολλαπλά μνημεία (10) κατηγοριοποιημένα ανά είδος και χρονολογική περίοδο καταγράφονται σε πίνακες και χάρτες που συνοδεύουν την περιγραφή των τοπιακών ενοτήτων και απαντώνται διάσπαρτα στην τοπιακή ενότητα κυρίως γύρω από τις τη Δόμβραιννα.

ΚΑΤ' ΑΡΧΗΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΠΙΕΣΕΩΝ / ΚΙΝΔΥΝΩΝ

Το φυσικό περιβάλλον της ενότητας υφίσταται την πίεση από την ανάπτυξη της βιομηχανικής δραστηριότητας αλλά και των λατομικών – εξορυκτικών

δραστηριοτήτων που ασκούνται κυρίως στην περιοχή της Δόμβραιναιας. Επί πλέον το φυσικό περιβάλλον της ενότητας κινδυνεύει από την άποψη τοπίου, ατμοσφαιρικής ρύπανσης, ρύπανσης υδροφόρου ορίζοντα και εδάφους, από την παρουσία πολλαπλών περιοχών ΧΑΔΑ στη μικρή ενότητα.

ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑ : ΠΛΑΤΑΙΕΣ – ΑΚΤΕΣ ΚΙΘΑΙΡΩΝΑ

ΓΕΩΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑ / ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΚΑΤΟΙΚΗΣΗΣ & ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

Η συγκεκριμένη τοπιακή ενότητα είναι περιορισμένης έκτασης, και οριοθετείται βόρεια από το Καπαρέλλι και το όρος Κορομπίλι και νότια από τον Κιθαιρώνα, περιλαμβάνοντας τις ακτές του μαζί με τον όρμο Λιβαδόστρας.

Η περιοχή επιλέχθηκε να αποτελεί ξεχωριστή τοπιακή ενότητα –δηλαδή να μην ενταχθεί σε γειτονικό τοπιακό σύνολο- δεδομένου ότι, λόγω της ύπαρξης των Πλαταιών και των σημαντικών αρχαιολογικών θησαυρών και της ιδιαίτερης ιστορίας του, συνιστά ενιαίο, αυτοτελές και μοναδικό τοπίο.

Γεωμορφολογικά, η περιοχή παρουσιάζει κοιλότητα, καθώς πρόκειται για την λεκάνη απορροής του ποταμού/ρέματος της Λιβαδόστρας, ανάμεσα στον Κιθαιρώνα και το Κορομπίλι. Ως εκ τούτου, οι πεδινές περιοχές -ένθεν και ένθεν της Λιβαδόστρας- καταλαμβάνονται από γεωργικές εκτάσεις, οι οποίες στη συνέχεια μετατρέπονται σε δάση με την προϊούσα μεταβολή / αύξηση του υψομέτρου.

Η ενότητα περιλαμβάνει δύο μόνο μικρούς οικισμούς: το Καπαρέλλι και τις Πλαταιές. Το Καπαρέλλι υπήρξε έδρα του Καποδιστριακού Δήμου Πλαταιών, ενώ ο ίδιος ο οικισμός των Πλαταιών, παρ' όλο που είναι αρκετά μικρός αποκτά ξεχωριστή οντότητα στην τοπιακή ενότητα, λόγω της ιστορικής και αρχαιολογικής του αξίας.

ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Το υψηλής ποιότητας Φυσικό περιβάλλον της ενότητας κυριαρχεί στην μικρής έκτασης τοπιακή ενότητα με την παρουσία των δασών στις βόρειες απολήξεις του Κιθαιρώνα στο νότο της ενότητας, και την αυξημένη ποσοστιαία συμμετοχή της πεδινής καλλιεργήσιμης γης στο σύνολο των εδαφών της ενότητας. Το φυσικό τοπίο ολοκληρώνεται με το άνοιγμα της ενότητας στον θαλάσσιο χώρο με τον σχηματιζόμενο κλειστό όρμο.

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΑ / ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Σε αυτή την μικρή τοπιακή ενότητα περιλαμβάνονται η Εύτρηση και το πεδίο μάχης των Πλαταιών. Στην Εύτρηση έχει εντοπιστεί κατοίκηση από τους Νεολιθικούς χρόνους έως τη Μυκηναϊκή εποχή, περίοδο που η θέση παρακμάζει ή εγκαταλείπεται αλλά εποικίζεται εκ νέου τον 6ο αι. π.Χ. από την πόλη των Θεσπιών. Έκτοτε η κατοίκηση είναι συνεχής έως σήμερα. Στο πεδίο της μάχης των Πλαταιών έχει εντοπιστεί δραστηριότητα από τους Προϊστορικούς έως τους Ρωμαϊκούς χρόνους. Ωστόσο, η θέση μάχης κοντά στην πόλη των Πλαταιών είναι παγκοσμίως γνωστή καθώς το 479 π.Χ. έλαβε χώρα η τελευταία μάχη των μηδικών πολέμων και οι δυνάμεις των Ελλήνων επέτυχαν σπουδαία νίκη. Η μάχη των Πλαταιών χαρακτηρίζεται ως «σύμβολο ανεξαρτησίας του Ελληνικού Έθνους και παγκόσμιο Μνημείο Αγώνα για την Ελευθερία».

Δύο (2) μνημεία κατηγοριοποιημένα ανά είδος και χρονολογική περίοδο καταγράφονται σε πίνακες και χάρτες που συνοδεύουν την περιγραφή των τοπιακών ενότητων και απαντώνται στο Ν.Α. τμήμα της τοπιακής ενότητας.

ΚΑΤ' ΑΡΧΗΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΠΙΕΣΕΩΝ / ΚΙΝΔΥΝΩΝ

Η μικρή ενότητα δεν φαίνεται να αντιμετωπίζει κινδύνους υποβάθμισης του φυσικού της περιβάλλοντος πέραν της παρουσίας 1 θέσης ΧΑΔΑ και ανάπτυξη Αιολικού και Φωτοβολταϊκού πάρκου.

ΤΟΠΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ 8: ΚΟΙΛΑΔΑ ΑΜΦΙΚΛΕΙΑΣ – ΓΡΑΒΙΑΣ – ΜΕΣΟΣ & ΑΝΩ ΡΟΥΣ ΒΟΙΩΤΙΚΟΥ ΚΗΦΙΣΣΟΥ

Αφορά ΤΟΠΙΟ ΚΟΙΛΑΔΩΝ

ΓΕΩΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑ / ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΚΑΤΟΙΚΗΣΗΣ & ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

Περιλαμβάνει μια αρκετά εκτεταμένη περιοχή, η οποία οριοθετείται προς βορρά από το όρος Καλλίδρομο, ανατολικά από την κορυφογραμμή του Χλωμού όρους, νότια από τον Ελικώνα και δυτικά από την κορυφογραμμή του Παρνασσού και της Γκιώνας. Στην ουσία πρόκειται για το άνω τμήμα της λεκάνης απορροής του Βοιωτικού Κηφισού, το οποίο συγκροτεί μια τοπιακή ενότητα αποκλειστικά ηπειρωτική.

Το ανάγλυφο της περιοχής ποικίλει και συγκεκριμένα από ομαλό και πεδινό εκατέρωθεν του ποταμού που βρίσκεται κεντρικά της ενότητας, το υψόμετρο αυξάνει σταδιακά προς τα εξωτερικά όρια, ενώ ειδικά στο δυτικό τμήμα οι κλίσεις και το υψόμετρο γίνονται σαφώς πιο έντονα (Παρνασσός και Γκιώνα). Στην ίδια λογική, στις εκτάσεις στα πεδινά και εκατέρωθεν του ποταμού κυριαρχούν οι γεωργικές καλλιέργειες, ενώ όσο το υψόμετρο αυξάνει περιμετρικά, η κάλυψη του εδάφους από καθαρά αγροτική μετατρέπεται σε δασική.

Οι περισσότεροι οικισμοί είναι ημι-ορεινοί και μικρού μεγέθους, και αναπτύσσονται κυρίως στους πρόποδες του Παρνασσού, της Γκιώνας και του Καλλίδρομου. Ωστόσο, αξίζει να σημειωθεί ότι τα σπουδαιότερα οικιστικά κέντρα (Αμφίκλεια, Ελάτεια, Κάτω Τιθορέα, Δαύλεια, Γραβιά και Χαιρώνεια βρίσκονται σε πιο άμεση επαφή με τον Κηφισό.

Σχεδόν παράλληλα με τον Κηφισό, που αποτελεί βασικό στοιχείο της ενότητας αυτής διέρχονται τόσο η Παλαιά Εθνική Οδός (ΠΕΟ) Αθηνών-Λαμίας, όσο και ο κύριος σιδηροδρομικός άξονας (ΠΑΘΕΠ). Σημειώνεται μάλιστα, ότι ειδικά στο τμήμα αυτό της παράλληλης ύπαρξης των δύο μεταφορικών αξόνων, η διαδρομή και η θέα-τοπίο είναι ιδιαίτερα αξιόλογη και εντυπωσιακή.

Από την περιοχή της Κάτω Τιθορέας λειτουργεί η νέα σιδηροδρομική γραμμή ΠΑΘΕΠ η οποία εγκαταλείπει την παλαιά της χάραξη και κατευθύνεται προς βορρά, διαπερνά με σήραγγα το όρος Καλλίδρομο και στο σημείο συνάντησής της με τον οδικό άξονα ΠΑΘΕ στρέφεται προς τη δύση στο ύψος του οικισμού Αγ. Σεραφείμ και οδεύει προς Λαμία /Λιανοκλάδι εκτός της ενότητας 7. Στην ενότητα εξακολουθεί υφιστάμενη η παλαιά σιδηροδρομική γραμμή η οποία υπάρχει από της ιδρύσεως των Ελληνικών Σιδηροδρόμων.

Σε γενικές γραμμές, στην περιοχή αυτή, που εκτείνεται μεταξύ τριών Περιφερειακών Ενοτήτων (Βοιωτίας, Φθιώτιδας και Φωκίδας) κυριαρχεί το αγροτο-δασικό τοπίο με έντονες εναλλαγές στις ορεινές ζώνες.

ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Το Φυσικό περιβάλλον της μεγάλης αυτής τοπιακής ενότητας χαρακτηρίζεται από την εκτεταμένη κατά μήκος του Β. Κηφισού πεδινή και ημι-ορεινή καλλιεργήσιμη έκταση της οποίας είναι δυνατή η θέαση από τον ΠΑΘΕΠ μέχρι την Τιθορέα, και από την ΠΕΟ Αθηνών Λαμίας μέχρι τα βόρεια όρια της ενότητας. Το τοπίο της πεδινής αγροτικής διαδρομής κλείνει από Ν.Δ. Β.Δ και βόρεια, από τις κορυφογραμμές του Ελικώνα, του Παρνασσού, της Γκιώνας, της Οίτης και του Καλλίδρομου με τις πυκνές δασωμένες απότομες πλαγιές τους.

Στην περιοχή του Παρνασσού και της Γκιώνας είναι καθορισμένη ευρεία ζώνη «NATURA 2000». Αντίστοιχη ζώνη πολύ μικρότερου εύρους έχει καθοριστεί εντός της τοπιακής ενότητας στις νότιες κλιείς του Καλλίδρομου. Σημειώνεται ότι η χάραξη της παλαιάς μη χρησιμοποιούμενης σήμερα σιδηροδρομικής γραμμής με τη διαδρομή της μέσα από δυσπρόσιτα θαυμάσια τοπία που αποτελούν μέρος των ιστορικών τοπίων της Περιφέρειας αλλά και οι χαρακτηριστικοί σταθμοί της τότε εποχής θα μπορούσαν να αποτελέσουν μια εξαιρετική διαδρομή σε ένα εξαιρετικής ποιότητας φυσικό τοπίο.

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΑ / ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Στην τοπιακή ενότητα εντοπίζονται ίχνη κατοίκησης ήδη από την προϊστορική περίοδο, ενώ έχουν εντοπιστεί ή και ταυτοποιηθεί 18 αρχαίες πόλεις καθώς και ένα λατομείο. Η ανθρώπινη παρουσία και δράση είναι συνεχής από την περίοδο αυτή μέχρι και σήμερα. Οι περισσότεροι οικισμοί είναι ημι-ορεινοί και μικρού μεγέθους, και βρίσκονται κυρίως στους πρόποδες του Παρνασσού, της Γκιώνας και του Καλλίδρομου. Ωστόσο, τα σπουδαιότερα οικιστικά κέντρα, τόσο αρχαία, όσο και σύγχρονα (Αμφίκλεια, Ελάτεια, Τιθορέα, Δαύλεια), βρίσκονται σε πιο άμεση επαφή με τον Β. Κηφισό, προφανώς λόγω του εύφορου εδάφους που ευνοεί τις γεωργικές καλλιέργειες, οι οποίες φαίνεται πως αποτελούσαν τον κύριο πόρο των πόλεων αυτών. Στην τοπιακή ενότητα, περιλαμβάνεται και η Χαιρώνεια, όπου έλαβε χώρα το 338 π.Χ. η ιστορική μάχη μεταξύ των Μακεδονικών στρατευμάτων και των συνασπισμένων ελληνικών πόλεων. Λόγω της σημασίας της στη διαμόρφωση της αρχαίας Ελληνικής ιστορίας, αλλά και της ανάδειξης της ιδιαίτερης στρατηγικής της Μακεδονικής Φάλαγγας, η μάχη της Χαιρώνειας είναι γνωστή μέχρι σήμερα και πέραν των ορίων της χώρας, καθιστώντας την περιοχή πιθανό πόλο επισκεπτών από το εξωτερικό. Κυρίαρχο ιστορικό τοπίο στην ενότητα αυτή, αμιγώς ωστόσο ελληνικού ενδιαφέροντος, αποτελεί και το Χάνι της Γραβιάς, όπου έλαβε χώρα στις 8 Μαΐου του 1821 η μάχη μεταξύ του Οδυσσέα Ανδρούτσου και του Τούρκου Ομέρ Βρυώνη.

Πολλαπλά μνημεία (22) κατηγοριοποιημένα ανά είδος και χρονολογική περίοδο καταγράφονται σε πίνακες και χάρτες που συνοδεύουν την περιγραφή των τοπιακών

ενοτήτων και απαντώνται διάσπαρτα κυρίως σε ημι-ορεινές τοποθεσίες, με τις κυριότερες από αυτές, να γειτνιάζουν με τον ποταμό Κηφισό.

ΚΑΤ' ΑΡΧΗΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΠΙΕΣΕΩΝ / ΚΙΝΔΥΝΩΝ

Το αγροτικό τοπίο και το φυσικό περιβάλλον της περιοχής είναι εξαιρετικά ευαίσθητα και προστατευμένα με ευρείες ζώνες NATURA 2000, παρ' όλα ταύτα η διαταραχή του τοπίου με την πληθώρα των λατομικών – εξορυκτικών δραστηριοτήτων που ασκούνται στη Β.Δ. πλευρά της ενότητας μεταξύ Παρνασσού και Γκιώνας και μάλιστα σε μικρή έως μηδενική απόσταση από τις 2 υφιστάμενες ζώνες NATURA 2000 δημιουργούν κινδύνους ρύπανσης και διαταραχής του τοπίου από τη λειτουργία των δραστηριοτήτων αυτών.

ΤΟΠΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ 9: ΟΡΜΟΣ ΑΝΤΙΚΥΡΑΣ – ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΑΚΤΗ ΒΩΞΙΤΗ

Αφορά ΠΑΡΑΚΤΙΟ ΤΟΠΙΟ

ΓΕΩΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑ / ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΚΑΤΟΙΚΗΣΗΣ & ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

Η ενότητα οριοθετείται προς βορρά από το Ξεροβούνι, προς ανατολή από την κορυφογραμμή του Ελικώνα, νότια από τον όρμο της Αντίκυρας και δυτικά από τις ημι-ορεινές κορυφές του Κουρμουτσιού, της Πυραμίδος και του Κούτσουρα.

Πρόκειται για μια περιοχή με έντονο ανάγλυφο και κλίσεις, αφού προς βορρά η ενότητα ξεκινά με μεγάλα υψόμετρα και κλίσεις, καταλήγοντας σε μικρή απόσταση σε ομαλές ακτές προς νότο. Λόγω της ιδιομορφίας και της έντασης του ανάγλυφου, στην περιοχή παρατηρούνται ελάχιστες και διάσπαρτες καλλιεργήσιμες και δασικές εκτάσεις.

Η ενότητα περιλαμβάνει λίγους αλλά αξιόλογους οικισμούς, όπως είναι το Δίστομο, η Δεσφίνα, η Αντίκυρα, τα Άσπρα Σπίτια και το Κυριάκι.

Κυρίαρχο στοιχείο της τοπιακής ενότητας είναι το βιομηχανικό συγκρότημα της ΑΛΟΥΜΙΝΙΟΝ Α.Ε., το οποίο αναπτύσσεται στον παράκτιο χώρο. Πρόκειται για μια, εθνικής και διεθνούς εμβέλειας, εγκατάσταση καθετοποιημένης παραγωγής αλουμινίου, η οποία, όπως είναι λογικό, επηρεάζει σε μεγάλο βαθμό την κοινωνία και την οικονομία της περιοχής, πέρα από το τοπίο λόγω και των μεταλλείων βωξίτη που λειτουργούν. Παράλληλα ο οικισμός Άσπρα Σπίτια που στεγάζει τους εργαζόμενους στην ΑΛΟΥΜΙΝΙΟΝ Α.Ε, είναι από τους μοναδικούς βιομηχανικούς οικισμούς της χώρας.

ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Το Φυσικό περιβάλλον της ενότητας ανοιχτής προς τον θαλάσσιο χώρο του Κορινθιακού κόλπου, χαρακτηρίζεται από δύο αντικρουόμενα στοιχεία, αφ' ενός το πολιτιστικό τοπίο του εκτεταμένου αγροτικού χώρου της «Μονής Οσίου Λουκά» στην ανατολική περιοχή της ενότητας στις πλαγιές του Ελικώνα, και αφ' ετέρου το καθαρά «βιομηχανικό τοπίο» που χαρακτηρίζει τις δασικές περιοχές εξόρυξης, τον μυχό και την άμεση περί αυτόν περιοχή του κόλπου της Αντίκυρας συμπεριλαμβανομένου και του ειδικού λιμανιού στον Αγ. Νικόλαο όπου και το σχετικό εργοστάσιο της Αλουμίνας. Κατά τα λοιπά το φυσικό περιβάλλον της ενότητας συμπληρώνεται με μικρούς

προστατευμένους όρμους και ψαρολίμανα και καθορισμένη ζώνη «NATURA 2000» περιμετρικά της ενότητας.

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΑ / ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Στην τοπιακή ενότητα εντοπίζονται ίχνη κατοίκησης ήδη από την 3^η χιλιετία στην περιοχή της Αντίκυρας και του Διστόμου (αρχαία Άμβροσσος). Η ανθρώπινη παρουσία και δράση είναι συνεχής από την περίοδο αυτή μέχρι και σήμερα. Στην περιοχή της Αντίκυρας είναι ορατά σε έναν εκτεταμένο αρχαιολογικό χώρο, λείψανα από τους Προϊστορικούς έως τους Πρωτοβυζαντινούς χρόνους. Αναμφίβολο κυρίαρχο στοιχείο της τοπιακής ενότητας αποτελεί η Μονή του Οσίου Λουκά, ένα από τα σημαντικότερα μνημεία της Μεσοβυζαντινής περιόδου με σπανιότατο αρχιτεκτονικό και διακοσμητικό πλούτο. Η Μονή, χτισμένη στη δυτική πλαγιά του Ελικώνα, εντυπωσιάζει με το κάλλος του φυσικού τοπίου το οποίο δεν έχει αλλοιωθεί από ανθρώπινη δραστηριότητα. Το μνημείο και η ευρύτερη περιοχή του έχουν κηρυχθεί ως αρχαιολογικός χώρος από το ΥΠΠΟ και περιλαμβάνεται στον κατάλογο τόπων παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς της UNESCO.

Πολλαπλά μνημεία (10) κατηγοριοποιημένα ανά είδος και χρονολογική περίοδο καταγράφονται σε πίνακες και χάρτες που συνοδεύουν την περιγραφή των τοπιακών ενότητων και απαντώνται διάσπαρτα στην τοπιακή ενότητα.

Μνημειακή αξία έχει και ο οικισμός Άσπρα Σπίτια που σχεδιάστηκε από το Γραφείο Δοξιάδη και αποτελεί πρότυπο «βιομηχανικού οικισμού» και στοιχείο πολιτιστικής κληρονομιάς πολεοδομικής και αρχιτεκτονικής.

ΚΑΤ' ΑΡΧΗΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΠΙΕΣΕΩΝ / ΚΙΝΔΥΝΩΝ

Το φυσικό περιβάλλον της ενότητας πρέπει να οριοθετήσει τη συνύπαρξη του με την έντονη παρουσία των δραστηριοτήτων της βιομηχανίας Αλουμίνα Α.Ε. και Βωξίτη (Μεταλλεία και λιμάνι) Το ίδιο ισχύει και για το πολιτιστικό τοπίο της Μονής του Οσίου Λουκά. Ανάπτυξη Αιολικών Πάρκων περιμετρικά της ενότητας.

ΤΟΠΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ 10: ΠΕΔΙΑΔΑ ΑΜΦΙΣΣΑΣ-ΔΕΛΦΩΝ –ΚΟΛΠΟΣ ΙΤΕΑΣ

Αφορά ΠΑΡΑΘΑΛΑΣΣΙΟ ΤΟΠΙΟ

ΓΕΩΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑ / ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΚΑΤΟΙΚΗΣΗΣ & ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

Η ενότητα οριοθετείται βορειο-δυτικά από την κορυφογραμμή της Γκιώνας, βορειο-ανατολικά από τον Παρνασσό, ενώ εκτείνεται ως τον παράκτιο χώρο του Κόλπου της Ιτέας. Η τοπιακή ενότητα χαρακτηρίζεται για το έντονο ανάγλυφό της προς τον ηπειρωτικό χώρο, ενώ τα υψόμετρα και οι κλίσεις αμβλύνονται σημαντικά προς νότο και σχηματίζουν την παραθαλάσσια πεδιάδα της Άμφισσας και τον κόλπο της Ιτέας.

Στην περιοχή κυριαρχούν οι ορεινοί όγκοι της Γκιώνας και του Παρνασσού, ο Ελαιώνας της Πεδιάδας της Άμφισσας και ο κόλπος της Ιτέας.

Το κυρίαρχο στοιχείο της τοπιακής ενότητας είναι ο αρχαιολογικός χώρος των Δελφών, με το προστατευόμενο Δελφικό Τοπίο, ο οποίος άλλωστε αποτελεί μνημείο παγκόσμιας ακτινοβολίας, εμβέλειας και αναγνωρισιμότητα και μέρος της Παγκόσμιας Πολιτιστικής Κληρονομιάς (μνημείο UNESCO).

Η ενότητα χαρακτηρίζεται από αραιό αλλά ιδιαίτερα σημαντικό οικιστικό δίκτυο. Σημαντικότερος οικισμός είναι η Άμφισσα, η οποία είναι η έδρα της Περιφερειακής Ενότητας Φωκίδας. Η τοπιακή ενότητα περιλαμβάνει τον τουριστικό και παραδοσιακό οικισμό της Αράχοβας, την Ιτέα και τον παραδοσιακό οικισμό Χρυσό.

ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Το Φυσικό περιβάλλον της τοπιακής ενότητας χαρακτηρίζεται κυρίως από το μοναδικής και ανεπανάληπτης αξίας «Δελφικό Τοπίο», που συνίσταται από τις δασωμένες βουνοκορφές και πλαγιές του Παρνασσού και της Γκιώνας, τον εκτεταμένο / απλωμένο, κατά μήκος του οδικού άξονα Ιτέας – Άμφισσας – Λαμίας, ελαιόκαμπο της Άμφισσας και τις πεδινές καλλιεργήσιμες εκτάσεις κατά μήκος του οδικού άξονα Ιτέας – Αράχοβας – Λιβαδειάς στην κοιλάδα Δελφών / Αράχοβας.

Το βασικό οδικό δίκτυο της περιοχής, που συνδέει την Άμφισσα με τα υπόλοιπα βασικά οδικά δίκτυα και το οποίο διασχίζει την ενότητα, διασχίζει ιδιαίτερα αξιόλογες διαδρομές, πλούσιες σε φυσικά τοπία.

Ο κύριος κορμός της πεδινής έκτασης, ανοίγεται προς τον Κορινθιακό κόλπο όπου αναπτύσσεται το λιμάνι της Ιτέας σε κλειστό προστατευμένο κόλπο με τουριστικό λιμάνι (Μαρίνα).

Η ενότητα έχει καθορισμένες εκτεταμένες ζώνες «NATURA 2000» στις περιοχές της ανατολικής Γκιώνας, του Δυτικού Παρνασσού και δυτικά της Ιτέας στους πρόποδες της νότιας απόληξης της Γκιώνας.

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΑ / ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Στην τοπιακή ενότητα εντοπίζονται ίχνη κατοίκησης ήδη από την προϊστορική περίοδο, κυρίως στην περιοχή της Κίρρας και της Ιτέας. Η ανθρώπινη παρουσία και δράση είναι συνεχής από την περίοδο αυτή μέχρι και σήμερα. Μεγάλη ανάπτυξη κατά τα μεσαιωνικά και νεότερα ελληνικά χρόνια παρουσίασε η πόλη της Άμφισσας, που αποτελεί και την έδρα της περιφερειακής ενότητας Φωκίδας, αλλά και οι παραδοσιακοί οικισμοί της Αράχοβας και του Χρυσού, που διατηρούν μέχρι σήμερα παραδοσιακό τους χαρακτήρα και ιδιαίτερη αρχιτεκτονική. Ωστόσο, κυρίαρχο στοιχείο της τοπιακής ενότητας αποτελεί ο αρχαιολογικός χώρος των Δελφών, ο οποίος διατηρεί αρχαιολογικά λείψανα όλων των περιόδων της ελληνικής αρχαιότητας, μέχρι και τη Βυζαντινή περίοδο, καθώς και ο περιβάλλον φυσικός χώρος. Οι Δελφοί είχαν, ήδη από τις πρώτες περιόδους της αρχαιότητας, κυρίαρχο ρόλο ως ιερός χώρος, όχι μόνο στην ευρύτερη περιοχή της Στερεάς, αλλά και σε όλο τον τότε γνωστό κόσμο. Τόσο ο κηρυγμένος αρχαιολογικός χώρος των Δελφών, όσο και το Δελφικό τοπίο αποτελούν μνημεία παγκόσμιας εμβέλειας και αναγνωρισιμότητας και μέρος της Παγκόσμιας Πολιτιστικής Κληρονομιάς (μνημείο UNESCO).

Πολλά μνημεία (12) κατηγοριοποιημένα ανά είδος και χρονολογική περίοδο καταγράφονται σε πίνακες και χάρτες που συνοδεύουν την περιγραφή των τοπιακών ενότητων και απαντώνται συγκεντρωμένα κυρίως λόγω γύρω από την περιοχή των Δελφών και της πόλης της Άμφισσας, με εξαίρεση τους δύο παραθαλάσσιους αρχαίους οικισμούς της Ιτέας και της Κίρρας.

ΚΑΤ' ΑΡΧΗΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΠΙΕΣΕΩΝ / ΚΙΝΔΥΝΩΝ

Το Φυσικό περιβάλλον της ενότητας ιδιαίτερα ευαίσθητο για πολλούς και σύνθετους λόγους, χρήζει ιδιαίτερης προσοχής στο σύνολό του προκειμένου να μην κινδυνεύσει σε υποβάθμιση ούτε κατ' ελάχιστο η ιδιαίτερη αυτή μοναδική στον κόσμο περιοχή του προστατευόμενου Δελφικού Τοπίου. Έτσι πρέπει να ελεγχθούν απόλυτα οι εξορυκτικές δραστηριότητες ώστε η αξία του Δελφικού Τοπίου να μην επηρεάζεται.

ΤΟΠΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ 11: ΚΟΛΠΟΣ ΓΑΛΑΞΕΙΔΙΟΥ- ΑΚΤΕΣ ΦΩΚΙΔΑΣ Αφορά ΠΑΡΑΚΤΙΟ ΤΟΠΙΟ

ΓΕΩΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑ / ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΚΑΤΟΙΚΗΣΗΣ & ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

Οριοθετείται προς βορρά από τα Τρίκορφα και το όρος Λιδορικίου και προς νότο από τον παράκτιο χώρο μεταξύ ακτών Μαραθιά και Γαλαξιδίου. Στην ουσία συμπίπτει με το μεγαλύτερο μέρος του παράκτιου χώρου της Π.Ε. Φωκίδας και πρόκειται για μια επιμήκη περιοχή με έντονο ανάγλυφο, λόγω των ορεινών όγκων του Λιδορικίου που υψώνονται σε μικρή απόσταση από την ακτή.

Λόγω του έντονου ανάγλυφου, στην περιοχή εντοπίζονται λίγες και διάσπαρτες γεωργικές εκτάσεις (κυρίως στα πεδινά-παράκτια), ενώ τα δάση είναι περιορισμένα και εντοπίζονται κυρίως στη δυτική πλευρά της ενότητας (Τρίκορφα).

Η περιοχή περιλαμβάνει αρκετούς μικρούς οικισμούς, η πλειονότητα των οποίων εντοπίζεται κατά μήκος των ακτών, ή σε μικρή απόσταση από αυτές. Το Γαλαξίδι, η Ερατεινή και το Ευπάλιο είναι οι σημαντικότεροι οικισμοί της ενότητας. Ειδικά το Γαλαξίδι είναι χαρακτηρισμένο ως παραδοσιακός οικισμός και τοπίο ΤΙΦΚ και γνωρίζει αξιόλογη τουριστική κίνηση.

Η ενότητα συνδέεται με Πορθμείο (Άγιος Νικόλαος – Αίγιο) σύνδεσης με την βόρεια ακτή της Πελοποννήσου ενώ παράλληλα στον παράκτιο χώρο της ενότητας λειτουργούν 4 αλιευτικά λιμανάκια και στο Γαλαξίδι τουριστικό λιμάνι (Μαρίνα).

ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Το Φυσικό περιβάλλον της ενότητας χαρακτηρίζεται από τις δασικές εκτάσεις των ορέων Τρίκορφα και Λιδορίκι των οποίων οι κορυφογραμμές βρίσκονται σε μικρές σχετικά αποστάσεις από την ακτογραμμή, δημιουργώντας έτσι στενή λωρίδα εκτάσεων ημι-ορεινών και πεδινών, με αποτέλεσμα το περιορισμένο μέγεθος των καλλιεργήσιμων εκτάσεων. Στην ενότητα περιλαμβάνεται η νησίδα τριζόνια καθορισμένη συνολικά ως ζώνη «NATURA 2000». Επιπλέον ζώνη «NATURA 2000» και υγρότοποι έχουν καθορισθεί στην παράκτια περιοχή που αρχίζει από το Γαλαξίδι (σε σημαντικό εύρος) και συνεχίζει δυτικά (εξελισσόμενη σε ζώνη μικρότερου εύρους), κατά μήκος της ακτής έως τα δυτικά όρια της ενότητας όπου και οι εκβολές του ποταμού Μόρνου.

Τα παράκτια μέρη και επί πλέον ενδιάμεσες μικρές περιοχές προς βορρά, φιλοξενούν τις καλλιεργήσιμες αγροτικές εκτάσεις ενώ παράλληλα τα δάση αναπτύσσονται κυρίως στο δυτικό άκρο της ενότητας στις δυτικές πλαγιές των Τρικόρφων.

Το βασικό οδικό δίκτυο της περιοχής αναπτύσσεται κατά μήκος της ακτογραμμής, γεγονός που διευκολύνει μεν την παρατήρηση / θέαση του τοπίου της διαδρομής ενώ παράλληλα διακόπτει κατά το μέγιστο μήκος της ακτογραμμής, τη συνέχεια του

φυσικού περιβάλλοντος της στεριάς με τον παράκτιο χώρο της και τη θάλασσα που αποτελεί και αυτή ζητούμενο ανεμπόδιστο τοπίο.

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΑ / ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Στην τοπιακή ενότητα εντοπίζονται ίχνη κατοίκησης ήδη από την προϊστορική περίοδο, κυρίως στην περιοχή του Τολοφώνα, όπου υπήρχε σημαντικός μυκηναϊκός οικισμός, με διάρκεια ζωής μέχρι τα μεσαιωνικά χρόνια. Η ανθρώπινη παρουσία και δράση είναι συνεχής στους περισσότερους οικισμούς από την προϊστορική περίοδο μέχρι και σήμερα. Κύριος σημαντικός οικισμός είναι το Γαλαξίδι. Η πλειονότητα των λοιπών οικισμών είναι μικρού πληθυσμιακού μεγέθους και αναπτύσσονται κυρίως κατά μήκος της ακτής. Η ιστορία της πόλης του Γαλαξιδίου ξεκινά, όπως και αρκετών από τους οικισμούς της ενότητας, στα μυκηναϊκά χρόνια, ενώ διατηρούνται μέχρι σήμερα λείψανα των ελληνοιστικών τειχών της. Το Γαλαξίδι γνώρισε μεγάλη ανάπτυξη κατά τα μεσαιωνικά και νεότερα ελληνικά χρόνια, με αποτέλεσμα να αποτελεί σήμερα μία πόλη με έντονο παραδοσιακό χαρακτήρα και ιδιαίτερη αρχιτεκτονική. Για τους λόγους αυτούς, σε συνδυασμό με το φυσικό του τοπίο, έχει χαρακτηριστεί από το ΥΠΠΟΤ ως παραδοσιακός οικισμός και τοπίο ιδιαίτερου φυσικού κάλλους.

Πολλαπλά μνημεία (11) κατηγοριοποιημένα ανά είδος και χρονολογική περίοδο καταγράφονται σε πίνακες και χάρτες που συνοδεύουν την περιγραφή των τοπιακών ενότητων, και απαντώνται διάσπαρτα στην τοπιακή ενότητα, κυρίως στην παραθαλάσσια και ευρύτερη περιοχή βόρεια του Τολοφώνα καθώς και στην πόλη του Γαλαξιδίου.

ΚΑΤ' ΑΡΧΗΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Κίνδυνοι – πιέσεις στο φυσικό παράκτιο τοπίο διαφαίνονται από την συνεχιζόμενη οικιστική εξάπλωση κατά μήκος της ακτογραμμής και την ανάπτυξη Πάρκων ΑΠΕ ανεπιτυχώς ενταγμένα στο τοπίο.

ΤΟΠΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ 12: ΤΕΧΝΗΤΗ ΛΙΜΝΗ ΚΑΙ ΕΚΒΟΛΕΣ ΜΟΡΝΟΥ ΠΟΤΑΜΟΥ

Αφορά ΥΨΗΛΟ ΟΡΕΙΝΟ ΤΟΠΙΟ

ΓΕΩΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑ / ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΚΑΤΟΙΚΗΣΗΣ & ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

Πρόκειται για μια αρκετά εκτεταμένη τοπιακή ενότητα, η οποία καταλαμβάνει το δυτικό τμήμα της Π.Ε. Φωκίδας καθώς και τμήμα της ορεινής Φθιώτιδας. Η περιοχή οριοθετείται προς βορρά από την κορυφογραμμή της Οίτης, ανατολικά από την κορυφογραμμή της Γκιώνας, νότια από τον ορεινό όγκο του Λιδορικίου, ενώ δυτικά εισέρχεται σε τμήμα της Π.Ε. Αιτωλοακαρνανίας.

Γεωμορφολογικά, στην περιοχή επικρατούν έντονες κλίσεις και το υψόμετρο ποικίλει από πολύ ορεινό έως ημι-ορεινό. Η συντριπτική πλειονότητα των εδαφών καλύπτεται από δάση, ενώ οι γεωργικές εκτάσεις είναι λίγες και εντοπίζονται κυρίως στον παράκτιο χώρο της ενότητας και στην ευρύτερη περιοχή του οικισμού Λιδορίκι.

Η ενότητα διασχίζεται από βορρά προς νότο από τον Μόρνο ποταμό και χαρακτηρίζεται από την ύπαρξη στο κέντρο της από την τεχνητή Λίμνη του Μόρνου.

Η περιοχή περιλαμβάνει πλήθος οικισμών – ημι-ορεινών και ορεινών-, μικρού κυρίως μεγέθους, ενώ οι σημαντικότεροι αυτών είναι το Λιδορίκι (στους πρόποδες της Γκιώνας) και το Ευπάλιο στο νοτιοδυτικό παράκτιο άκρο της Φωκίδας.

ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Το υδάτινο στοιχείο επικρατεί ως κύριο χαρακτηριστικό του Φυσικού περιβάλλοντος της ενότητας. Αυτό προσδιορίζεται από την παρουσία του Μόρνου ποταμού που πηγάζει από την Οίτη, καθώς και από την τεχνητή λίμνη που έχει κατασκευαστεί στον ενδιάμεσο ρού του ποταμού στο κέντρο της ενότητας. Το Φυσικό περιβάλλον / τοπίο της ενότητας ολοκληρώνεται με τα πυκνά περιβάλλοντα δάση στις κλιείς της Γκιώνας, της Οίτης, των Βαρδουσίων, και του Λιδορικού.

Στην ενότητα είναι καθορισμένες 2 εκτεταμένες ζώνες «NATURA 2000» στις ορεινές περιοχές των Βαρδουσίων και της Γκιώνας.

Το υφιστάμενο οδικό δίκτυο όπως διατρέχει την ενότητα από το Ευπάλιο προς βορρά, κατά μήκος του Π. Μόρνου έως την περιοχή Μαυρολιθάρι διευκολύνει την πλήρη θέαση του συνόλου του εξαιρετικής ποιότητας φυσικού ορεινού τοπίου.

Η Δυτική ακραία παράκτια περιοχή της ενότητας χαρακτηρίζεται από έντονη δασοκάλυψη αλλά και παρουσία σημαντικών εκτάσεων καλλιεργήσιμης γης.

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΑ / ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Στην τοπική ενότητα εντοπίζονται ίχνη κατοίκησης και ανθρώπινης παρουσίας και δράσης από την βυζαντινή περίοδο και εξής, με συνεχή έκτοτε κατοίκηση. Το γεγονός της απουσίας διαπιστωμένων αρχαίων οικισμών πιθανότατα οφείλεται στο ότι η συντριπτική πλειονότητα των εδαφών καλύπτεται από δάση, ενώ οι καλλιεργήσιμες εκτάσεις που θα μπορούσαν να συντηρήσουν έναν οικισμό είναι ελάχιστες. Η ενότητα περιλαμβάνει σημαντικό αριθμό οικισμών ημι-ορεινών και ορεινών, μικρού κυρίως μεγέθους. Οι σημαντικότεροι από αυτούς είναι το Λιδορίκι και το Ευπάλιο. Στην ενότητα περιλαμβάνονται και οι παραδοσιακοί οικισμοί Κροκύλειο, Ζοριανός και Κουπάκι στις υπώρειες των Βαρδουσίων ορέων.

Τα κηρυγμένα μνημεία (4) κατηγοριοποιημένα ανά είδος και χρονολογική περίοδο καταγράφονται σε πίνακες και χάρτες που συνοδεύουν την περιγραφή των τοπικών ενοτήτων και απαντώνται διάσπαρτα στην τοπική ενότητα, κυρίως σε ημι-ορεινές τοποθεσίες.

Οι δύο σημαντικότεροι οικισμοί εντοπίζονται στους πρόποδες της Γκιώνας και το νοτιοδυτικό παράκτιο άκρο της Φωκίδας.

ΚΑΤ' ΑΡΧΗΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΠΙΕΣΕΩΝ / ΚΙΝΔΥΝΩΝ

Η ενότητα χαρακτηρίζεται από υψηλής ποιότητας παρθένο φυσικό περιβάλλον. Ο μόνος κίνδυνος που εντοπίζεται είναι η εξορυκτική δραστηριότητα στα ανατολικά του οικισμού Λιδορίκι επί της Γκιώνας.

ΤΟΠΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ 13: ΝΟΤΙΑ ΠΙΝΔΟΣ - ΑΓΡΑΦΑ - ΤΕΧΝΗΤΗ ΛΙΜΝΗ ΚΡΕΜΑΣΤΩΝ

Αφορά ΥΨΗΛΟ ΟΡΕΙΝΟ ΤΟΠΙΟ

ΓΕΩΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑ / ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΚΑΤΟΙΚΗΣΗΣ & ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

Πρόκειται για μια ιδιαίτερα εκτεταμένη και δυσπρόσιτη ορεινή περιοχή, ξεπερνά τα όρια της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας, και ανοίγεται και συνεχίζει ενιαία προς την Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας (Π.Ε. Αιτωλοακαρνανίας) και προς την Περιφέρεια Θεσσαλίας (Π.Ε. Καρδίτσας). Εκτείνεται από τη νότια Πίνδο από βορρά και τον Τυμφρηστό από Ν.Α.. Περιλαμβάνει την τεχνητή λίμνη Κρεμαστών και τον Αχελώο ποταμό έως και τα όρη Βάλτου (Αιτωλοακαρνανία) και επομένως το σύνολο των Αγράφων (Δυτικά και Ανατολικά Άγραφα).

Το ανάγλυφο είναι ιδιαίτερα έντονο και ορεινό στο μεγαλύτερο μέρος της τοπιακής ενότητας, και καλύπτεται από δάση. Εξαιρέση αποτελεί η περιοχή εκατέρωθεν του Αχελώου και της τεχνητής λίμνης Κρεμαστών, στην οποία τα εδάφη και οι υψομετρικές διαφορές γίνονται ομαλότερα και υπάρχουν περιορισμένες καλλιεργήσιμες εκτάσεις. Αντίστοιχες ζώνες με ομαλότερα εδάφη εντοπίζονται στις περιοχές των ποταμών Ταυρωπού και Αγραφιώτη που διασχίζουν την ενότητα.

Η ενότητα περιλαμβάνει πλήθος μικρών έως πολύ μικρών οικισμών, οι οποίοι εντοπίζονται σε αρκετά μεγάλα υψόμετρα και σε ημι-ορεινές περιοχές. Η Φραγκίστα και το Ραπτόπουλο αποτελούν τους σημαντικότερους οικισμούς της ενότητας. Πρόκειται για δύο καθαρά ορεινούς οικισμούς, στα Δυτικά και Ανατολικά Άγραφα αντίστοιχα. Άλλοι αξιόλογοι οικισμοί είναι οι Δομνιανοί, τα Φιδάκια και τα Φουρνά.

ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Το Φυσικό περιβάλλον της ενότητας χαρακτηρίζεται κυρίως από το εξαιρετικά δυσπρόσιτο ορεινό έδαφος της περιοχής, τα εκτεταμένα δάση με υψηλό ποσοστό δασοκάλυψης και συμπληρώνεται από το ιδιαίτερα πυκνό υδρογραφικό δίκτυο της ενότητας, όπως προκύπτει από το πλήθος των ποταμών που πηγάζουν από τις βουνοκορφές των Αγράφων και της Πίνδου αλλά και από την παρουσία της τεχνητής λίμνης των Κρεμαστών. Σημαντικό τμήμα της Νότιας Πίνδου (Δυτικά και Ανατολικά Άγραφα) ως και τμήμα του Τυμφρηστού έχουν περιλαμβάνονται σε καθορισμένη ζώνη «NATURA 2000». Πλησίον του οικισμού Πρασιά στο Β.Δ. άκρο της ενότητας υπερ-αιωνόβιο κυπαρίσσι έχει κηρυχθεί Διατηρητέο Μνημείο της Φύσης.

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΑ / ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Στην τοπιακή ενότητα εντοπίζονται ίχνη κατοίκησης ανθρώπινης παρουσίας και δράσης από την αρχαιότητα, τη βυζαντινή περίοδο και εξής, με συνεχή έκτοτε κατοίκηση. Η πλειοψηφία των σωζόμενων διατηρημένων μνημείων ανήκει στη Βυζαντινή περίοδο.

Η ενότητα περιλαμβάνει πλήθος μικρών έως πολύ μικρών κυρίως οικισμών, οι οποίοι αναπτύσσονται σε αρκετά μεγάλα υψόμετρα και σε ημι-ορεινές περιοχές.

Οι οικισμοί Δομνιανοί, Φιδάκια έχουν χαρακτηριστεί παραδοσιακοί.

Τα κηρυγμένα μνημεία (8) κατηγοριοποιημένα ανά είδος και χρονολογική περίοδο καταγράφονται σε πίνακες και χάρτες που συνοδεύουν την περιγραφή των τοπιακών ενότητων, και απαντώνται διάσπαρτα στην τοπιακή ενότητα, κυρίως σε ημι-ορεινές τοποθεσίες.

ΚΑΤ' ΑΡΧΗΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΠΙΕΣΕΩΝ / ΚΙΝΔΥΝΩΝ

Καθαρὰ άθικτο φυσικό περιβάλλον σε δυσπρόσιτη δασοσκεπή περιοχή. Πρόκειται στην ουσία για ίσως το ένα από τα δύο πλέον παρθένα φυσικά τοπία της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας μαζί με την ενότητα «Ακτές Διρφύος στο Αιγαίο πέλαγος».

ΤΟΠΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ 14: ΚΟΙΛΑΔΑ ΚΑΡΠΕΝΗΣΙΩΤΗ

Αφορά ΥΨΗΛΟ ΟΡΕΙΝΟ ΤΟΠΙΟ

ΓΕΩΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑ / ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΚΑΤΟΙΚΗΣΗΣ & ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

Καταλαμβάνει το νότιο τμήμα της Περιφερειακής Ενότητας Ευρυτανίας, και περικλείεται προς βορρά από την κορυφογραμμή του Τυμφρηστού, ανατολικά από την κορυφογραμμή της Καλιακούδας, ενώ από δυτικά διανοίγεται σε τμήμα της Περιφερειακής Ενότητας Αιτωλοακαρνανίας, έως και την κορυφογραμμή του Παναιτωλικού, περικλείοντας τις κοιλάδες του Καρπενησιώτη, του Πανταβρέχι και του Τρικεριώτη.

Η ενότητα είναι στο σύνολό της ορεινή έως εξαιρετικά ορεινή, με πλούσιο υδρογραφικό δίκτυο και εκτεταμένες δασικές εκτάσεις. Σημαντικότερος οικισμός είναι το Καρπενήσι, το οποίο είναι ορεινό αστικό κέντρο, έδρα της Περιφερειακής Ενότητας Ευρυτανίας και χαρακτηρισμένος ως παραδοσιακός οικισμός. Η ενότητα περιλαμβάνει πλήθος εξαιρετικών αυθεντικών ορεινών οικισμών πολύ μικρού πληθυσμιακού μεγέθους ή εγκαταλελειμμένους. Το μεγαλύτερο μέρος αυτών εντοπίζεται σε γειτνίαση με τους ποταμούς που διασχίζουν την ενότητα, τόσο σε θέσεις όπου τα εδάφη είναι λιγότερο επικλινή, όσο και σε θέσεις ιδιαίτερα επικλινείς.

ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Το σπάνιο Φυσικό περιβάλλον της ενότητας χαρακτηρίζεται από το πυκνό υδρογραφικό δίκτυο τριών ποταμών που το διασχίζουν, το εξαιρετικά ορεινό και δυσπρόσιτο μεγάλο τμήμα της ενότητας, με τον υψηλό βαθμό δασοκάλυψης, συνεπικουρούμενα. Οι βόρειες κλιτείες του Παναιτωλικού και οι νότιες του Τυμφρηστού στα όρια της τοπιακής ενότητας, περιλαμβάνονται σε καθορισμένες ζώνες «NATURA 2000».

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΑ / ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Στην τοπιακή ενότητα εντοπίζονται ίχνη κατοίκησης και ανθρώπινης παρουσίας και δράσης από την βυζαντινή περίοδο και εξής, με συνεχή έκτοτε κατοίκηση. Το γεγονός της απουσίας διαπιστωμένων αρχαίων οικισμών πιθανότατα οφείλεται στο γεγονός ότι η ενότητα είναι στο σύνολό της ορεινή έως εξαιρετικά ορεινή, ενώ οι καλλιεργήσιμες εκτάσεις που θα μπορούσαν να συντηρήσουν έναν οικισμό είναι ελάχιστες. Κυρίαρχο στοιχείο της τοπιακής ενότητας και σημαντικότερος οικισμός είναι το Καρπενήσι, ορεινό αστικό κέντρο και έδρα της Περιφερειακής Ενότητας Ευρυτανίας και χαρακτηρισμένο από το ΥΠΠΟΤ ως παραδοσιακός οικισμός με έντονο παραδοσιακό χαρακτήρα και ιδιαίτερη αρχιτεκτονική. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει και η μονή Προυσσού, καθώς και οι δύο "Πύργοι του Καραϊσκάκη", στα βορειοανατολικά και νοτιοδυτικά της μονής. Κτίστηκαν τον 17ο αιώνα για την προστασία της μονής από τους Τούρκους. και συνδέθηκαν με το όνομα του Γιώργη Καραϊσκάκη, όταν ο ίδιος έμεινε στην μονή για μεγάλο χρονικό διάστημα για

ανάρρωση κατά την διάρκεια του Απελευθερωτικού αγώνα. Στη μονή λειτουργεί το "Ιστορικό της μουσειό" με αξιόλογα εκθέματα.

Τα κηρυγμένα μνημεία (4) κατηγοριοποιημένα ανά είδος και χρονολογική περίοδο καταγράφονται σε πίνακες και χάρτες που συνοδεύουν την περιγραφή των τοπιακών ενότητων και απαντώνται συγκεντρωμένα στις περιοχές του Καρπενησίου και του Προυσσού.

ΚΑΤ' ΑΡΧΗΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΠΙΕΣΕΩΝ / ΚΙΝΔΥΝΩΝ

Η ενότητα ανήκει στην ιδιαίτερη κατηγορία των λίγων περιοχών που διαθέτουν παρθένο φυσικό περιβάλλον και δεν διαφαίνονται να το απειλούν κίνδυνοι ή πιέσεις τουλάχιστον μέχρι σήμερα.

ΤΟΠΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ 15: ΟΡΟΠΕΔΙΟ ΔΟΜΟΚΟΥ-ΞΥΝΙΑΔΑΣ

Αφορά ΤΟΠΙΟ ΟΡΟΠΕΔΙΟΥ

ΓΕΩΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑ / ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΚΑΤΟΙΚΗΣΗΣ & ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

Πρόκειται για τοπιακή ενότητα η οποία καλύπτει το βορειότερο άκρο της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας (Π.Ε. Φθιώτιδας) και εκτείνεται βόρεια και Β.Δ. της Όθρυος και της νότιας Πίνδου, με ανοικτό ορίζοντα και συνέχεια του τοπίου στην Περιφέρεια Θεσσαλίας (Π.Ε. Καρδίτσας). Περιλαμβάνει το γόνιμο οροπέδιο Δομοκού και την ευρύτερη περιοχή της Ξυνιάδος.

Αν και το υψόμετρο είναι ημι-ορεινό, η περιοχή δεν χαρακτηρίζεται από έντονες κλίσεις, και διαθέτει εκτεταμένες εκτάσεις καλλιεργήσιμων γαιών. Τα δάση και οι δασικές εκτάσεις είναι ελάχιστα και εντοπίζονται κυρίως στην Όθρυ και στις παρυφές της Νότιας Πίνδου.

Σημαντικοί οικισμοί της ενότητας είναι ο Δομοκός (μικρή κωμόπολη), η Ξυνιάδα, η Ομβριακή, το νέο Μοναστήρι στο βορρά και η Ξυνιάδα προς το νότιο όριο της ενότητας. Οι υπόλοιποι οικισμοί έχουν μικρό πληθυσμιακό μέγεθος και είναι αραιά διασπαρμένοι στην ενότητα.

Στην περιοχή κατά το παρελθόν υπήρχε λίμνη (της Ξυνιάδας) η οποία εδώ και δεκαετίες έχει αποξηραθεί, δίνοντας τη θέση της σε καλλιεργήσιμες εκτάσεις.

Η περιοχή διασχίζεται στο κέντρο της από τον βασικό οδικό άξονα που συνδέει τη Λαμία με την Περιφέρεια Θεσσαλίας (Καρδίτσα – Τρίκαλα), καθώς και το κύριο σιδηροδρομικό δίκτυο της χώρας (ΠΑΘΕΠ) δυτικά του παραπάνω άξονα. Παράλληλα στην περιοχή προγραμματίζεται η νέα χάραξη και διέλευση του άξονα Ε65.

ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Η τοπιακή ενότητα ανοίγεται και έχει συνέχεια με τα ίδια χαρακτηριστικά φυσικού τοπίου με αυτά της όμορης περιοχής της περιφέρειας Θεσσαλίας. Χαρακτηρίζεται από άποψη φυσικού περιβάλλοντος ως καθαρά αγροτικό τοπίο με τις καλλιεργούμενες εκτεταμένες, πεδιάδα και περιοχές ομαλών ήπιων κλίσεων και την παρουσία δασών στις βόρειες πλαγιές της Όθρυος και της νότιας Πίνδου.

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΑ / ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Στην τοπιακή ενότητα εντοπίζονται ίχνη κατοίκησης ήδη από την προϊστορική περίοδο, ενώ έχουν εντοπιστεί ή και ταυτοποιηθεί 14 αρχαίες πόλεις. Το γεγονός της τόσο μεγάλης συγκέντρωσης αρχαίων οικισμών στην περιοχή, ερμηνεύεται από την ύπαρξη εκτεταμένων εκτάσεων καλλιεργήσιμων γαιών. Η ανθρώπινη παρουσία και δράση είναι συνεχής από την περίοδο αυτή μέχρι και σήμερα. Ο σημαντικότερος σύγχρονος οικισμός της ενότητας είναι η μικρή κωμόπολη του Δομοκού, στην ευρύτερη περιοχή του οποίου εντοπίζονται δύο αρχαίοι, στις θέσεις 'Μάτι' και 'Ίμβροπηγάδι'.

Τα κηρυγμένα μνημεία (18) κατηγοριοποιημένα ανά είδος και χρονολογική περίοδο καταγράφονται σε πίνακες και χάρτες που συνοδεύουν την περιγραφή των τοπιακών ενότητων. Εκτός των δύο αρχαιολογικών χώρων που είναι στην περιοχή του Δομοκού, τα υπόλοιπα μνημεία απαντώνται κυρίως στην πεδινή περιοχή του βορρά της ενότητας και διάσπαρτα στα ημι-ορεινά της περιοχής του οικισμού Ομβριακή.

ΚΑΤ' ΑΡΧΗΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΠΙΕΣΕΩΝ / ΚΙΝΔΥΝΩΝ

Το φυσικό περιβάλλον της καθαρά αγροτικής ενότητας, λόγω της εκτεταμένης και εντατικής καλλιέργειας των εκτάσεων της θα πρέπει να αντιμετωπίσει τους προφανείς κινδύνους ρύπανσης των υδάτων και του εδάφους.

ΤΟΠΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ 16: ΚΟΙΛΑΔΑ ΠΟΤΑΜΟΥ ΣΠΕΡΧΕΙΟΥ

Αφορά ΤΟΠΙΟ ΚΟΙΛΑΔΩΝ

ΓΕΩΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑ / ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΚΑΤΟΙΚΗΣΗΣ & ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

Αποτελεί μια εκτεταμένη γεωγραφική-τοπιακή ενότητα η οποία περιλαμβάνει το μεγαλύτερο μέρος της λεκάνης απορροής του Σπερχειού ποταμού, εκτός της περιοχής του Δέλτα του ποταμού. Οριοθετείται προς βορρά από το όριο του οροπεδίου Δομοκού, ανατολικά από τη νέα χάραξη του Ε65, νότια από τις βορειοδυτικές κλιτές του Καλλιδρομίου και τις κορυφογραμμές της Οίτης, δυτικά από τις κορυφογραμμές του Τυμφρηστού, απ' όπου και πηγάζει και ο Σπερχειός ποταμός. Στην ενότητα οι ορεινές – έως και έντονα ορεινές – επιφάνειες εντοπίζονται νότιο-δυτικά, ενώ η υπόλοιπη περιοχή παρουσιάζει ομαλή κοιλότητα, εκατέρωθεν του Σπερχειού.

Εκτός από τα τμήματα που καταλαμβάνουν οι πλαγιές των ορεινών όγκων και στα οποία κυριαρχεί η δασική κάλυψη, σχεδόν το σύνολο της υπόλοιπης τοπιακής ενότητας καταλαμβάνεται από γεωργικές – καλλιεργήσιμες εκτάσεις κατά μήκος της κοιλάδας του Σπερχειού.

Το οικιστικό δίκτυο της ενότητας είναι πολυπληθές και συγκεντρωμένο κυρίως στα πεδινά της κοιλάδας εκατέρωθεν του ποταμού, αλλά και στους πρόποδες των ορεινών όγκων. Οι οικισμοί έχουν στην πλειονότητά τους μικρό πληθυσμιακό μέγεθος. Σημαντικότεροι οικισμοί είναι η Σπερχειάδα, η Μακρακώμη, το Λιανοκλάδι και το Μοσχοχώρι.

ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Το Φυσικό περιβάλλον της ενότητας χαρακτηρίζεται από τη διαδρομή – πορεία του Σπερχειού ποταμού κατά μήκος της ομώνυμης κοιλάδας, και την από Νοτιο - δυτικά παράπλευρη διαδρομή του παραπόταμου του Βιστρίτσα που συνοδεύονται από παραποτάμια υψηλή βλάστηση, την εκτεταμένη καλλιεργήσιμη αγροτική γη εκατέρωθεν του Σπερχειού ποταμού, η οποία φιλοξενεί, πυκνό και συγχρόνως διασπαρμένο γραμμικά οριακά στην αγροτική γη, οικιστικό δίκτυο.

Η οριακή πλαγιά της Οίτης είναι ο πυρήνας του Εθνικού Δρυμού, προστατεύεται με τις διατάξεις του Ν.3937/2011. Η κοίτη του Σπερχειού και η πεδινή περιοχή έχει καθορισθεί ως ζώνη NATURA 2000.

Οι πυκνές δασωμένες πολυάριθμες περιοχές των βουνών Οίτη, Γκιώνα, Βαρδούσια και Τυμφρηστού προσδίδουν εξαιρετική ποιότητα στο Φυσικό περιβάλλον της ενότητας.

Οι φυσικοί πόροι της ενότητας περιλαμβάνουν και την ύπαρξη ιαματικών πηγών στην περιοχή της Υπάτης και της Δαμάστας.

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΑ / ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Στην αρκετά εκτεταμένη αυτή τοπιακή ενότητα, εντοπίζονται ίχνη κατοίκησης ήδη από την προϊστορική περίοδο, ενώ έχουν εντοπιστεί ή και ταυτοποιηθεί 10 αρχαίες πόλεις. Το γεγονός της τόσο μεγάλης συγκέντρωσης αρχαίων οικισμών στην περιοχή, ερμηνεύεται από την ύπαρξη εκτεταμένων γόνιμων εκτάσεων στην κοιλάδα του ποταμού. Κυρίαρχο στοιχείο της τοπιακής ενότητας, από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα, αποτελεί η ευρύτερη περιοχή της Υπάτης, όπου βρίσκονται τα σημερινά ιαματικά λουτρά τα οποία θεωρείται πως ήταν αφιερωμένα στην Αφροδίτη. Στην περιοχή εντοπίζονται επίσης σημαντικά μνημεία της Βυζαντινής και νεοελληνικής περιόδου. Ιστορικό μνημείο, αμιγώς ελληνικού ενδιαφέροντος, στην τοπιακή ενότητα είναι και η γέφυρα του Γοργοποτάμου, η οποία έχει συνδεθεί με την εθνική αντίσταση, εναντίον των γερμανικών στρατευμάτων κατοχής, καθώς το 1942 ανατινάχθηκε από Έλληνες αντιστασιακούς με τη συνεργασία Άγγλων πρακτόρων.

Τα κηρυγμένα μνημεία (19) κατηγοριοποιημένα ανά είδος και χρονολογική περίοδο καταγράφονται σε πίνακες και χάρτες που συνοδεύουν την περιγραφή των τοπιακών ενοτήτων και απαντώνται διάσπαρτα στην τοπιακή ενότητα.

ΚΑΤ' ΑΡΧΗΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΠΙΕΣΕΩΝ / ΚΙΝΔΥΝΩΝ

Η περιοχή της εκτεταμένης πεδιάδας του Σπερχειού παρ' όλη την προστασία που της παρέχεται από την καθορισμένη επιμήκη ζώνη NATURA 2000 που την καλύπτει σχεδόν στο σύνολο της έκτασης της απειλείται από πιθανή ρύπανση του εδάφους και του υδροφόρου ορίζοντά της από τη χρήση φυτοφαρμάκων, την λειτουργία θέσεων ΧΑΔΑ αλλά και τεχνικά έργα, ιδίως οδικά στην στενή ζώνη του ρου του ποταμού.

ΤΟΠΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ 17: ΟΡΕΙΝΗ ΝΑΥΠΑΚΤΙΑ

Αφορά ΥΨΗΛΟ ΟΡΕΙΝΟ ΤΟΠΙΟ

Εντάσσεται στο ΠΠΧΣΑΑ Δυτικής Ελλάδας και δεν αξιολογείται.

ΤΟΠΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ 18: ΔΕΛΤΑ ΣΠΕΡΧΕΙΟΥ - ΜΑΛΙΑΚΟΣ ΚΟΛΠΟΣ

Αφορά ΤΟΠΙΟ ΚΛΕΙΣΤΩΝ ΘΑΛΑΣΣΩΝ

ΓΕΩΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑ / ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΚΑΤΟΙΚΗΣΗΣ & ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

Πρόκειται για μια σύνθετη τοπιακή ενότητα, η οποία περιλαμβάνει το Δέλτα του Σπερχειού και τον παράκτιο χώρο του κλειστού Μαλιακού Κόλπου, καθώς και την περιοχή από τις κορυφές της Όθρυος έως και τις απολήξεις της προς νότο.

Το μεγαλύτερο μέρος των εδαφών είναι πεδινό και καταλαμβάνεται από καλλιεργήσιμες εκτάσεις, οι οποίες εκτείνονται τόσο στην περιοχή του Δέλτα όσο και κατά μήκος των ομαλών παραθαλάσσιων περιοχών.

Η ενότητα περιλαμβάνει αρκετούς οικισμούς, καθώς και την Λαμία, έδρα της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας. Η Λαμία αποτελεί ένα μεσαίο προς μεγάλο αστικό κέντρο, με σημάδια αστικής διάχυσης. Περιμετρικά της αναπτύσσεται σημαντική βιομηχανική καθώς και λατομική δραστηριότητα. Άλλοι σημαντικοί οικισμοί είναι η Στυλίδα, ο Μώλος και τα Καμένα Βούρλα.

Πέραν της Λαμίας, κύριο στοιχείο της ενότητας αποτελεί ο άξονας ΠΑΘΕ, αλλά και ο ευαίσθητος –πλην όμως αρκετά παραγωγικός – Μαλιακός Κόλπος.

ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Η τοπιακή ενότητα, χαρακτηρίζεται από ένα σύνθετο, και συγχρόνως στενά συνδεδεμένο με τον Μαλιακό κόλπο, περιβάλλον. Ξεκινώντας από δυσμάς και μετά την, εξαιρετικά εκτεταμένη στην ουσία «διαχυμένη έντονα» στο χώρο, αστική ανάπτυξη της Λαμίας, ανατολικά του ΠΑΘΕ απαντάται η ευρεία έκταση των εκβολών των ποταμών Σπερχειού και Ασωπού οι οποίες διαμορφώνουν ελώδεις εκτάσεις περιορισμένου μεγέθους στην τελική απόληξή τους. Όπως διαμορφώνεται το συνολικό τοπίο της ενότητας, με την παρουσία του ΠΑΘΕ παράλληλα προς την ακτή ιδίως στα βόρεια και νότια παράλια του Μαλιακού κόλπου, όλη η παράκτια ζώνη της ενότητας, καλύπτεται από γεωργική γη από η οποία επεκτείνεται βόρεια, προς τις ημιορεινές περιοχές της Όθρυος.

Οι δραστηριότητες που ασκούνται στον θαλάσσιο χώρο του Μαλιακού, τα διάσπαρτα αλιευτικά λιμανάκια, το εμπορευματικό λιμάνι της Στυλίδας, ακόμη και το τουριστικό λιμάνι - μαρίνα στα Καμένα Βούρλα, εμπλουτίζουν με τη συμμετοχή του θαλάσσιου στοιχείου στη διαμόρφωση ενός ειδικού σύνθετου τοπίου.

Στην ενότητα περιλαμβάνονται εκτεταμένες καθορισμένες ζώνες «NATURA 2000» αφ' ενός στην περιοχή της Όθρυος και της περιοχής του Μαλιακού. Σημειώνεται η παρουσία ιαματικών πηγών στην περιοχή των Καμένων Βούρλων.

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΑ / ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Στην τοπιακή ενότητα, εντοπίζονται ίχνη κατοίκησης από την προϊστορική περίοδο, και έχουν εντοπιστεί ή και ταυτοποιηθεί 5 αρχαίες πόλεις ή οικισμοί. Το γεγονός της έκτοτε συνεχούς ανθρώπινης παρουσίας και κατοίκησης στην περιοχή φαίνεται λογικό καθώς το μεγαλύτερο μέρος των εδαφών είναι πεδινό και καταλαμβάνεται από καλλιεργήσιμες εκτάσεις. Κυρίαρχο στοιχείο της τοπιακής ενότητας, από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα, αποτελεί η πόλη της Λαμίας. Στην πόλη, χτισμένη σε

στρατηγική θέση, στις νότιες παρυφές του όρους Όθρυς, εντοπίζονται ίχνη αδιάλειπτης κατοίκησης από την εποχή του χαλκού. Σήμερα, η Λαμία είναι η έδρα της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας. Σημαντικό επισκέψιμο μνημείο της πόλης, είναι το κάστρο, το οποίο χρονολογείται από τα Βυζαντινά χρόνια, με χρήση και κατά τις περιόδους της Φραγκοκρατίας και της Τουρκοκρατίας. Ο οικισμός ΑΧΙΝΟΣ στα βόρεια παράλια του Μαλιακού κόλπου έχει κηρυχθεί ως παραδοσιακός οικισμός από το ΥΠΠΟ. Σημειώνεται η παρουσία μεγάλου μεγέθους γέριου πλάτανου κηρυγμένου ως διατηρητέο μνημείο της φύσης. Αντίστοιχα ως διατηρητέα μνημεία της φύσης έχουν κηρυχθεί τέσσερις αιωνόβιοι πλάτανοι στην πλατεία της Λαμίας.

Τα κηρυγμένα μνημεία, (6) κατηγοριοποιημένα ανά είδος και χρονολογική περίοδο, καταγράφονται σε πίνακες και χάρτες που συνοδεύουν την περιγραφή των τοπιακών ενότητων και απαντώνται κυρίως στις όχθες του Σπερχειού.

ΚΑΤ' ΑΡΧΗΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΠΙΕΣΕΩΝ / ΚΙΝΔΥΝΩΝ

Η ενότητα με το σύνθετο ενδιαφέρον περιβάλλον δέχεται πιέσεις και κινδυνεύει από την άποψη της προστασίας του φυσικού της περιβάλλοντος από πληθώρα διαφορετικού είδους πιέσεων / κινδύνων που είναι:

- Εκτεταμένη υπερβολική κατάληψη εδάφους, με άναρχο τρόπο, από την οικιστική εξάπλωση του αστικού κέντρου της Λαμίας και υπερβολικός φόρτος του τοπίου με μεγάλα τεχνικά έργα του δικτύου μεταφορών πολλές φορές εκτός κλίμακας.
- Ρύπανση οπτική και ατμοσφαιρική από τις εκτεταμένες λατομικές περιοχές βόρεια του ΠΑΘΕ / ανατολικά της Λαμίας,
- Ρύπανση συνολικά στην λεκάνη απορροής του Σπερχειού, από τη χρήση φυτοφαρμάκων κτλ.
- Ρύπανση – ευτροφισμός του κλειστού Μαλιακού κόλπου από την αποστράγγιση της λεκάνης απορροής.

ΤΟΠΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ 19: ΟΡΟΠΕΔΙΟ ΚΑΛΛΙΔΡΟΜΟΥ - ΘΕΡΜΟΠΥΛΕΣ

Αφορά ΤΟΠΙΟ ΟΡΟΠΕΔΙΟΥ

ΓΕΩΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑ / ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΚΑΤΟΙΚΗΣΗΣ & ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

Περιλαμβάνει την έκταση που περικλείεται από τις βουνοκορφές του όρους Καλλίδρομο έως και τον βασικό οδικό άξονα της χώρας ΠΑΘΕ.

Αποτελεί μια τοπιακή ενότητα περιορισμένης έκτασης, στην οποία κυριαρχούν τα ομαλά του εδάφη, οι ανατολικές πλαγιές του Καλλίδρομου και η προσχωσιγενής πεδιάδα των Θερμοπυλών.

Οι καλλιέργειες εκτείνονται στο σύνολο των πεδινών εκτάσεων, ενώ στον ορεινό Καλλίδρομο τα εδάφη καλύπτονται από δάση.

Ενδιαφέροντες οικισμοί εντοπίζονται κυρίως στο Οροπέδιο το Ρεγκίνι, το οποίο αποτελεί ως κεφαλοχώρι της περιοχής και τη Μεδενίτσα ως τουριστικό πόλο.

Στη μέση περίπου της επιμήκους διάστασης της ενότητας είναι η είσοδος – έξοδος της νέας σήραγγας του ΠΑΘΕΠ.

ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Το φυσικό περιβάλλον της τοπιακής ενότητας συγκροτείται από εκτεταμένη, πεδινή, και μικρών κλίσεων γεωργική γη στα ανατολικά κυρίως του Καλλίδρομου με θέα προς τον Μαλιακό κόλπο και το Οροπέδιο και πυκνά δάση στα υψηλά ορεινά του βουνού.

Στο Καλλίδρομο είναι καθορισμένη ζώνη προστασίας «NATURA 2000» σημαντικού μεγέθους.

Σημειώνεται η παρουσία ιαματικών πηγών στις Θερμοπύλες

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΑ / ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Στην περιορισμένης έκτασης τοπιακή αυτή ενότητα, εντοπίζονται ίχνη κατοίκησης ήδη από την προϊστορική περίοδο, ενώ έχουν εντοπιστεί ή και ταυτοποιηθεί 4 αρχαίες θέσεις. Στη Βυζαντινή περίοδο χρονολογείται το κάστρο της Μενδενίτσας που αναγέρθηκε από τον Λομβαρδό ιππότη Guido Pallavicini στα 1204. Θεμελιώθηκε πάνω στα ερείπια του εξωτερικού οχυρωματικού περιβόλου της αρχαίας πόλης και εντάσσεται σε μια σειρά οχυρωματικών έργων που κατασκεύασαν οι Φράγκοι στη Στερεά Ελλάδα με σκοπό την παρεμπόδιση της επέκτασης του Δεσποτάτου της Ηπείρου. Κυρίαρχο στοιχείο της τοπιακής ενότητας ωστόσο, αποτελεί ο προστατευόμενος διεθνούς ενδιαφέροντος αρχαιολογικός χώρος του πεδίου της μάχης των Θερμοπυλών. Στην περιοχή, πέραν των αρχαίων λειψάνων, υπάρχει το μνημείο του Λεωνίδα καθώς και μουσείο. Ο αρχαιολογικός χώρος και η ευρύτερη περιοχή των Θερμοπυλών αποτελούν μνημεία παγκόσμιας εμβέλειας και αναγνωρισιμότητα και είναι κηρυγμένα από το ΥΠΠΟΤ.

Τα κηρυγμένα μνημεία (5) κατηγοριοποιημένα ανά είδος και χρονολογική περίοδο καταγράφονται σε πίνακες και χάρτες που συνοδεύουν την περιγραφή των τοπιακών ενοτήτων και συγκεντρώνονται κυρίως πέραν του κάστρου της Μενδενίτσας, σε πεδινές περιοχές.

ΚΑΤ' ΑΡΧΗΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΠΙΕΣΕΩΝ / ΚΙΝΔΥΝΩΝ

Το Φυσικό περιβάλλον της ενότητας κρίνεται κατ' αρχήν πλούσιο καλής ποιότητας και προστατευμένο από άμεσους εμφανείς κινδύνους.

ΤΟΠΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ 20: ΑΚΤΕΣ ΔΙΑΥΛΟΥ ΟΡΕΩΝ - ΒΟΡΕΙΑ ΕΥΒΟΙΑ

Αφορά ΤΟΠΙΟ ΚΛΕΙΣΤΩΝ ΘΑΛΑΣΣΩΝ

ΓΕΩΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑ / ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΚΑΤΟΙΚΗΣΗΣ & ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

Πρόκειται για μια σύνθετη τοπιακή ενότητα, η οποία εκτείνεται εκατέρωθεν του Διαύλου των Ωρεών, ενώ διαπερνά τα σύνορα της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας και ανοίγεται προς την Περιφέρεια της Θεσσαλίας (Π.Ε. Μαγνησίας) και το θαλάσσιο χώρο της. Στο ηπειρωτικό τμήμα της ενότητας περιλαμβάνεται η ενδοχώρα της Πελασγίας και η ενδοχώρα της Ιστιαίας με σημαντική παραθεριστική κατοικία.

Το ανάγλυφο της περιοχής είναι αρκετά ομαλό, με μέτριες κλίσεις προς τα εξωτερικά όρια της ενότητας. Το μεγαλύτερο μέρος της καταλαμβάνεται από καλλιεργήσιμες εκτάσεις, ενώ ειδικά προς την ενδοχώρα της ευβοιωτικής πλευράς (πλαγιές Τελέθριου όρους και Ξηροβουνίου) κυριαρχεί η δασοκάλυψη.

Αν και στην ενότητα παρεμβάλλεται θαλάσσιος χώρος, οι εκατέρωθεν παράκτιες περιοχές έχουν διαχρονικά ανεπτυγμένες σχέσεις, λόγω των πορθμείων Γλύφας – Αγιοκάμπου.

Σημειώνεται τέλος, ότι η συγκεκριμένη τοπιακή ενότητα αποτελεί την είσοδο – έξοδο της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας προς την Περιφέρεια Θεσσαλίας, από τον ΠΑΘΕ.

ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Η τοπιακή ενότητα χαρακτηρίζεται από τη στενή επαφή των δύο κλάδων της στεριάς (ηπειρωτική/ Φθιώτιδα και νησιωτική / Εύβοια). Η ενδιάμεση θαλάσσια ζώνη που παρεμβάλλεται προσφέρει ποικιλία και ενδιαφέρον στη συνολική θέαση της περιοχής.

Το ηπειρωτικό τμήμα (Πελασγία) χαρακτηρίζεται από ένα ήσυχο τοπίο με εκτεταμένες εκτάσεις πεδινές και ομαλών με ελαιοκαλλιέργειες, χωρίς ιδιαίτερες εξάρσεις που φθάνουν έως τις δασικού χαρακτήρα Β.Α υπώρειες της Όθρυος. Στον παράκτιο και στον άμεσο θαλάσσιο χώρο, λειτουργούν δραστηριότητες (Εργοστάσιο της AGRO-INVEST και ιχθυοκαλλιέργεια) που σε συνδυασμό με τη διέλευση του μεταφορικού άξονα ΠΑΘΕ διαμορφώνουν κάποιου είδους πιέσεις στο γενικότερα υφιστάμενο «χαμηλών τόνων» ήπιο φυσικό περιβάλλον.

Το Ευβοϊκό τμήμα (Ιστιαία – Ωρεοί) είναι πλούσιο σε πυκνά δάση στα ορεινά και πολλές γεωργικές εκτάσεις με πολυποίκιλες παραδοσιακές καλλιέργειες στις πεδινές και λοφώδεις εκτάσεις. Το περιβάλλον είναι ήπιο και δεν εντοπίζονται σοβαρές πιέσεις. Στην περιοχή της παράκτιας περιοχής προς βορρά της Ιστιαίας, όπου και υγρότοποι έχει καθορισθεί ζώνη «προστασίας» «NATURA 2000» και ΖΟΕ προστασίας του περιβάλλοντος.

Σε περιοχή ανατολικά της Ιστιαίας, έχει κηρυχθεί Διατηρητέο Μνημείο της Φύσης συστάδα αιωνόβιων φτελιών και δρυών σε πεδινή περιοχή.

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΑ / ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Σε αυτή την τοπιακή ενότητα η ανθρώπινη δράση ανάγεται στη Νεολιθική εποχή και συνεχίζει αδιάκοπα ως τις μέρες μας. Σε πολλές θέσεις εντοπίζονται Προϊστορικά κατάλοιπα, ανάμεσα τους και το ακρωτήριο Κήναιον στο οποίο τοποθετείται το ιερό του Κηναίου Δία. Στην προέκταση του ακρωτηρίου βρίσκονται τα Λιχαδονήσια, σύμπλεγμα νησιών που δημιουργηθήκαν από ηφαιστειογενή δραστηριότητα. Έχουν εντοπιστεί σε αυτά κατάλοιπα ρωμαϊκών και βυζαντινών χρόνων σε ξηρά και θάλασσα. Ένα άλλο σημαντικό αγροτικό ιερό, αυτό της Προσηώας Αρτέμιδος, τοποθετείται στο λόφο Μουσκάτ και συνδέεται με τη ναυμαχία του Αρτεμισίου. Το Ενετικό στοιχείο στην περιοχή είναι έντονο: στη νησίδα Μοναστήρι σώζονται τα κατάλοιπα ενός Ενετικού Πύργου και στους Ωρεούς ανεγέρθηκε κάστρο την περίοδο της Ενετοκρατίας, πάνω στα ερείπια του αρχαίου κάστρου.

Τέλος, αξιόλογο δείγμα της εξέλιξης της ελληνικής βιομηχανικής αρχιτεκτονικής του τέλους του 19^{ου} αιώνα και αρχών του 20^{ου} αποτελεί το εργοστασίου Αλιπάστων στα Κανατάδικα Ιστιαίας.

Στην περιοχή της παραλίας Πελασγίας είναι οριοθετημένος από το ΥΠΠΟ αρχαιολογικός χώρος.

Πολλαπλά μνημεία (15) κατηγοριοποιημένα ανά είδος και χρονολογική περίοδο καταγράφονται σε πίνακες και χάρτες που συνοδεύουν την περιγραφή των τοπιακών ενότητων. απαντώνται διάσπαρτα στην τοπιακή ενότητα, κυρίως σε παράκτιες και ημι-ορεινές περιοχές.

ΚΑΤ' ΑΡΧΗΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΠΙΕΣΕΩΝ / ΚΙΝΔΥΝΩΝ

Οι κίνδυνοι / πιέσεις που ασκούνται κυρίως στον παράκτιο και θαλάσσιο χώρο της ενότητας αναφέρονται κυρίως στον παράκτιο χώρο από τη λειτουργία του Ιχθυοτροφείου και της AGRO- INVEST και στις δύο παράκτιες ζώνες Φθιώτιδας και Εύβοιας από την ζήτηση παραθεριστικής κατοικίας αλλά και την ρύπανση της ενδιάμεσης θαλάσσιας περιοχής που αποτελεί σημαντικό τμήμα του Ειδικού Φυσικού Περιβάλλοντος της ενότητας. Οι κίνδυνοι / πιέσεις που ασκούνται αφορούν κυρίως την εποχή του καλοκαιριού. Οι κίνδυνοι / πιέσεις, αναφέρονται στους ισχυρούς κυματισμούς – επικίνδυνοι, αλλά και την αναστάτωση του βυθού / κίνδυνος για την θαλάσσια πανίδα – που δημιουργούνται από τις μεγάλες ταχύτητες που αναπτύσσονται από τα διερχόμενα ταχύπλοα (ΚΑΤΑΜΑΡΑΝ) από τον στενό διάυλο κατά την εκτέλεση δρομολογίων προς Σκιάθο και Βόλο.

ΤΟΠΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ 21: ΣΥΜΠΛΕΓΜΑ ΝΗΣΟΥ ΣΚΥΡΟΥ ΚΑΙ ΜΙΚΡΩΝ ΝΗΣΙΩΝ Αφορά ΝΗΣΙΩΤΙΚΟ ΤΟΠΙΟ

ΓΕΩΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑ / ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΚΑΤΟΙΚΗΣΗΣ & ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

Η Σκύρος αποτελεί ένα μεσαίου μεγέθους νησί για τα ελληνικά δεδομένα. Αποτελεί το μοναδικό κατοικημένο νησί πλην της μεγαλονήσου Εύβοιας της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας, προσδιορίζοντας το ανατολικότερο άκρο της. Σχεδόν απομονωμένη από άλλα νησιά στο κέντρο του Αιγαίου Πελάγους, η Σκύρος έχει δικό της, ξεχωριστό νησιωτικό χαρακτήρα.

Στο νότιο τμήμα του νησιού υψώνεται «γυμνός» από βλάστηση ο Κοχύλας, με την υψηλότερη κορφή του να φτάνει στα 792μ.. Το τμήμα αυτό είναι αρκετά επικλινές και δυσπρόσιτο.

Στο Βόρειο τμήμα του νησιού έχει αναπτυχθεί η πόλη της Σκύρου και το αεροδρόμιο. Στην ανατολική του πλευρά, ενώ στην κεντρική περιοχή υπάρχει το επιβατικό λιμάνι σύνδεσης με την Κύμη και τα νησιά της Θεσσαλίας. Στο μικρό πεδινό περιθώριο που αφήνουν τα δασοσκεπή υψώματα του Ολύμπου και του Μάρμαρου προς ανατολάς, το έδαφος γίνεται πρόσφορο για γεωργικές εκμεταλλεύσεις.

ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Το Φυσικό περιβάλλον της ενότητας χαρακτηρίζεται από διαφοροποίηση του τοπίου του και ενδιαφέρουσες αντιθέσεις μεταξύ του βόρειου και νότιου τμήματος του νησιού. Το νότιο τμήμα του νησιού είναι ορεινό με Χαμηλά έως 600μ. υψόμετρα και προστατεύεται από κηρυγμένη ζώνη «προστασίας» NATURA. Το μεγαλύτερο τμήμα του Βόρειου τμήματος χαρακτηρίζεται από εκτεταμένη πυκνή δασοκάλυψη σε χαμηλά υψόμετρα που καλύπτουν όλο το δυτικό τμήμα μέχρι και τις ακτές ενώ οι ασκούμενες δραστηριότητες οικιστικές, μεταφορών, συνδυάζονται με καλλιέργειες που

αναπτύσσονται σε περιορισμένου εύρους παράκτιες πεδινές εκτάσεις γεωργικών γαιών. Στη νησίδα Σκυροπούλα έχει ορισθεί ζώνη προστασίας NATURA.

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΑ / ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Στην τοπιακή ενότητα εντοπίζονται ίχνη κατοίκησης ήδη από την προϊστορική περίοδο, στην περιοχή της σημερινής πόλης της Σκύρου. Η ανθρώπινη παρουσία και δράση είναι συνεχής από την περίοδο αυτή μέχρι και σήμερα. Εκτός από τα λείψανα της προϊστορικής περιόδου και της αρχαιότητας, διατηρούνται και μνημεία βυζαντινά και βενετσιάνικα, όπως το κάστρο της Σκύρου. Η αρχαία πόλη της Σκύρου εξάλλου είναι προστατευόμενο μνημείο από το ΥΠΠΟΤ.

Τα κηρυγμένα μνημεία (10) κατηγοριοποιημένα ανά είδος και χρονολογική περίοδο καταγράφονται σε πίνακες και χάρτες που συνοδεύουν την περιγραφή των τοπιακών ενοτήτων και εντοπίζονται συγκεντρωμένα στη βόρεια πλευρά του νησιού.

ΚΑΤ' ΑΡΧΗΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΠΙΕΣΕΩΝ / ΚΙΝΔΥΝΩΝ

Το φυσικό περιβάλλον της ενότητας είναι αξιόλογο και ενδιαφέρον και συνδυάζεται αρμονικά με την κλίμακα του νησιού. Εάν δεν προκύψουν ανατροπές μεγάλης οικιστικής κλίμακας εκτιμάται ότι το Φυσικό περιβάλλον και τα τοπία του δεν απειλούνται πλην του ζητήματος της συγκέντρωσης και του μεγέθους των Αιολικών Πάρκων που απαιτεί σοβαρό προβληματισμό για αντιμετώπιση στα τοπία της Νότιας Εύβοιας και της Σκύρου.

ΤΟΠΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ 22: ΝΟΤΙΑ ΕΥΒΟΙΑ

Αφορά ΝΗΣΙΩΤΙΚΟ ΤΟΠΙΟ

Συγκεντρώνει 3 τοπιακές υποενότητες:

ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑ: ΑΚΤΕΣ ΚΑΙ ΜΙΚΡΑ ΝΗΣΙΑ ΝΟΤΙΟΥ ΕΥΒΟΪΚΟΥ- ΠΕΤΑΛΙΩΝ

ΓΕΩΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑ / ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΚΑΤΟΙΚΗΣΗΣ & ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

Αποκλειστικά παράκτια ενότητα, με ήπιο κυρίως ανάγλυφο, η οποία περιλαμβάνει και τα μικρά νησιά του νότιου Ευβοϊκού Κόλπου. Ουσιαστικά πρόκειται για τον παράκτιο χώρο της νότιας Εύβοιας που «βλέπει» προς την ηπειρωτική χώρα της Αττικής και εκτείνεται από το Ακρωτήριο του Αλιβερίου έως και το Λιβαδάκι, όπου έχουν αναπτυχθεί μεγάλοι παραθεριστικοί οικισμοί τύπου οικοδομικών συνεταιρισμών.

Κατά τα λοιπά, πρόκειται για ένα σχετικά αραιοκατοικημένο τμήμα της Εύβοιας με περιορισμένους μικρούς πληθυσμιακά οικισμούς σε διασπορά. Σημαντικότεροι οικισμοί είναι το Μαρμάρι (ακτοπλοϊκή σύνδεση με τη Ραφήνα) και τα Στύρα (Πορθμειακή σύνδεση με Αγ. Μαρίνα Αττικής).

Τα νησιά της ενότητας, καταλαμβάνουν πολύ μικρές εκτάσεις, βρίσκονται σε μικρή απόσταση από τις ακτές της Εύβοιας.

ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Το Φυσικό περιβάλλον της ενότητας χαρακτηρίζεται από τα γεω-μορφολογικά χαρακτηριστικά της παράκτιας περιοχής με τη διαμόρφωση της ακτογραμμής με έντονους και επάλληλους βαθείς κολπίσκους και αντίστοιχα έντονες προβάλλουσες χερσονήσους. Ο ενδιάμεσος έως το όριο της ενότητας χώρος είναι ιδιαίτερα

περιορισμένος με τη μεγαλύτερη ευρύτητα του στην περιοχή των Στύρων. Οι γεωργικές εκτάσεις ολίγες περιορίζονται περί τα Στύρα και το Μαρμάρι.

Στο βόρειο όριο της ενότητας έχει καθοριστεί ζώνη «προστασίας» «NATURA 2000» που αναφέρεται σε τμήμα της περί την Λίμνη Δύστος ζώνης προστασίας..

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΑ / ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Στην τοπιακή ενότητα η ανθρώπινη δράση ανάγεται στα Πρωτοελλαδικά χρόνια, όπου στην περιοχή των Στυρών εντοπίστηκε εκτεταμένος οικισμός της περιόδου. Η κατοίκηση σε αυτή την περιοχή είναι συνεχής τουλάχιστον έως τα Ελληνιστικά χρόνια. Δεδομένης της γεωγραφικής της θέσης θα μπορούσε να υποστηριχθεί ότι η ανθρώπινη δραστηριότητα στην περιοχή είναι αδιάκοπη ως τους νεώτερους χρόνους. Με τη νεότερη ιστορία και συγκεκριμένα με τον Εθνικό απελευθερωτικό Αγώνα των Ελλήνων έχει συνδεθεί και ο διατηρητέος ανεμόμυλος στα Στύρα.

Τα κηρυγμένα μνημεία (5) κατηγοριοποιημένα ανά είδος και χρονολογική περίοδο εμφανίζονται σε πίνακες και χάρτες που συνοδεύουν την περιγραφή των τοπιακών ενοτήτων.

ΚΑΤ' ΑΡΧΗΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Το γεγονός της γειτονίας και άμεσης σύνδεσης με την Μητροπολιτική περιοχή των Αθηνών (Πορθμείο / Αγ. Μαρίνα – Νέα Στύρα και δρομολόγιο επιβατικού / Ραφήνα – Μαρμάρι) δημιουργεί προοπτικές περαιτέρω αύξησης της πίεσης στο Φυσικό περιβάλλον της περιοχής. Παρ' όλον ότι η ενότητα έχει σημαντικά στοιχεία καλής ποιότητας περιβάλλοντος καταγράφεται ισχυρή πίεση για ανάπτυξη παραθεριστικής κατοικίας συνεταιρισμών στον παράκτιο χώρο με έμφαση στη νότια περιοχή γεγονός που επηρεάζει το σύνολο του φυσικού περιβάλλοντος της ενότητας.

Το ζήτημα της συγκέντρωσης των Αιολικών Πάρκων αποτελεί σοβαρό ζήτημα για αντιμετώπιση στα τοπία της Νότιας Εύβοιας και της Σκύρου.

ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑ: ΑΚΤΕΣ ΝΟΤΙΑΣ ΕΥΒΟΙΑΣ ΣΤΟ ΑΙΓΑΙΟ ΠΕΛΑΓΟΣ

ΓΕΩΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑ / ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΚΑΤΟΙΚΗΣΗΣ & ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

Η ενότητα οριοθετείται από τα Κριεζά και τις παρυφές του όρους Όχη, περιλαμβάνοντας τον παράκτιο χώρο με άνοιγμα και θέα στο Αιγαίο. Ενότητα με ως επί το πλείστον ήπιο ανάγλυφο, που μετατρέπεται σε ελαφρώς πιο έντονο προς νότο, καθώς ξεκινά να ορθώνεται το όρος Όχη.

Γενικά, παρά το εκτεταμένο θαλάσσιο μέτωπο της ενότητας, οι ακτές της χαρακτηρίζονται ως αρκετά απρόσιτες και επομένως αρκετά προστατευμένες από οικιστική / παραθεριστική εξάπλωση.

ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Το Φυσικό περιβάλλον της ενότητας χαρακτηρίζεται από την ύπαρξη σημαντικής δασικής έκτασης κυρίως στις νότιες περιοχές της και πεδινές εκτάσεις με ήπιες κλίσεις στον λοιπό χώρο της και γεωργική γη σε απόσταση από τον παράκτιο χώρο που είναι ιδιαίτερα απότομες και δυσπρόσιτες. Η λίμνη Δύστος στο Βόρειο τμήμα της είναι ένα πρόσθετο φυσικό στοιχείο το οποίο προστατεύεται με ζώνη NATURA ενώ

παράλληλα προστατεύεται και με ΖΟΕ προστασίας. Κατά τα λοιπά η περιοχή έχει περιορισμένο οικιστικό δίκτυο και μικρούς οικισμούς.

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΑ / ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Σε αυτή την τοπιακή ενότητα τα αρχαιότερα ίχνη κατοίκησης που έχουν εντοπιστεί ως σήμερα ανήκουν στην Αρχαϊκή περίοδο. Η δραστηριότητα στην περιοχή συνεχίζεται κατά την αρχαιότητα. Στη θέση "Παζάρι" Γιαννιτσίου είναι ορατά τα κατάλοιπα αρχαίας οχύρωσης. Λείψανα αρχαίου ισχυρού τείχους εντοπίζονται και στην περιοχή του Δύστου, όπου η επόμενη χρονολογικά τεκμηριωμένη ανθρώπινη δραστηριότητα ανάγεται στην προβιομηχανική εποχή.

Τα κηρυγμένα μνημεία (5) κατηγοριοποιημένα ανά είδος και χρονολογική περίοδο εμφανίζονται σε πίνακες και χάρτες που συνοδεύουν την περιγραφή των τοπιακών ενοτήτων.

Εμφανίζονται διάσπαρτα ανά την τοπιακή ενότητα, σε πεδινές και ημιορεινές τοποθεσίες κυρίως γύρω από τη λίμνη Δύστος.

ΚΑΤ' ΑΡΧΗΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΠΙΕΣΕΩΝ / ΚΙΝΔΥΝΩΝ

Είναι ενότητα με φυσικό περιβάλλον σημαντικό, ορεινό, παράκτιο, θαλάσσιο σημαντικής ποιότητας και αξίας που προς το παρόν δεν αντιμετωπίζει άμεσες πιέσεις / κινδύνους υποβιβασμού. Το ζήτημα της συγκέντρωσης των Αιολικών Πάρκων αποτελεί σοβαρό ζήτημα για αντιμετώπιση στα τοπία της Νότιας Εύβοιας και της Σκύρου.

ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑ: ΟΡΟΣ ΟΧΗ - ΠΕΔΙΑΔΑ ΚΑΡΥΣΤΟΥ ΝΟΤΙΑΣ ΕΥΒΟΙΑΣ

ΓΕΩΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑ / ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΚΑΤΟΙΚΗΣΗΣ & ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

Η ενότητα εκτείνεται στο νοτιότερο τμήμα της Εύβοιας, το οποίο περιλαμβάνει το όρος Όχη και τη μικρή πεδιάδα της Καρύστου.

Λόγω του ότι ο όγκος της Όχης ξεκινά να ορθώνεται σε πολύ μικρή απόσταση από τις ακτές, η ενότητα χαρακτηρίζεται από έντονο ανάγλυφο στο σύνολο της, πλην μιας μικρής περιοχής στην ενδοχώρα της Καρύστου, η οποία μάλιστα συγκεντρώνει και το μεγαλύτερο μέρος της οικιστικής ανάπτυξης της περιοχής.

Στην ουσία, η ενότητα αυτή αποτελεί το νοτιότερο άκρο της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας και επομένως το πιο απομακρυσμένο. Σημαντική δραστηριότητα η λατόμηση πλακών Καρύστου.

ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Το Φυσικό περιβάλλον της ενότητας στην περιοχή του Όρους Όχη, είναι υψηλής ποιότητας. Τα πυκνά δάση του είναι συγκεντρωμένα στη βόρεια και ανατολική πλευρά της ενότητας. Για το σύνολο του όρους Όχη καθώς και για τμήμα του θαλάσσιου χώρου έχει καθοριστεί ζώνη προστασίας «NATURA 2000», στην περιοχή αυτή λειτουργούν δύο Αιολικά πάρκα.

Κατά τα λοιπά στο μυχό του κόλπου της Καρύστου στο τμήμα της ενότητας στο νότιο τμήμα της περί την Κάρυστο, καταγράφεται πεδινή έκταση γεωργικής γης στις παρυφές της οποίας είναι αναπτυγμένο πυκνό οικιστικό δίκτυο. Παράλληλα στα

ανατολικά και δυτικά παράλια της Καρύστου έχει αναπτυχθεί πυκνό οικιστικό δίκτυο παραθεριστικής κατοικίας και η περιοχή έχει σαφώς αστικοποιηθεί.

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΑ / ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Στην τοπική ενότητα εντοπίζεται ανθρώπινη δραστηριότητα ήδη από τη Νεολιθική περίοδο στις θέσεις "Ράχη Καζάρη" και "Παλαίστρα" στο λόφο "Πλακαρή". Η ανθρώπινη παρουσία και δράση είναι συνεχής. Ειδικά στην περιοχή της αρχαίας Καρύστου διατηρούνται τόσο σημαντικά κατάλοιπα της προχριστιανικής εποχής (δημόσια και ιδιωτικά κτήρια, ναός, τείχη, αρχαίο λατομείο), όσο και της Ενετοκρατίας (Καστέλλο Ρόσο και λατομείο ψαμμόλιθου). Εξαιτίας αυτών των σημαντικών αρχαιοτήτων, τμήμα της σύγχρονης πόλης και πέριξ αυτής έχει κηρυχθεί από το ΥΠ.ΠΟ.Τ. ως προστατευόμενος αρχαιολογικός χώρος. Τέλος στην περιοχή διασώζονται δείγματα της προβιομηχανικής παραδοσιακής τοπικής αρχιτεκτονικής όπως γεφύρια, καλντερίμι και νερόμυλος.

Τα κηρυγμένα μνημεία (18) κατηγοριοποιημένα ανά είδος και χρονολογική περίοδο εμφανίζονται σε πίνακες και χάρτες που συνοδεύουν την περιγραφή των τοπικών ενοτήτων.

Εμφανίζονται στην πλειονότητα τους συγκεντρωμένα γύρω από την Κάρυστο.

ΚΑΤ' ΑΡΧΗΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Το φυσικό περιβάλλον της ενότητας διακρίνεται σε δύο σαφώς διαφοροποιημένες ζώνες την Β-Α, κεντρική ορεινή περί το όρος Όχη, που καταλαμβάνει το σημαντικότερο τμήμα της ενότητας και δεν ευρίσκεται υπό συνθήκες πίεσης ή κινδύνων υποβάθμισής του. Σε αντίθεση στο νότιο τμήμα της ενότητας ιδιαίτερα στις παράκτιες περιοχές στη συνέχεια της Καρύστου Ν.-Α. και Ν.-Δ αυτής και σε απόσταση. Το φυσικό περιβάλλον υφίσταται εξαιρετικά έντονες πιέσεις αστικοποίησης από την «ανάπτυξη» Β' κατοικίας σε μεγάλες εκτάσεις συνεταιρισμών διαφόρων συλλόγων δημοσίων υπαλλήλων και επαγγελματιών.

Το ζήτημα της συγκέντρωσης των Αιολικών Πάρκων αποτελεί σοβαρό ζήτημα για αντιμετώπιση στα τοπία της Νότιας Εύβοιας και της Σκύρου, όπως επίσης και της λατομικής δραστηριότητας.

ΤΟΠΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ 23: ΠΕΔΙΑΔΑ ΜΑΝΤΟΥΔΙΟΥ - ΕΞΟΥΡΥΚΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ ΜΑΓΝΗΣΙΤΗ

Αφορά ΠΑΡΑΘΑΛΑΣΣΙΟ ΤΟΠΙΟ

ΓΕΩΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑ / ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΚΑΤΟΙΚΗΣΗΣ & ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

Περιλαμβάνει βασικό τμήμα του κορμού της βόρειας Εύβοιας που ανοίγεται προς το Αιγαίο Πέλαγος και συγκεκριμένα την πεδιάδα του Μαντουδίου, με τις εκτεταμένες εξορυκτικές δραστηριότητες (κυρίως επιφανειακά), οι οποίες συνιστούν έντονο στοιχείο του τοπίου της ενότητας.

Αν και το ανάγλυφο της περιοχής είναι ήπιο και οι εκτάσεις κυρίως πεδινές, κυριαρχεί το δασικό τοπίο. Από την άλλη πλευρά, οι καλλιεργήσιμες εκτάσεις καταλαμβάνουν

σχεδόν αποκλειστικά στο βόριο τμήμα της ενότητας και συγκεκριμένα τους πρόποδες του Ξηρού όρους.

Σημαντικότεροι οικισμοί είναι το Μαντούδι, η Αγ. Άννα και το Προκόπι. Γενικά το σύνολο των οικισμών της ενότητας εντοπίζεται διάσπαρτα στην ενδοχώρα, δεδομένων των απότομων ακτών της περιοχής.

Το μεγαλύτερο τμήμα της οδικής διαδρομής που διασχίζει την ενότητα κατά μήκος της παρουσιάζει έντονο ενδιαφέρον και εναλλαγές μεταξύ αγροτικού και δασικού τοπίου, παρεμβαλλόμενων μικρών και μεγαλύτερων οικισμών.

ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Το φυσικό περιβάλλον της ενότητας, εξαιρουμένων των λατομικών ζωνών που λειτουργούν για την εξόρυξη του Μαγνησίτη και της λειτουργίας του ειδικού λιμανιού στην περιοχή του Μαντουδίου, είναι εξαιρετικά πλούσιο σε δάση κυρίως στο νότιο τμήμα της και ιδιαίτερα στην περιοχή του οικισμού Προκόπι (Δάσος αγ. Γιάννη Ρώσου) αλλά και στο Β.Α. τμήμα της. Οι γεωργικές / αγροτικές καλλιεργήσιμες εκτάσεις περιορίζονται στο βόρειο τμήμα της ενότητας και εναλλάσσονται με τα υφιστάμενα δάση. Στο νότιο και Ν.Α. της ενότητας έχουν καθορισθεί 2 ζώνες «προστασίας» «NATURA 2000»

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΑ / ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Στην τοπιακή ενότητα εντοπίζονται ίχνη κατοίκησης ήδη από την Μεσοελλαδική περίοδο στην περιοχή της αρχαίας Κηρίνθου ενώ στο ύψωμα «Έλληνας» είναι ορατά τα κατάλοιπα αρχαίου οχυρωματικού τείχους και οικοδομικών λειψάνων. Η ανθρώπινη παρουσία και δράση είναι συνεχής ως τις μέρες μας. Από τη νεότερη περίοδο, δείγματα της προβιομηχανικής και βιομηχανικής αρχιτεκτονικής αποτελούν αντίστοιχα ο νερόμυλος στην Κοινότητα Κηρίνθου και οι βιομηχανικές εγκαταστάσεις εξόρυξης λευκολίθου στο Πήλι.

Τα κηρυγμένα μνημεία (7) κατηγοριοποιημένα ανά είδος και χρονολογική περίοδο καταγράφονται σε πίνακες και χάρτες που συνοδεύουν την περιγραφή των τοπιακών ενοτήτων και απαντώνται διάσπαρτα την τοπιακή ενότητα, σε πεδινές και ημι-ορεινές τοποθεσίες.

ΚΑΤ' ΑΡΧΗΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΠΙΕΣΕΩΝ / ΚΙΝΔΥΝΩΝ

Οι πιέσεις που ασκούνται και οι κίνδυνοι που απειλούν το φυσικό περιβάλλον της ενότητας σχετίζονται κυρίως με την λειτουργία εκτεταμένων εξορυκτικών δραστηριοτήτων σε εκτεταμένες περιοχές της ενότητας στην περιοχή του Μαντουδίου και στις υπώρειες του Κανδηλίου όρους (Καλύβια, Σπαθάρι) και την συνδεδεμένη βιομηχανική δραστηριότητα.

ΤΟΠΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ 24: ΠΕΔΙΑΔΑ ΨΑΧΝΩΝ ΕΥΒΟΙΑΣ

Αφορά ΤΟΠΙΟ ΚΛΕΙΣΤΩΝ ΘΑΛΑΣΣΩΝ

ΓΕΩΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑ / ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΚΑΤΟΙΚΗΣΗΣ & ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

Βρίσκεται στο κεντρικό τμήμα της Εύβοιας προς τον Βόρειο Ευβοϊκό Κόλπο και οριοθετείται μεταξύ τους Κανδήλιου όρους, της Δίρφυς και το όρους Όλυμπος. Η

ενότητα αποτελεί την εύφορη πεδιάδα των Ψαχνών, στην οποία κυριαρχούν οι καλλιεργήσιμες εκτάσεις.

Η ενότητα είναι κυρίως πεδινή, ενώ το υψόμετρο αρχίζει να αυξάνει βαθμιαία σε αρκετή απόσταση από τις ακτές, όπου και ο ορεινός όγκος της Δίρφους, οπότε με την έντονη παρουσία των δασών εμπλουτίζεται η εναλλαγή του τοπίου κυρίως στην Β.Α. πλευρά της ενότητας.

Στην περιοχή τα τελευταία χρόνια έχουν αναπτυχθεί εξορμητικές δραστηριότητες, οι οποίες ωστόσο δεν είναι τόσο εκτεταμένες όσο σε άλλες περιοχές της Εύβοιας.

Σημαντικότεροι οικιστικοί θύλακες είναι τα Ψαχνά και η Στενή Δίρφους, ενώ οι υπόλοιποι – αρκετοί σε αριθμό – οικισμοί διαχέονται κυρίως στην ενδοχώρα προς τους πρόποδες της Δίρφους.

Ο χαρακτήρας της ενότητας είναι έντονα αγροτικός και αγροτοβιοτεχνικός με κέντρο την ενσταυλισμένη πτηνοτροφία και χοιροτροφία.

ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Το Φυσικό περιβάλλον της ενότητας Ψαχνών, που ανοίγεται προς τον Βόρειο Ευβοϊκό κόλπο και περιλαμβάνει ευρεία περιοχή ενιαίας πεδινής και με ήπιες κλίσεις έκτασης, χαρακτηρίζεται σε καλή κατάσταση δεδομένου ότι στα Β.Α. και Ν.Α η αρκετά πυκνή δασοκάλυψη στις υπώρειες και τις κορυφές της Δίρφους, αυξάνει σημαντικά την ποσοστιαία συμμετοχή του υγιούς φυσικού περιβάλλοντος στην ενότητα. Στην ενότητα καταγράφεται τμήμα της ζώνης «προστασίας» «NATURA 2000». Στη Στενή Δίρφους είναι οριοθετημένο Αισθητικό δάσος

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΑ / ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Στην τοπική ενότητα εντοπίζονται ίχνη κατοίκησης ήδη από τη Νεολιθική εποχή στη θέση «Αγία Καλλιόπη» Τριάδος και από την εποχή του Χαλκού στις θέσεις «Καύκαλα» Πολιτικών και «Πύργος» Ψαχνών. Η ανθρώπινη παρουσία και δράση είναι συνεχής. Στην περιοχή είναι ορατά τα κατάλοιπα του Κάστρου Ψαχνών, το οποίο έχει χτιστεί σε στρατηγική θέση, σε βράχο που υψώνεται κάθετα, για τον έλεγχο της πεδιάδας και χρησιμοποιήθηκε κατά τη Βυζαντινή και Ενετική περίοδο.

Πολλαπλά μνημεία (5) κατηγοριοποιημένα ανά είδος και χρονολογική περίοδο εμφανίζονται σε πίνακες και χάρτες που συνοδεύουν την περιγραφή των τοπιακών ενότητων, καταγράφονται διάσπαρτα στην τοπική ενότητα, σε πεδινές και ημι-ορεινές τοποθεσίες και κοντά στους πρόποδες της Δίρφους.

ΚΑΤ' ΑΡΧΗΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΠΙΕΣΕΩΝ / ΚΙΝΔΥΝΩΝ

Η ενότητα δεν φαίνεται να αντιμετωπίζει ιδιαίτερα οξυμένα θέματα πίεσης στο περιμετρικό ήπιο αγροτο-δασικό περιβάλλον της εκτός από την παρουσία σε περιορισμένη έκταση λατομικής δραστηριότητας στο βόρειο όριο της περιοχής στην περιοχή του οικισμού Παγώντα. Στο πεδινό τμήμα των Ψαχνών η υποβάθμιση είναι έντονη από την πτηνοτροφία και χοιροτροφία.

ΤΟΠΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ 25: ΑΚΤΕΣ ΔΙΡΦΥΟΣ ΣΤΟ ΑΙΓΑΙΟ ΠΕΛΑΓΟΣ

Αφορά ΠΑΡΑΚΤΙΟ ΤΟΠΙΟ

ΓΕΩΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑ / ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΚΑΤΟΙΚΗΣΗΣ & ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

Η τοπική ενότητα είναι έντονα δασική και ορεινή, αφού εκτείνεται από την κορυφογραμμή της Δίρφους προς το Αιγαίο Πέλαγος. Πρόκειται για ένα αρκετά αραιοκατοικημένο τμήμα της Εύβοιας με ελάχιστους και αρκετά μικρούς πληθυσμιακά οικισμούς αναπτυγμένους κυρίως στο νότιο – ανατολικό τμήμα της ενότητας.

Το ανάγλυφο είναι ιδιαίτερα έντονο, τόσο στην ενδοχώρα της ενότητας όσο και προς τις ακτές. Αυτή η ένταση των κλίσεων άλλωστε απέτρεψε και τη δημιουργία οικισμών σε άμεση επαφή με τη θάλασσα και διέσωσε την καθαρότητα του φυσικού περιβάλλοντος της.

ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Η τοπική ενότητα αποτελεί χαρακτηριστική περιοχή πλήρως προστατευμένου υψηλής ποιότητας Φυσικού περιβάλλοντος σε συνδυασμό και με το ανοιχτό θαλάσσιο τοπίο, με ελάχιστη παρουσία οικιστικής εξάπλωσης στο σύνολο της ενότητας και με παρουσία δασών ακόμη και στον παράκτιο χώρο. Επί πλέον αναφέρεται ότι σχεδόν το σύνολο της περιοχής εμπεριέχεται σε κηρυγμένη ζώνη «προστασίας», «NATURA 2000».

ΚΑΤ' ΑΡΧΗΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΠΙΕΣΕΩΝ / ΚΙΝΔΥΝΩΝ

Το φυσικό περιβάλλον της περιοχής είναι υψηλής ποιότητας και συγχρόνως προστατευόμενο σχεδόν ολικά από ζώνη NATURA 2000. Η τοπική αυτή ενότητα εφάμιλλη, από άποψη ποιότητας και αξίας φυσικού περιβάλλοντος, με την ενότητα υπ' αριθμ. 12 «Νότια Πίνδος – Άγραφα – Τεχνητή λίμνη Κρεμαστών» παρ' όλον ότι τα τοπία τους διαφοροποιούνται ανάλογα με την γεωγραφική τους θέση και τα Γεωμορφολογικά τους στοιχεία και οι δύο μαζί αποτελούν τα πλέον άθικτα φυσικά τοπία της Περιφέρειας.

ΤΟΠΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ 26: ΚΥΜΗ - ΚΟΙΛΑΔΑ ΑΥΛΩΝΑΡΙΟΥ – ΑΛΙΒΕΡΙ

Αφορά ΝΗΣΙΩΤΙΚΟ ΤΟΠΙΟ

ΓΕΩΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑ / ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΚΑΤΟΙΚΗΣΗΣ & ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

Πρόκειται για μια «διαμπερή» τοπική ενότητα μεταξύ του Αιγαίου Πελάγους και του Νότιου Ευβοϊκού Κόλπου, λόγω των πεδινών εκτάσεων που κυριαρχούν στο συγκεκριμένο τμήμα της νότιας Εύβοιας. Η περιοχή οριοθετείται από τις ανατολικές πλαγιές της Δίρφους έως και την περιοχή νότια του Αλιβερίου.

Οι εκτεταμένες γεωργικές εκτάσεις είναι το κύριο συστατικό του τοπίου της περιοχής, καθώς και το πυκνό δίκτυο μικρών οικισμών που συγκεντρώνονται είτε περιμετρικά της Κύμης είτε του Αλιβερίου, που αποτελούν μικρά αλλά δυναμικά αστικά κέντρα λόγω της εξειδίκευσης στον τομέα των εμπορικών μεταφορικών υποδομών και της ενέργειας αντίστοιχα.

Παράλληλα, ειδικά στην ενδοχώρα του Αλιβερίου, το οικιστικό δίκτυο και οι εκτεταμένες καλλιέργειες διακόπτονται από διάσπαρτες εξορμητικές δραστηριότητες, λόγω ακριβώς αυτής της ειδίκευσης της περιοχής στην παραγωγή ενέργειας.

ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Η εκτεταμένη ενότητα ανοίγεται στη μεγαλύτερή της διάσταση προς το ανοιχτό πέλαγος από την πλευρά της Κύμης, και προς το νότιο Ευβοϊκό κόλπο του Αλιβερίου. Το Φυσικό της περιβάλλον είναι στην πράξη συνυφασμένο με τις καλλιεργήσιμες εκτάσεις που είναι διάχυτες στην πεδινή και ήπιων κλίσεων έκτασή της συμπληρώνεται με την μικρής έκτασης δασοκάλυψη του όρους Δίρφους στη βόρεια πλευρά της ενότητας. Στην περιοχή έχει καθοριστεί ζώνη «προστασίας» «NATURA 2000».

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΑ / ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Στην τοπική ενότητα η ανθρώπινη δραστηριότητα αρχίζει την Πρωτοελλαδική εποχή, όπου σε πλήθος θέσεων έχουν εντοπιστεί κατάλοιπα της Χαλκοκρατίας. Στο Στόμιο Οξυλίθου ανασκάφηκε μυκηναϊκό νεκροταφείο με θολωτούς και θαλαμωτούς τάφους. Η κατοίκηση στην περιοχή είναι συνεχής και είναι ορατά τμήματα αρχαίων οχυρωματικών τειχών και οικιστικών λειψάνων. Στο βουνό Αγαγιώτικο σώζονται τα ερείπια του ενετικού φρουρίου «Σαρακηνόκαστρο» το οποίο έχει οικοδομηθεί πάνω στην ακρόπολη της κλασικής εποχής. Ανατολικά αυτού, βρίσκεται δεύτερο ενετικό κάστρο. Η ανθρώπινη δράση στην περιοχή συνεχίζεται στους νεότερους χρόνους. Ο νερόμυλος στους Κρινιανούς Κύμης της προβιομηχανικής περιόδου αποτελεί χαρακτηριστικό παράδειγμα της τοπικής λαϊκής αρχιτεκτονικής και ο λιμενοβραχιώνας λιμένος Καράβου Αλιβερίου συνδέεται με την ανάπτυξη της περιοχής μέσω της εξόρυξης και διακίνησης λιγνίτη.

Πολλαπλά μνημεία (19) κατηγοριοποιημένα ανά είδος και χρονολογική περίοδο εμφανίζονται σε πίνακες και χάρτες που συνοδεύουν την περιγραφή των τοπικών ενοτήτων.

Οι μικροί οικισμοί εμφανίζουν διασπορά στην παράκτια κυρίως περιοχή, αλλά και στο εσωτερικό σε ημι-ορεινές περιοχές.

ΚΑΤ' ΑΡΧΗΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΠΙΕΣΕΩΝ / ΚΙΝΔΥΝΩΝ

Στην περιοχή Αλιβερίου το Φυσικό περιβάλλον τραυματίζεται από τις διάσπαρτες εξορυκτικές και λατομικές δραστηριότητες και τη λειτουργία του εργοστασίου παραγωγής ενέργειας. Συγχρόνως καταγράφεται πίεση στα παράλια του και αυξημένη οικιστική δραστηριότητα εξάπλωσης της παραθεριστικής κατοικίας εις βάρος του παράκτιου χώρου.

B2.5. Διερεύνηση πολιτιστικών διαδρομών Τοπίου

Διερευνήθηκαν σε πρώτη προσέγγιση οι παρακάτω διαδρομές που μπορεί να αποτελέσουν διαδρομές Τοπίου που μπορούν να ενταχθούν στις χαρακτηριζόμενες ως πολιτιστικές διαδρομές τοπίου με βάση τις σχετικές εφαρμογές του Συμβουλίου της Ευρώπης στα πλαίσια της Χάρτας Τοπίου.

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ ΜΝΗΜΕΙΩΝ UNESCO

1.Αθήνα - Μονή Οσίου Λουκά - Δελφοί - Ολυμπία

Στην προτεινόμενη διαδρομή, που ξεκινά από τη Αθήνα ακολουθώντας τον Ε 962, θα μπορούσαν να ενσωματωθούν οι παρακάτω προορισμοί:

- Πλαταιές: Είναι επισκέψιμο το πεδίο μάχης των Πλαταιών, κηρυγμένος αρχαιολογικός χώρος από το ΥΠΠΟΤ.
- Θήβα: Η πόλη της Θήβας έχει κηρυχθεί αρχαιολογικός χώρος από το ΥΠΠΟΤ. Ενδιαφέρον παρουσιάζει το νέο αρχαιολογικό μουσείο της Θήβας, καθώς και το κάστρο Θηβών.
- Κοιλάδα Μουσών: Η περιοχή έχει επίσης κηρυχθεί ως αρχαιολογικός χώρος από το ΥΠΠΟΤ. Στο ιερό άλσος διασώζονται ο ναΐσκος ή βωμός των Μουσών, το θέατρο, η Ιωνική στοά και ο τετράγωνος πύργος της Άσκρας.
- Τύμβος Μακεδόνων στη Χαιρώνεια: Η περιοχή έχει επίσης κηρυχθεί ως αρχαιολογικός χώρος από το ΥΠΠΟΤ.
- Μονή Οσίου Λουκά: Η μονή είναι κηρυγμένο μνημείο από την Unesco, καθώς και από το ΥΠΠΟΤ.
- Προτεινόμενη στάση στην Αράχοβα. Η πόλη της Αράχοβας διασώζει ενδιαφέροντα μνημεία της Νεότερης Ελληνικής περιόδου.
- Δελφοί: Η ευρύτερη περιοχή των Δελφών είναι κηρυγμένο μνημείο από την Unesco, καθώς και από το ΥΠΠΟΤ.
- Γαλαξίδι: Η πόλη του Γαλαξιδίου είναι ιστορικός διατηρητέος οικισμός και τοπίο ιδιαίτερου φυσικού κάλλους, κηρυγμένο από το ΥΠΠΟΤ.
- Αρχαία Ολυμπία: Ο αρχαιολογικός χώρος της Ολυμπίας αποτελεί κηρυγμένο μνημείο από την Unesco, καθώς και από το ΥΠΠΟΤ.

2.Ολυμπία - Δελφοί - Θερμοπύλες

Στην προτεινόμενη διαδρομή, που ξεκινά από την Ολυμπία ακολουθώντας τον Ε 55, θα μπορούσαν να ενσωματωθούν οι παρακάτω προορισμοί:

- Αρχαία Ολυμπία: ο αρχαιολογικός χώρος της Ολυμπίας αποτελεί κηρυγμένο μνημείο από την Unesco, καθώς και από το ΥΠΠΟΤ.
- Γαλαξίδι: Η πόλη του Γαλαξιδίου είναι ιστορικός διατηρητέος οικισμός και τοπίο ιδιαίτερου φυσικού κάλλους, κηρυγμένο από το ΥΠΠΟΤ.
- Δελφοί: Η ευρύτερη περιοχή των Δελφών είναι κηρυγμένο μνημείο από την Unesco, καθώς και από το ΥΠΠΟΤ.
- Προτεινόμενη στάση στην Αράχοβα. Η πόλη της Αράχοβας διασώζει ενδιαφέροντα μνημεία της Νεότερης Ελληνικής περιόδου.
- Προτεινόμενη στάση στην Άμφισσα. Η πόλη της Άμφισσα διασώζει ενδιαφέροντα μνημεία της Νεότερης Ελληνικής περιόδου.
- Θερμοπύλες: ο αρχαιολογικός χώρος της Ολυμπίας αποτελεί κηρυγμένο μνημείο από το ΥΠΠΟΤ. Επισκέψιμος είναι ο χώρος της μάχης των Θερμοπυλών, ενώ στην περιοχή βρίσκεται το μνημείο του Λεωνίδα, καθώς και ένα μικρό μουσείο.

ΑΡΧΑΙΕΣ ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ ΒΟΡΡΑ-ΝΟΤΟΥ

Προτείνονται οι παρακάτω διεθνούς εμβέλειας “αρχαίες διαδρομές” ιστορικών γεωπολιτικών μετακινήσεων /διεισδύσεων δια του χώρου της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας με τοπόσημα αναφοράς υπαρκτά αρχαιολογικά μνημεία/χώρους και ιστορικές πόλεις.

A. ΘΗΒΑ / ΠΛΑΤΑΙΕΣ – ΧΑΙΡΩΝΕΙΑ - ΕΛΑΤΕΙΑ - ΜΕΝΔΕΝΙΤΣΑ – ΘΕΡΜΟΠΥΛΕΣ

B. ΘΗΒΑ – ΑΥΛΙΔΑ – ΕΡΕΤΡΙΑ

Οι διαδρομές αυτές ενδοπεριφερειακά μπορούν να ενσωματώσουν και τις παρακάτω αρχαιολογικές διαδρομές:

1. Αθήνα / Αρχαίες Ερυθρές (Βορειοανατολικά της σύγχρονης ομώνυμης πόλης) - Θήβα
2. Πλαταιές - Θήβα
3. Θήβα - Ύπατο
4. Θήβα - Ρητσώνα (αρχαία Μυκάλησσος) - Αυλίδα – Ανθηδώνα – Χαλκίδα - Ερέτρια
5. Αυλίδα - Δήλεσι (αρχαίο Δήλιον) - Τανάγρα
6. Θήβα - Ακραιφνιο - Λάρυμνα
7. Ακραιφνιο - Κάστρο (αρχαίες Κωπαί) - Δέντρα (αρχαία Υηττός) - Κυρτώνη (αρχαίοι Κύρτωνες) - Νεοχώρι - Τραγάνα - Θεολόγος (αρχαίες Άλες)
8. Θήβα - Καβείριο - Ιερό Ογχηστίου Ποσειδώνος
9. Θήβα - Καβείριο - Βάγια - Θεσπιές - Άλσος Μουσών
10. Θεσπιές - Αλιάρτος - Πέτρα (αρχαίο Τιλφούσιον) - Πόντζα
11. Αλιάρτος - Ορχομενός
12. Αλιάρτος - Λαφύστι - Τροφώνιο - Λειβαδιά (αρχαία Λεβάδια) - Χαιρώνεια - Πανοπέας - Δαύλεια (αρχαία Δαυλίσ) - Πατρωνίς (αρχαίο τοπωνύμιο)
13. Δαύλεια (αρχαία Δαυλίσ) - Παρνασσός
14. Πανοπέας (αρχαίο τοπωνύμιο) - Φωκικόν (αρχαίο τοπωνύμιο) - Αράχωβα - Δελφοί
15. Θεσπιές - Νεοχώρι - Καλαμάκι (αρχαία Κρεύσις) - παράκτια, Αλική - Όρμος Αγ. Ιωάννου - Κορίνη (κοντά στην αρχαία Θίσβη)
16. Λειβαδιά (αρχαία Λεβάδια) - Φωκικόν (αρχαίο τοπωνύμιο) - Σχιστή (αρχαίο τοπωνύμιο) - Άμβροσος (αρχαίο τοπωνύμιο, δυτικά σημερινού Διστόμου) - Αντίκυρα - πλέει σε κόλπο Αντίκυρας - Όρμος Ζελίτσας - Βούλιδα (αρχαίο τοπωνύμιο)
17. Χαιρώνεια - Άμβροσος (αρχαίο τοπωνύμιο) -
18. Χαιρώνεια - Στίριδα (αρχαίο τοπωνύμιο, περιοχή μονής οσίου Λουκά)
19. Δελφοί - Κωρύκιον (αρχαίο τοπωνύμιο) - Παρνασσός
20. Δελφοί - Τιθορέα (σημερινή Άνω Τιθορέα)

21. Δελφοί - Λίλαια - Χαράδρα Μαριολάτα
22. Λίλαια - Αμφίκλεια - Αρχαίο Τιθρώνιο - Δριμάρια (αρχαίο τοπωνύμιο)
23. Αρχαίο Τιθρώνιο - Ελάτεια - Ιερό Αθηνάς (ΒΑ Ελάτειας)
24. Ελάτεια - Άβες (αρχαίο τοπωνύμιο, νότια σημερινού Έξαρχου) - Υάμπολη (αρχαίο τοπωνύμιο)
25. Δελφοί - Κρίσα (αρχαίο τοπωνύμιο, σημερινό Χρυσό) - Κίρρα (αρχαίο τοπωνύμιο)
26. Δελφοί - Άμφισσα - Αγία Ευθυμία - παράκτια σε κόλπο Ιτέας - Οιάνθεια; (αρχαίο τοπωνύμιο) - παράκτια Ναύπακτος

ΤΟ ΠΑΛΑΙΟ ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ ΚΑΙ ΤΑ ΤΟΠΙΑ ΤΟΥ

Η περιφέρεια έχει σιδηροδρομικό δίκτυο από της ιδρύσεως των Ελληνικών Σιδηροδρόμων που ξεκίνησαν εξ' άλλου ως "Λαμιακός Σιδηρόδρομος" από το Πειραιά μέχρι τα τότε σύνορα και κατέληξαν ως «Σιδηρόδρομος Αθήνα – Λάρισα». Το 1910 ο σιδηρόδρομος διασχίζει κατά μήκος την Βοιωτία - Φθιώτιδα με σταθμούς στη Θήβα - Λιβαδειά - Λαμία - Στυλίδα. Ειδική γραμμή συνδέει τη Χαλκίδα.

Οι χαρακτηριστικοί σταθμοί και η χάραξη μέσα από δυσκολοπροσέγγιστα θαυμάσια τοπία στη περιοχή της Τοπικής Ενότητας του Βοιωτικού Κηφισού στο τμήμα που εγκαταλείπεται μετά την νέα σιδηροδρομική σήραγγα στο Καλλίδρομο Όρος αποτελούν μέρος των ιστορικών τοπίων της Περιφέρειας με σημαντικό τουριστικό και φυσιολατρικό ενδιαφέρον.

B2.6. Αξιολόγηση – Χαρακτήρας Ζωνών Τοπίων (Τοπιακών Ενοτήτων) Ιδιαίτερης Αξίας

Στους πίνακες που ακολουθούν στο τέλος του Κεφαλαίου παρατίθενται η αξιολόγηση και οι προτάσεις κατευθύνσεων διαχείρισης των Τοπιακών Ενοτήτων, καταμετρημένων κατά Μεγάλα Τοπία και Πολιτιστικές Διαδρομές Τοπίου.

Ο χαρακτηρισμός των τοπιακών ενοτήτων, πέραν των πινάκων, αποτυπώνεται και στον ακόλουθο χάρτη Β3 και στο χάρτη Π2.δ εκτός κειμένου.

Όσον αφορά στην αξιολόγηση, τα κριτήρια βάσει των οποίων κατηγοριοποιήθηκαν τα τοπία είναι τα εξής:

- η ποιότητα των τοπίων (Παράγοντες Αειφόρου Αναπτύξεως / Παράγοντες Υποβάθμισης),
- οι πιέσεις και οι κίνδυνοι, καθώς και
- ο μέχρι σήμερα θεσμικός χαρακτηρισμός των τοπιακών ενοτήτων ως ενότητες ή ως επιμέρους στοιχεία ως Περιφερειακής, Εθνικής ή/και Διεθνούς αξίας.

Από τους πίνακες και τα κριτήρια προέκυψαν οι παρακάτω Ζώνες Τοπίων Ιδιαίτερης Αξίας, που ταυτίζονται με τις Τοπιακές Ενότητες, και Πολιτιστικές Διαδρομές Τοπίου για τα οποία δίδονται κατευθύνσεις διαχείρισης, ως ακολούθως:

A. ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΑΞΙΑΣ ΖΩΝΕΣ ΤΟΠΙΟΥ

Ως διεθνούς αξίας χαρακτηρίζονται οι παρακάτω ζώνες τοπίου:

1. Όρμος Αντίκυρας/Όσιος Λουκάς – Βιομηχανική ακτή βωξίτη/ Άσπρα Σπίτια
2. Πεδιάδα Άμφισσας – Δελφών – Κόλπος Ιτέας
3. Οροπέδιο Καλλιδρομίου /Θερμοπύλες

B. ΕΘΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΑΞΙΑΣ ΖΩΝΕΣ ΤΟΠΙΟΥ

Ως εθνικής και διεθνούς αξίας χαρακτηρίζονται οι παρακάτω ζώνες τοπίου:

1. Νότια Πίνδος – Άγραφα – Λίμνη Κρεμαστών

Γ. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΞΙΑΣ ΖΩΝΕΣ ΤΟΠΙΟΥ

Ως περιφερειακής και εθνικής αξίας χαρακτηρίζονται οι παρακάτω ζώνες τοπίου:

1. Σύμπλεγμα νήσου Σκύρου και μικρών νησιών
2. Νότια Εύβοια
3. Ακτές Δίρφους στο Αιγαίο πέλαγος
4. Ακτές Διαύλου Ορέων – Βόρεια Εύβοια
5. Ακτές και μικρά νησιά Βορείου Ευβοϊκού κόλπου
6. Πεδιάδα Κωπαΐδας – κάτω ρους Βοιωτικού Κηφισού
7. Θηβαϊκή ακτή – Πλαταιές
8. Κόλπος Γαλαξιδίου – Ακτές Φωκίδας
9. Τεχνητή λίμνη και εκβολές Μόρνου ποταμού
10. Κοιλιάδα Καρπεννησιώτη
11. Οροπέδιο Δομοκού – Ξυνιάδας
12. Κοιλιάδα ποταμού Σπερχειού
13. Χαλκίδα – Πορθμός Ευρίπου

Δ. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΞΙΑΣ ΖΩΝΕΣ ΤΟΠΙΟΥ

Ως περιφερειακής αξίας χαρακτηρίζονται οι παρακάτω ζώνες τοπίου:

1. Κύμη – Κοιλιάδα Αυλωναρίου – Αλιβέρι
2. Πεδιάδα Μαντουδίου – εξορμητική περιοχή Μαγνησίτη
3. Ορεινή Ναυπακτία
4. Αστικό – βιομηχανικό σύμπλεγμα Λάρυμνας – εξόρυξη νικελίου
5. Κοιλιάδα Ασωπού ποταμού – Παραθηβαϊκό τοπίο

Ε. ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΑΞΙΑΣ - ΙΔΙΑΙΤΕΡΑ ΥΠΟΒΑΘΜΙΣΜΕΝΕΣ

Ως διεθνούς αξίας, ιδιαίτερα υποβαθμισμένες χαρακτηρίζονται οι παρακάτω ζώνες τοπίου:

1. Θηβαϊκό Πεδίο- Λιμναίο σύμπλεγμα Υλίκης – Παραλίμνης

Ζ. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΞΙΑΣ - ΙΔΙΑΙΤΕΡΑ ΥΠΟΒΑΘΜΙΣΜΕΝΕΣ

Ως περιφερειακής αξίας, ιδιαίτερα υποβαθμισμένες χαρακτηρίζονται οι παρακάτω ζώνες τοπίου:

1. Πεδιάδα Ψαχνών Ευβοίας

Η. ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΑΞΙΑΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ

Με βάση τα στοιχεία της αξιολόγησης και τον χαρακτηρισμό των τοπιακών ενότητων, προτείνονται και οι ακόλουθες πολιτιστικές διαδρομές:

1. Αθήνα – Μονή Οσίου Λουκά – Δελφοί – Ολυμπία
2. Ολυμπία – Δελφοί – Θερμοπύλες – Θήβα/ Πλαταιές - Ερέτρια

B.2.7. Προτάσεις κατευθύνσεων Διαχείρισης

Όσον αφορά στις προτάσεις κατευθύνσεων διαχείρισης, οι κατηγορίες παρεμβάσεων βάσει των οποίων καταρτίστηκαν είναι οι εξής:

- αποκατάσταση, διατήρηση, ιδιαίτερη διαχείριση,
- προστασία και ανάδειξη του τοπίου, ανάπτυξη δυνατοτήτων και
- προώθηση μέτρων χωροταξικού σχεδιασμού (εργαλεία όπως ΓΠΣ, ΣΧΟΟΑΠ, ΖΟΕ, ΜΠΕ...).

Στα πλαίσια των προτάσεων αυτών, δίδονται κατευθύνσεις γενικού τύπου που αφορούν στο σύνολο των τοπίων, καθώς και ανά Ζώνη Τοπίου ως εξής:

ΓΕΝΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ:

Πέραν των ιδιαίτερων κατευθύνσεων κάθε τοπιακής ενότητας, ισχύουν για όλες τις τοπιακές ενότητες οι ακόλουθες γενικές κατευθύνσεις:

Κατευθύνσεις Αποκατάστασης, Διατήρησης, Ιδιαίτερης Προστασίας και Ανάδειξης του Τοπίου:

- Καθιέρωση ειδικού έλεγχου, στα πλαίσια των Αδειών Οικοδομών, ένταξης στο τοπίο των οικοδομικών τεχνικών έργων, μέσω ΕΠΑΕ.
- Προώθηση για την εξόρυξη των υπόγειων εκμεταλλεύσεων και της αποκατάστασης τοπίων με ειδικές πολιτικές.
- Απαγόρευση δόμησης στις κορυφογραμμές και σε απόσταση από αυτές.
- Αποφυγή δόμησης σε κλίσεις εδάφους μεγαλύτερες του 45% πλην των περιοχών κατολισθήσεων όπου οι κλίσεις περιορίζονται στο 20 %

Κατευθύνσεις Ανάπτυξης Δυνατοτήτων:

- Προώθηση έργων σηματοδότησης διαδρομών προστατευόμενων ως Τοπίων

Κατευθύνσεις Χωροταξικού Σχεδιασμού (ΓΠΣ, ΣΧΟΟΑΠ, ΖΟΕ, ΜΠΕ...):

- Προώθηση μελετών σηματοδότησης τοποσήμων ιδιαίτερων στοιχείων και μελετών διερεύνησης αξιών-στοιχείων σε υποκείμενη κλίμακα για προσδιορισμό ειδικών κανόνων προστασίας

Τέλος, για τα παράκτια και ορεινά τοπία ισχύουν οι ειδικότερες κατευθύνσεις χωρικής ανάπτυξης του παράκτιου και ορεινού χώρου του ΠΠΧΣΑΑ της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας.

ΕΙΔΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΑΝΑ ΖΩΝΗ ΤΟΠΙΟΥ

Πέραν των γενικών κατευθύνσεων κάθε τοπιακής ενότητας, προτείνονται για την κάθε μία από αυτές οι ακόλουθες ειδικές κατευθύνσεις. Συγκεκριμένα, και κατά τοπιακή ενότητα, προτείνονται τα εξής:

- 1. Τεχνητή λίμνη και εκβολές Μόρνου Ποταμού (α/α 12 του χάρτη Β3)**
 - Προώθηση δραστηριοτήτων και εγκαταστάσεων ποιοτικού τουρισμού μικρομεσαίας κλίμακας
 - Προώθηση της ΕΠΜ Natura Γκιώνας – Βαρδουσίων
- 2. Νότια Πίνδος - Άγραφα - Τεχνητή Λίμνη Κρεμαστών (α/α 13 του χάρτη Β3)**
 - Διερεύνηση Προώθησης Περιφερειακού Πάρκου (νόμος Βιοποικιλότητας)
 - Ολοκληρωμένη ανάπτυξη ήπιας κλίμακας
 - Διατήρηση παραδοσιακών δραστηριοτήτων και εγκαταστάσεων και φυσιογνωμίας οικισμών
 - Ειδικός σχεδιασμός για ΑΠΕ / έλεγχος αιολικών και φωτοβολταϊκών ως προς το μέγεθος (μεμονωμένες εγκαταστάσεις) και για αυστηρή προσαρμογή στο τοπίο των Φ/Β ιδίως και ανάπτυξη κυρίως ΜΗΥΕ
- 3. Κοιλιάδα Καρπενησιώτη (α/α 14 του χάρτη Β3)**

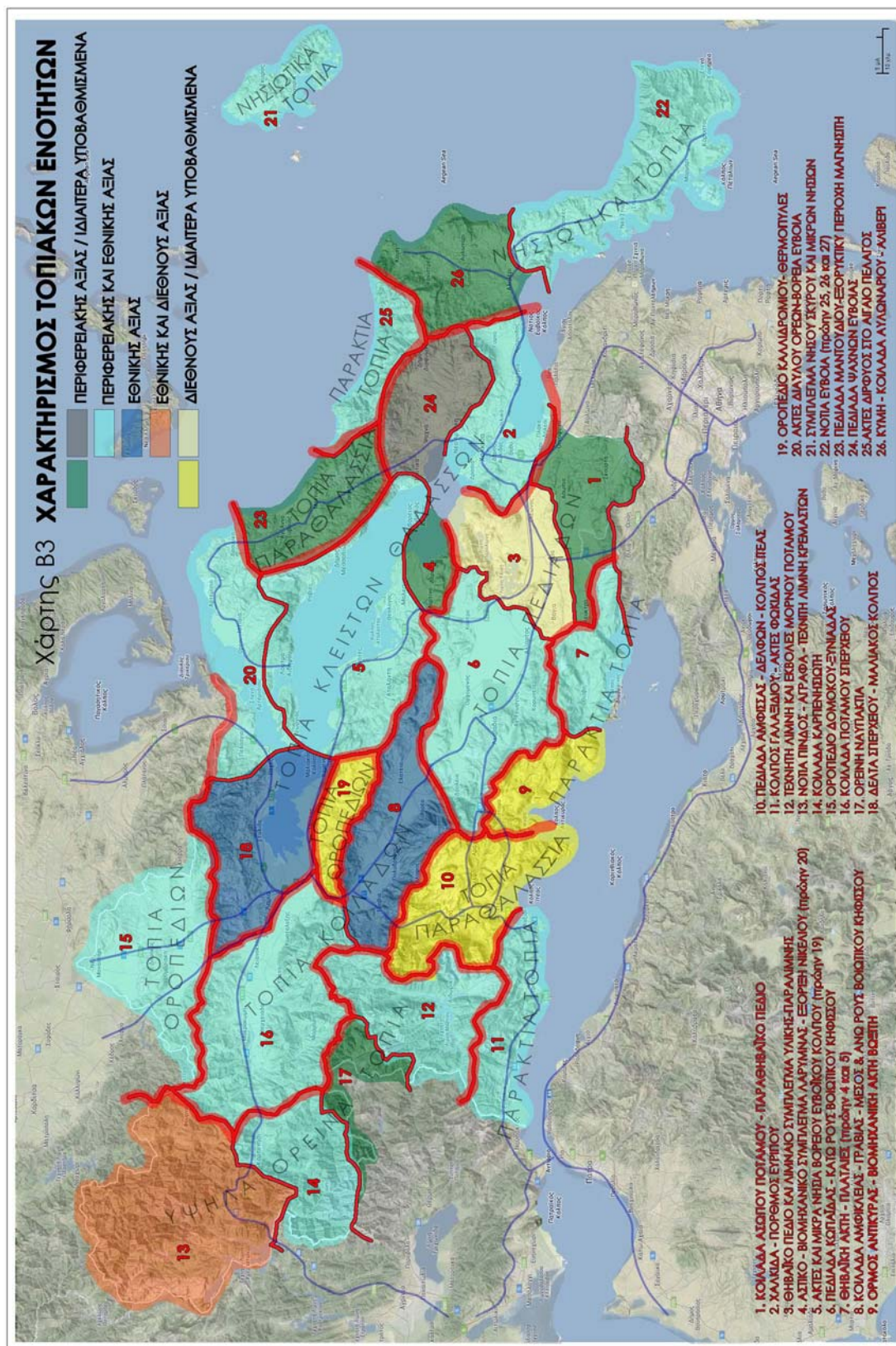
Ως «Νότια Πίνδος – Άγραφα – Τεχνητή Λίμνη Κρεμαστών (α/α 13)» που αναλύθηκε προηγουμένως
- 4. Ορεινή Ναυπακτία (α/α 17 του χάρτη Β3)**

Από ΠΠΧΣΑΑ Δυτικής Ελλάδας / Δεν αντιμετωπίζεται στο ΠΠΧΣΑΑ Στερεάς Ελλάδας
- 5. Οροπέδιο Δομοκού – Ξυνιάδας (α/α 15 του χάρτη Β3)**
 - Προώθηση μελέτης Ανάδειξης Λιμναίου Αγροτικού Τοπίου Ξυνιάδας
 - Προώθηση αγροτουρισμού
 - Προώθηση ΣΧΟΟΑΠ
- 6. Οροπέδιο Καλλιδρομίου –Θερμοπύλες (α/α 19 του χάρτη Β3)**
 - Διατήρηση αγροτικής δραστηριότητας
 - Ανάδειξη Κάστρου Μενδενίτσας και αρχαιολογικών χώρων
 - Επέκταση ΕΠΜ Καλλιδρόμου

- 7. Κοιλιάδα Αμφίκλειας - Γραβιάς - Μέσος & Άνω Ρους Βοιωτικού Κηφισού (α/α 8 του χάρτη Β3)**
 - Διατήρηση παλαιάς σιδ/κής γραμμής και παλαιών σταθμών. Το σύνολο θα μπορούσε να αποτελέσει μια εξαιρετική διαδρομή σε ένα εξαιρετικής ποιότητας φυσικό και ιστορικό τοπίο
- 8. Κοιλιάδα Ποταμού Σπερχειού (α/α 16 του χάρτη Β3)**
 - Ιδιαίτερη έμφαση στην ένταξη στο τοπίο πρέπει να δοθεί στις ΕΜΠ των οδικών έργων
 - Αγροτουρισμός
- 9. Κοιλιάδα Ασωπού Ποταμού - Παραθηβαϊκό Πεδίο (α/α 1 του χάρτη Β3)**
 - Αυστηρός έλεγχος διάχυσης δόμησης και βιομηχανικής δραστηριότητας στο Πολεοδομικό Σχεδιασμό
 - Προώθηση ΠΕΧΠ
 - Ολοκλήρωση σχεδιασμού ΓΠΣ
- 10. Θηβαϊκό Πεδίο και Λιμναίο Σύμπλεγμα Υλικής - Παραλίμνης (α/α 3 του χάρτη Β3)**
 - Αυστηρός έλεγχος διάχυσης δόμησης και βιομηχανικής δραστηριότητας στο Πολεοδομικό Σχεδιασμό
 - Στα πεδινά, ομογενοποίηση υψών των κατασκευών, πλην ειδικών περιπτώσεων εργοστασιακών τοπόσημων (π.χ.: σιλό, καμινάδες...) μέσω του Πολεοδομικού Σχεδιασμού
 - Προώθηση κανονισμού υψών και Ανάδειξη τοπόσημων στην Ακρόπολη της Καδμείας: σχεδιασμός παρεμβάσεων αποκατάστασης υποβαθμισμένου τοπίου
- 11. Πεδιάδα Κωπαΐδας - Κάτω Ρους Βοιωτικού Κηφισού (α/α 6 του χάρτη Β3)**
 - Αυστηρός έλεγχος διάχυσης δόμησης και βιομηχανικής δραστηριότητας στο Πολεοδομικό Σχεδιασμό και προώθηση ομογενοποίησης υψών των κατασκευών στα πεδινά, πλην ειδικών περιπτώσεων εργοστασιακών τοπόσημων (π.χ.: σιλό, καμινάδες...)
 - Ανάδειξη του λιμναίου σύστημα της Κωπαΐδας
 - Προώθηση Ειδικής Μελέτης Διαχείρισης και Ανάδειξης λιμναίου συστήματος Κωπαΐδας
- 12. Χαλκίδα - Πορθμός Ευρίπου (α/α 2 του χάρτη Β3)**
 - Αισθητική ανάδειξη βιομηχανικού τοπίου / εγκαταστάσεων τσιμεντοβιομηχανίας
 - Αισθητική ανάδειξη παράκτιου μετώπου ευρύτερης Χαλκίδας
 - Ενοποίηση και συνέχιση των εκατέρωθεν του πορθμού περιοχών – χώρων-επανάχρηση βιομηχανικών εγκαταστάσεων
 - Ανάδειξη παραδοσιακών τεχνικών έργων Ευρίπου (γέφυρα, σιδηρόδρομο)

- Ανάπτυξη ιστορικού κέντρου Χαλκίδας - Νέο ενιαίο ΓΠΣ Πολεοδομικού συγκροτήματος Χαλκίδας
- 13. Αστικό - Βιομηχανικό Σύμπλεγμα Λάρυμνας - Εξόρυξη Νικελίου (α/α 4 του χάρτη Β3)**
 - Αισθητική ανάδειξη του οικισμού της Λάρυμνας και του περιβάλλοντα χώρου του εργοστασίου της ΛΑΡΚΟ
 - Προώθηση ΣΧΟΟΑΠ
 - Προώθηση διαδρομών / προορισμών βιομηχανικού τουρισμού
- 14. Ακτές και Μικρά Νησιά Βορείου Ευβοϊκού Κόλπου (α/α 5 του χάρτη Β3)**
 - Ως κατευθύνσεις παράκτιου χώρου του ΠΠΧΣΑΑ ΠΣΤΕ
 - Ανάπτυξη στα παράκτια τουρισμού και παραθερισμού στους υπάρχοντες ή οργανωμένους υποδοχείς μικρής κλίμακας
- 15. Δέλτα Σπερχειού - Μαλιακός Κόλπος (α/α 18 του χάρτη Β3)**
 - Προώθηση φυσιολατρικού πάρκου εκβολών Σπερχειού (τουρισμός φύσης)
 - Ολοκλήρωση ΕΠΜ NATURA Σπερχειού
- 16. Ακτές Δίαυλου Ορέων - Βόρεια Εύβοια (α/α 20 του χάρτη Β3)**
 - Ως κατευθύνσεις παράκτιου χώρου του ΠΠΧΣΑΑ ΠΣΤΕ
 - Ανάπτυξη στα παράκτια τουρισμού και παραθερισμού στους υπάρχοντες ή οργανωμένους υποδοχείς μικρής κλίμακας
- 17. Πεδιάδα Ψαχνών Εύβοια (α/α 24 του χάρτη Β3)**
 - Περιορισμός εκτός σχεδίου δόμησης των ενσταυλισμένων κτηνοτροφικών εγκαταστάσεων
 - Προστασία φυσιογνωμίας οικισμών στις υπώρειες του ορεινού όγκου της Δίρφυς
 - Προώθηση ΓΠΣ Δ.Ε. Ψαχνών
 - Προώθηση αγροτουρισμού στους οικισμούς της ενδοχώρας
- 18. Πεδιάδα Άμφισσας - Δελφών - Κόλπος Ιτέας (α/α 10 του χάρτη Β3)**
 - Αυστηρή εφαρμογή ρυθμίσεων Ζωνών Προστασίας Δελφικού Τοπίου ώστε η αξία του Δελφικού Τοπίου να μην επηρεάζεται
 - Ένταξη / Δημιουργία διαδρομών διασύνδεσης με το διεθνή τουρισμό των Δελφών του Ελαιώνα της Άμφισσας
- 19. Πεδιάδα Μαντουδίου - Εξορυστική Περιοχή Μαγνησίτη (α/α 23 του χάρτη Β3)**
 - Προώθηση ΕΠΜ των περιοχών NATURA
 - Προώθηση προορισμών μεταλλευτικού τουρισμού
 - Φυσικό πάρκο αναψυχής γύρω από τα εξορυστικά τοπία - Επιτρέπονται μόνο υπόγειες εξορύξεις
 - Αποκατάσταση / ανάδειξη τοπίων εξόρυξης
- 20. Θηβαϊκή Ακτή - Πλαταιές (α/α 7 του χάρτη Β3)**

- Πολιτιστικός τουρισμός
 - Αγροτουρισμός - Προστασία / ανάδειξη αρχαιολογικών χώρων
 - Διατήρηση γεωργικών εκμεταλλεύσεων
- 21. Όρμος Αντίκυρας - Βιομηχανική Ακτή Βωξίτη (α/α 9 του χάρτη Β3)**
- Ανάδειξη ως τουριστικό προορισμό του βιομηχανικού οικισμού "Άσπρα Σπίτια"
 - Η διαχείριση της ενότητας πρέπει να ακολουθήσει σχεδιασμένη συνύπαρξή του με την έντονη αλλά και ενδιαφέρουσα παρουσία των δραστηριοτήτων της βιομηχανίας Αλουμίνιο Α.Ε. (Μεταλλεία και λιμάνι)
- 22. Κόλπος Γαλαξιδίου - Ακτές Φωκίδας (α/α 11 του χάρτη Β3)**
- Ως ΕΠΜ NATURA Γαλαξιδίου
 - Αυστηρός έλεγχος ένταξης στο τοπίο των Αιολικών και των Φωτοβολταϊκών πάρκων, ιδίως σε σχέση με το Γαλαξίδι
 - Τουρισμός
 - Προώθηση ΕΠΜ NATURA Γαλαξιδίου
- 23. Ακτές Δίρφους στο Αιγαίο Πέλαγος (α/α 25 του χάρτη Β3)**
- Ως ΕΠΜ NATURA Δίρφους
 - Προώθηση ΕΠΜ NATURA Δίρφους
 - Ειδικός τουρισμός φύσης και παραθαλάσσιος ελεγχόμενης κλίμακας
- 24. Σύμπλεγμα Νήσου Σκύρου και Μικρών Νησιών (α/α 21 του χάρτη Β3) και Νότια Εύβοια (α/α 22 του χάρτη Β3)**
- Μελέτη αντιμετώπισης για τα τοπία της Νότιας Εύβοιας και της Σκύρου που θα εντάσσουν στο τοπίο τα αιολικά πάρκα, ως προς το μέγεθος και τη διάταξη
- 25. Κύμη - Κοιλάδα Αυλωναρίου – Αλιβέρι (α/α 26 του χάρτη Β3)**
- Εναλλακτικός τουρισμός και αγροτουρισμός
 - Προώθηση ΓΠΣ Αλιβερίου
 - Διατήρηση γεωργικών παραδοσιακών δραστηριοτήτων
 - Ένταξη αισθητική των μεγάλων

Ι. ΥΨΗΛΑ ΟΡΕΙΝΑ ΤΟΠΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΤΟΠΙΩΝ		ΠΙΕΣΕΙΣ & ΚΙΝΔΥΝΟΙ	ΧΑΡΑΚΤΗ- ΡΙΣΜΟΣ ΤΟΠΙΑΚΩΝ ΕΝΟΤΗ- ΤΩΝ	ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ		
	Παράγοντες Αειφόρου Ανάπτυξης	Παράγοντες Υποβά- θμισης			Αποκατάστασης Διατήρησης Ιδιαίτερης διαχείρισης Προστασίας Ανάδειξης του τοπίου	Ανάπτυξης δυνατοτήτων	Χωροταξικού σχεδιασμού ΓΠΣ, ΣΧΟΟΑΠ, ΖΟΕ, ΜΠΕ...
 I. 1 Τεχνητή λίμνη και εκβολές Μόρνου Ποταμού (α/α 12 του χάρτη Β3)	Υψηλής ποιότητας παρθένο φυσικό περιβάλλον ορεινού τοπίου	Απουσία μέτρων προστασίας	Παρουσία εξορμητικής περιοχής στα Ανατολικά του οικισμού Λιδορίκι	Περιφερειακής και Εθνικής αξίας	- Γενικές Κατευθύνσεις	- Γενικές Κατ/σεις - Προώθηση ποιοτικού τουρισμού μικρομεσαίας κλίμακας	- Γενικές Κατ/σεις - Προώθηση της ΕΠΜ Natura Γκιώνας - Βαρδουσίων
I. 2 Νότια Πίνδος - Άγραφα - Τεχνητή Λίμνη Κρεμαστών (α/α 13 του χάρτη Β3)	Άθικτο φυσικό περιβάλλον, σε δυσπρόσιτη δασοσκεπή περιοχή. Ίσως το ένα από τα δύο πλέων παρθένα φυσικά τοπία της Π.Στ.Ελ.	Απουσία μέτρων προστασίας		Εθνικής και Διεθνούς αξίας	- Γενικές Κατευθύνσεις - Διερεύνηση Προώθησης Περιφερειακού Πάρκου (νόμος Βιοποικιλότητας)	- Γενικές Κατευθύνσεις - Ολοκληρωμένη ανάπτυξη ήπιας κλίμακας - Διατήρηση παραδοσιακών δραστηριοτήτων	- Γενικές Κατευθύνσεις - Ειδικός σχεδιασμός για ΑΠΕ / έλεγχος αιολικών και φωτοβολταϊκών - Προώθηση ΜΗΥΕ
I. 3 Κοιλάδα Καρπενησιώτη (α/α 14 του χάρτη Β3)	Από τις λίγες περιοχές που διαθέτουν παρθένο φυσικό περ.	Απουσία μέτρων προστασίας	Δεν διαφαίνονται κίνδυνοι ή πιέσεις μέχρι σήμερα	Περιφερειακής και Εθνικής αξίας	- Γενικές Κατευθύνσεις - Διερεύνηση Προώθησης Περιφερειακού Πάρκου (νόμος Βιοποικιλότητας)	- Γενικές Κατευθύνσεις	- Γενικές Κατευθύνσεις
I. 4 Ορεινή Ναυπακτία (α/α 17)				Περιφερειακής αξίας	Από ΠΠΧΣΑΑ Δυτικής Ελλάδας	Από ΠΠΧΣΑΑ Δυτικής Ελλάδας	Από ΠΠΧΣΑΑ Δυτικής Ελλάδας

II. ΟΡΟΠΕΔΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΤΟΠΙΩΝ		ΠΙΕΣΕΙΣ & ΚΙΝΔΥΝΟΙ	ΧΑΡΑΚΤΗ- ΡΙΣΜΟΣ ΤΟΠΙΑΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ	ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ		
	Παράγοντες Αειφόρου Ανάπτυξης	Παράγοντες Υποβάθμισης			Αποκατάστασης Διατήρησης Ιδιαίτερης διαχείρισης Προστασίας Ανάδειξης του τοπίου	Ανάπτυξης δυνατοτήτων	Χωροταξικού σχεδιασμού ΓΠΣ, ΣΧΟΟΑΠ, ΖΟΕ, ΜΠΕ...
 <p>II. 1 Οροπέδιο Δομοκού – Ξυνιάδας (α/α 15 του χάρτη Β3)</p>	- ΓΠΣ N.1337/83 - "NATURA 2000"	Εκτεταμένη εντατική καλλιέργεια	Κίνδυνοι ρύπανσης των υδάτων και του εδάφους λόγω της εντατικής εκτεταμένης καλλιέργειας	Περιφερειακής και Εθνικής αξίας	- Γενικές Κατευθύνσεις - Ανάδειξη Λιμναίου Αγροτικού Τοπίου Ξυνιάδας	- Γενικές Κατευθύνσεις - Προώθηση αγροτουρισμού	- Γενικές Κατευθύνσεις - Προώθηση ΣΧΟΟΑΠ
<p>II. 2 Οροπέδιο Καλλιδρομίου – Θερμοπύλες (α/α 19 του χάρτη Β3)</p>	Πλούσιο καλής ποιότητας, προστατευμέ- νο από άμεσους εμφανείς κινδύνους - "NATURA 2000" - Περιοχή N.1650 & Αρχαιολογικός χώρος			Διεθνούς αξίας	- Γενικές Κατευθύνσεις - Διατήρηση αγροτικής δραστηριότητας	- Γενικές Κατευθύνσεις - Ανάδειξη Κάστρου Μενδενίτσας - Ανάδειξη ως τοποσήμου παγκόσμιας εμβέλειας του αρχαιολογικού χώρου των Θερμοπυλών	- Γενικές Κατευθύνσεις - Επέκταση ΕΠΜ Καλλιδρόμου

III. ΤΟΠΙΑ ΚΟΙΛΑΔΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ 1/2 	ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΤΟΠΙΩΝ		ΠΙΕΣΕΙΣ & ΚΙΝΔΥΝΟΙ	ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ ΤΟΠΙΑΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ	ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ		
	Παράγοντες Αειφόρου Ανάπτυξης	Παράγοντες Υποβάθμισης			Αποκατάστασης Διατήρησης Ιδιαίτερης διαχείρισης Προστασίας Ανάδειξης του τοπίου	Ανάπτυξης δυνατοτήτων	Χωροταξικού σχεδιασμού ΓΠΣ, ΣΧΟΟΑΠ, ΖΟΕ, ΜΠΕ...
III. 1 Κοιλάδα Αμφίκλειας - Γραβιάς - Μέσος & Άνω Ρους Βοιωτικού Κηφισού (α/α 8 του χάρτη Β3)	Το αγροτικό τοπίο και το φυσικό περιβάλλον της περιοχής είναι εξαιρετικά Ευαίσθητα, προστατευμένα με ευρείες ζώνες NATURA 2000	Διαταραχή μικρού μέρους του τοπίου με την πληθώρα των λατομικών – εξορυκτικών δραστηριοτήτων	Κίνδυνοι ρύπανσης και διαταραχής του τοπίου από τη λειτουργία των λατομικών – εξορυκτικών δραστηριοτήτων	Εθνικής αξίας	- Γενικές Κατευθύνσεις - Διατήρηση παλαιάς σιδ/κής γραμμής και παλαιοί σταθμοί: θα μπορούσαν να αποτελέσουν μια εξαιρετική διαδρομή σε ένα εξαιρετικής ποιότητας φυσικό και ιστορικό τοπίο	- Γενικές Κατευθύνσεις	- Γενικές Κατευθύνσεις

III. ΤΟΠΙΑ ΚΟΙΛΑΔΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ 2/2	ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΤΟΠΙΩΝ		ΠΙΕΣΕΙΣ & ΚΙΝΔΥΝΟΙ	ΧΑΡΑΚ- ΤΗΡΙΣΜΟΣ ΤΟΠΙΑΚΩΝ ΕΝΟΤΗ-ΤΩΝ	ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ		
	Παράγοντες Αειφόρου Ανάπτυξης	Παράγοντες Υποβάθμισης			Αποκατάστασης Διατήρησης Ιδιαίτερης διαχείρισης Προστασίας Ανάδειξης του τοπίου	Ανάπτυξης δυνατοτήτων	Χωροτα- ξικού σχεδι- ασμού ΓΠΣ, ΣΧΟΟΑΠ, ΖΟΕ, ΜΠΕ...
III. 2 Κοιλάδα Ποταμού Σπερχειού (α/α 16 του χάρτη Β3)	<ul style="list-style-type: none"> - Οι περιβάλλουσες πυκνές δασωμένες πλαγιές των βουνών προσδίδουν εξαιρετική ποιότητα στη κοιλάδα. - Εξαιρετικής ποιότητας φυσικό και ιστορικό τοπίο - Επιμήκη ζώνη NATURA 2000, καλύπτει το σύνολο της έκτασης // ΓΠΣ Ν.1337/83 // ζώνες προστασίας Ν.1650 // πυρρήνας εθνικού δρυμού 		Απειλείται από πιθανή ρύπανση του εδάφους και του υδροφόρου ορίζοντά της από τη χρήση φυτοφαρμάκων αλλά και από την λειτουργία θέσεων αποβλήτων εξόρυξης και έργων υποδομών	Περιφερειακής και Εθνικής αξίας	<ul style="list-style-type: none"> - Γενικές Κατευθύνσεις - Ιδιαίτερη έμφαση στην ένταξη στο τοπίο πρέπει να δοθεί στις ΕΜΠ των οδικών έργων και των έργων εξόρυξης 	<ul style="list-style-type: none"> - Γενικές Κατευθύνσεις - Αγροτουρισμός 	<ul style="list-style-type: none"> - Γενικές Κατευθύνσεις

IV. ΤΟΠΙΑ ΠΕΔΙΑΔΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ 1/3	ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΤΟΠΙΩΝ		ΠΙΕΣΕΙΣ & ΚΙΝΔΥΝΟΙ	ΧΑΡΑΚΤΗ- ΡΙΣΜΟΣ ΤΟΠΙΑΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ	ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ		
	Παράγοντες Αειφόρου Ανάπτυξης	Παράγοντες Υποβάθμισης			Αποκατάστασης Διατήρησης Ιδιαίτερης διαχείρισης Προστασίας Ανάδειξης του τοπίου	Ανάπτυξης δυνατοτήτων	Χωροταξικού σχεδιασμού ΓΠΣ, ΣΧΟΟΑΠ, ΖΟΕ, ΜΠΕ...
 <p>IV. 1 Κοιλάδα Ασωπού Ποταμού - Παραθηβαϊκό Πεδίο (α/α 1 του χάρτη Β3)</p>	Διαθέτει όλα τα φυσικά στοιχεία που διαμορφώνουν ένα εξαιρετικής ποιότητας φυσικό περιβάλλον	Διάσπαρτη βιομηχανική χωροθέτηση	- Ρύπανση από τη λειτουργία των «βιομηχανικών» Οиноφύτων - Ρύπανση των επιφανειακών υδάτων, των εδαφικών πόρων και της ατμόσφαιρας από τη λειτουργία περιοχών ΧΑΔΑ.	Περιφερειακής αξίας	- Γενικές Κατευθύνσεις - Αυστηρός έλεγχος διάχυσης δόμησης και βιομηχανικής δραστηριότητας στο Πολεοδομικό Σχεδιασμό	- Γενικές Κατευθύνσεις	- Γενικές Κατευθύνσεις - Προώθηση ΠΕΧΠ - Ολοκλήρωση σχεδιασμού ΓΠΣ

IV. ΤΟΠΙΑ ΠΕΔΙΑΔΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ 2/3	ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΤΟΠΙΩΝ		ΠΙΕΣΕΙΣ & ΚΙΝΔΥΝΟΙ	ΧΑΡΑΚΤΗ- ΡΙΣΜΟΣ ΤΟΠΙΑΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ	ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ		
	Παράγοντες Αειφόρου Ανάπτυξης	Παράγοντες Υποβάθμισης			Αποκατάστασης Διατήρησης Ιδιαίτερης διαχείρισης Προστασίας Ανάδειξης του τοπίου	Ανάπτυξης δυνατοτήτων	Χωροταξικού σχεδιασμού ΓΠΣ, ΣΧΟΟΑΠ, ΖΟΕ, ΜΠΕ...
IV. 2 Θηβαϊκό Πεδίο και Λιμναίο Σύμπλεγμα Υλικής - Παραλίμνης (α/α 3 του χάρτη Β3)	<ul style="list-style-type: none"> - Σημαντική ποιότητα του ιστορικού Θηβαϊκού πεδίου και της Θήβας (ακρόπολη Καδμείας) - Ακαταμάχητη παρουσία του λιμναίου συστήματος των τοπίων της Παραλίμνης και της Υλικής / Λιμναίο σύστημα ζώνες «NATURA 2000 	<ul style="list-style-type: none"> - Διάσπαρτές βιομηχανικές δραστηριότητες στην ευρύτερη γεωργική περιοχή της Θήβας - Σημαντικός αριθμός περιοχών οπτικής ρύπανσης (απορρίμματα – εγκαταλελειμμένα κτίρια) 	<p>Διαταραχή του τοπίου από τη διέλευση των μεγάλων μεταφορικών υποδομών και τα φωτοβολταϊκά πάρκα στην καλλιεργούμενη περιοχή</p>	<p>Διεθνούς αξίας, ιδιαίτερα Υποβαθμισμένο</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Γενικές Κατ/σεις - Αυστηρός έλεγχος διάχυσης δόμησης και βιομηχανικής δραστηριότητας στο Πολεοδ. Σχεδιασμό - Στα πεδινά, ομογενοποίηση υψών των κατασκευών, πλην ειδικών περιπτώσεων εργοστασιακών τοπώσεων (π.χ.: σιλό, καμινάδες...) - Προώθηση κανονισμού υψών για την Ακρόπολη της Καδμείας της Θήβας 	<ul style="list-style-type: none"> - Γενικές Κατευθύνσεις - Ανάδειξη τοπόσημων στην Ακρόπολη της Καδμείας: σχεδιασμός παρεμβάσεων αποκατάστασης υποβαθμισμένου τοπίου 	<ul style="list-style-type: none"> - Γενικές Κατευθύνσεις

IV. ΤΟΠΙΑ ΠΕΔΙΑΔΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ 3/3	ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΤΟΠΙΩΝ		ΠΙΕΣΕΙΣ & ΚΙΝΔΥΝΟΙ	ΧΑΡΑΚΤΗ- ΡΙΣΜΟΣ ΤΟΠΙΑΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ	ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ		
	Παράγοντες Αειφόρου Ανάπτυξης	Παράγοντες Υποβάθμισης			Αποκατάστασης Διατήρησης Ιδιαίτερης διαχείρισης Προστασίας Ανάδειξης του τοπίου	Ανάπτυξης δυνατοτήτων	Χωροταξικού σχεδιασμού ΓΠΣ, ΣΧΟΟΑΠ, ΖΟΕ, ΜΠΕ...
IV. 3 Πεδιάδα Κωπαΐδας - Κάτω Ρους Βοιωτικού Κηφισού (α/α 6 του χάρτη Β3)	Λιμναίο σύστημα ζώνες NATURA 2000	- Αγροτική ρύπανση - Συγκέντρωση Φ/Β - Διάσπαρτη δόμηση στο πεδινό περίγραμμα - Μεγάλα τεχνικά έργα	Κίνδυνοι εξάντλησης του φυσικού πόρου, ρύπανσης των υδάτων και του εδάφους από τη χρήση φυτοφαρμάκων	Περιφερειακής και Εθνικής αξίας	- Γενικές Κατευθύνσεις - Αυστηρός έλεγχος διάχυσης δόμησης και βιομηχανικής δραστηριότητας στο Πολεοδ. Σχεδιασμό - Στα πεδινά, ομογενοποίηση υψών των κατασκευών, πλην ειδικών περιπτώσεων εργοστασιακών τοπόσημων (π.χ.: σιλό, καμινάδες...)	- Γενικές Κατευθύνσεις - Ανάδειξη του λιμναίου σύστημα της Κωπαΐδας	- Γενικές Κατευθύνσεις - Προώθηση Ειδικής Μελέτης Διαχείρισης και Ανάδειξης λιμναίου συστήματος Κωπαΐδας

V. ΤΟΠΙΑ ΚΛΕΙΣΤΩΝ ΘΑΛΑΣΣΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ 1/5	ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΤΟΠΙΩΝ		ΠΙΕΣΕΙΣ & ΚΙΝΔΥΝΟΙ	ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ ΤΟΠΙΑΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ	ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ		
	Παράγοντες Αειφόρου Ανάπτυξης	Παράγοντες Υποβάθμισης			Αποκατάστασης Διατήρησης Ιδιαίτερης διαχείρισης Προστασίας Ανάδειξης του τοπίου	Ανάπτυξης δυνατοτήτων	Χωροταξικού σχεδιασμού ΓΠΣ, ΣΧΟΟΑΠ, ΖΟΕ, ΜΠΕ...
 <p>V. 1 Χαλκίδα - Πορθμός Ευρίπου (α/α 2 του χάρτη Β3)</p>	<p>Παρουσία του φαινόμενου της παλίρροιας του πορθμού του Ευρίπου σε ιδιαίτερο κλειστό θαλάσσιο πανοραμικό τοπίο</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Βιομηχανική δραστηριότητα - Διάσπαρτη δόμηση κατά μήκος των ακτών 	<ul style="list-style-type: none"> - Βιομηχανική συγκέντρωση, διασπορά των βιομηχανικών χρήσεων εκτός της οργανωμένης ζώνης - Έντονη διάχυση του αστικού κέντρου της Χαλκίδας - Οικιστικές αναπτύξεις - Άσκηση λατομικών – εξορυκτικών δραστηριοτήτων - 3 θέσεις ΧΑΔΑ 	<p>Περιφερειακής και Εθνικής αξίας</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Γενικές Κατευθύνσεις - Αισθητική ανάδειξη βιομηχανικού τοπίου - Αισθητική ανάδειξη παράκτιου μετώπου ευρύτερης Χαλκίδας - Ενοποίηση και συνέχιση των εκατέρωθεν του πορθμού περιοχών – χώρων 	<ul style="list-style-type: none"> - Γενικές Κατευθύνσεις - Επανάχρηση βιομηχανικών εγκαταστάσεων - Ανάδειξη παραδοσιακών τεχνικών έργων Ευρίπου (γέφυρα, σιδηρόδρομο) - Ανάπτυξη ιστορικού κέντρου Χαλκίδας 	<ul style="list-style-type: none"> - Γενικές Κατευθύνσεις - Νέο ενιαίο ΓΠΣ Πολεοδομικού συγκροτήματος Χαλκίδας

V. ΤΟΠΙΑ ΚΛΕΙΣΤΩΝ ΘΑΛΑΣΣΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ 2/5	ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΤΟΠΙΩΝ		ΠΙΕΣΕΙΣ & ΚΙΝΔΥΝΟΙ	ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ ΤΟΠΙΑΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ	ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ		
	Παράγοντες Αειφόρου Ανάπτυξης	Παράγοντες Υποβάθμισης			Αποκατάστασης Διατήρησης Ιδιαίτερης διαχείρισης Προστασίας Ανάδειξης του τοπίου	Ανάπτυξης δυνατοτήτων	Χωροταξικού σχεδιασμού ΓΠΣ, ΣΧΟΟΑΠ, ΖΟΕ, ΜΠΕ...
V. 2 Αστικό - Βιομηχανικό Σύμπλεγμα Λάρυμνας - Εξόρυξη Νικελίου (α/α 4 του χάρτη Β3)	Βιομηχανική πολιτιστική κληρονομιά (εργοστάσιο /τοπόσημο και βιομηχανικός οικισμός)	-Το φυσικό περιβάλλον, με τα μεταλλεία της Λάρυμνας, δεν είναι δυνατόν να καλύψει οποιαδήποτε σταθερότυπα ποιότητας παράλληλη την ύπαρξη δάσους βόρεια και γεωργικής γης διάσπαρτα. - Έμφαση στο βιομηχανικό χαρακτήρα	Καθαρά «βιομηχανικό Τοπίο» με σημαντική ατμοσφαιρική και οπτική ρύπανση.	Περιφερειακής αξίας	- Γενικές Κατευθύνσεις - Αισθητική ανάδειξη του οικισμού της Λάρυμνας και του περιβάλλοντα χώρου του εργοστασίου της ΛΑΡΚΟ	- Γενικές Κατευθύνσεις - Προώθηση βιομηχανικού τουρισμού	- Γενικές Κατευθύνσεις - Προώθηση ΣΧΟΟΑΠ

V. ΤΟΠΙΑ ΚΛΕΙΣΤΩΝ ΘΑΛΑΣΣΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ 3/5	ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΤΟΠΙΩΝ		ΠΙΕΣΕΙΣ & ΚΙΝΔΥΝΟΙ	ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ ΤΟΠΙΑΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ	ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ		
	Παράγοντες Αειφόρου Ανάπτυξης	Παράγοντες Υποβάθμισης			Αποκατάστασης Διατήρησης Ιδιαίτερης διαχείρισης Προστασίας Ανάδειξης του τοπίου	Ανάπτυξης δυνατοτήτων	Χωροταξικού σχεδιασμού ΓΠΣ, ΣΧΟΟΑΠ, ΖΟΕ, ΜΠΕ...
V. 3 Ακτές και Μικρά Νησιά Βορείου Ευβοϊκού Κόλπου (α/α 5 του χάρτη Β3)	- Το τμήμα της Εύβοιας χαρακτηρίζεται από φυσικό περιβάλλον σε πολύ καλές συνθήκες, και στην πράξη δεν είναι αποδέκτης σοβαρών – επικινδύνων πιέσεων - Το τμήμα της Φθιώτιδας χαρακτηρίζεται από γεωργικές καλλιέργειες ελαιώνων	Το φυσικό περιβάλλον του τμήματος της Φθιώτιδας απειλείται κυρίως από την «ανάπτυξη» που αφορά την οικιστική / παραθεριστική/δραστηριότητα που με την βοήθεια των μεταφορικών υποδομών και σε συνδυασμό με τις λοιπές υποδομές, την απόσταση από τα αστικά κέντρα κ.τ.λ. έχει συμφορήσει κατά κάποιο τρόπο το φυσικό περιβάλλον του παράκτιου χώρου		Περιφερειακής και Εθνικής αξίας	- Γενικές Κατευθύνσεις - Ως κατευθύνσεις παράκτιου χώρου	- Γενικές Κατευθύνσεις - Ανάπτυξη τουρισμού και παραθερισμού ως στους υπάρχοντες ή οργανωμένους υποδοχείς	- Γενικές Κατευθύνσεις

V. ΤΟΠΙΑ ΚΛΕΙΣΤΩΝ ΘΑΛΑΣΣΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ 4/5	ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΤΟΠΙΩΝ		ΠΙΕΣΕΙΣ & ΚΙΝΔΥΝΟΙ	ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ ΤΟΠΙΑΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ	ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ		
	Παράγοντες Αειφόρου Ανάπτυξης	Παράγοντες Υποβάθμισης			Αποκατάστασης Διατήρησης Ιδιαίτερης διαχείρισης Προστασίας Ανάδειξης του τοπίου	Ανάπτυξης δυνατοτήτων	Χωροταξικού σχεδιασμού ΓΠΣ, ΣΧΟΟΑΠ, ΖΟΕ, ΜΠΕ...
V. 4 Δέλτα Σπερχειού - Μαλιακός Κόλπος (α/α 18 του χάρτη Β3)	Εκτεταμένες καθορισμένες ζώνες « NATURA 2000»	Εκτεταμένη αστική διάχυση της Λαμίας	<ul style="list-style-type: none"> - Εκτεταμένη υπερβολική κατάληψη εδάφους, με άναρχο τρόπο , από την οικιστική εξάπλωση του αστικού κέντρου της Λαμίας και υπερβολικός φόρτος του τοπίου με μεγάλα τεχνικά έργα του δικτύου μεταφορών πολλές φορές εκτός κλίμακας. - Ρύπανση οπτική και ατμοσφαιρική από τις εκτεταμένες λατομικές περιοχές βόρεια του ΠΑΘΕ / ανατολικά της Λαμίας, - Ρύπανση συνολικά στην λεκάνη απορροής του Σπερχειού , από τη χρήση φυτοφαρμάκων κτλ. - Ρύπανση – ευτροφισμός του κλειστού Μαλιακού κόλπου από την αποστράγγιση της λεκάνης απορροής. 	Εθνικής αξίας	<ul style="list-style-type: none"> - Γενικές Κατευθύνσεις - Ως ΕΠΜ NATURA Σπερχειού 	<ul style="list-style-type: none"> - Γενικές Κατευθύνσεις - Προώθηση φυσιολατρικού πάρκου εκβολών Σπερχειού (τουρισμός φύσης) 	<ul style="list-style-type: none"> - Γενικές Κατευθύνσεις - Ολοκλήρωση ΕΠΜ NATURA Σπερχειού

V. ΤΟΠΙΑ ΚΛΕΙΣΤΩΝ ΘΑΛΑΣΣΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ 5/5	ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΤΟΠΙΩΝ		ΠΙΕΣΕΙΣ & ΚΙΝΔΥΝΟΙ	ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ ΤΟΠΙΑΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ	ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ		
	Παράγοντες Αειφόρου Ανάπτυξης	Παράγοντες Υποβάθμισης			Αποκατάστασης Διατήρησης Ιδιαίτερης διαχείρισης Προστασίας Ανάδειξης του τοπίου	Ανάπτυξης Δυνατοτήτων	Χωροταξικού σχεδιασμού ΓΠΣ, ΣΧΟΟΑΠ, ΖΟΕ, ΜΠΕ...
V. 5 Ακτές Δίαυλου Ορέων - Βόρεια Εύβοια (α/α 20 του χάρτη Β3)	-«Χαμηλών τόνων» ήπιο φυσικό περιβάλλον - Ζώνη «προστασίας» «NATURA 2000» και ΖΟΕ προστασίας του περιβάλλοντος	-Δραστηριότητες ιχθυοκαλλιέργεια - Άξονα ΠΑΘΕ	Κίνδυνοι / πιέσεις ασκούνται κυρίως στον παράκτιο και θαλάσσιο χώρο	Περιφερειακής και Εθνικής αξίας	- Γενικές Κατευθύνσεις - Ως κατευθύνσεις παράκτιου χώρου	- Γενικές Κατευθύνσεις - Ανάπτυξη τουρισμού και παραθερισμού ως στους υπάρχοντες ή οργανωμένους υποδοχείς	- Γενικές Κατευθύνσεις
V. 6 Πεδιάδα Ψαχνών Εύβοια (α/α 24 του χάρτη Β3)	-Υγιές φυσικό περιβάλλον - «NATURA 2000» - Αισθητικό δάσος		- Δεν φαίνεται να αντιμετωπίζει ιδιαίτερα οξυμένα θέματα πίεσης στο ήπιο αγροτο – δασικό περιβάλλον εκτός από την παρουσία περιορισμένης έκτασης λατομικής δραστηριότητας - Έντονες πιέσεις οικιστικές στο πεδινό τμήμα - Ρύπανση υδάτων	Περιφερειακής αξίας, Ιδιαίτερα Υποβαθμισμένο, στο πεδινό τμήμα	- Γενικές Κατ/σεις - Περιορισμός εκτός σχεδίου δόμησης των ενοσταλισμένων κτηνοτροφικών εγκαταστάσεων - Προστασία οικισμών στις υπώρειες του ορεινού όγκου της Δίρφης	- Γενικές Κατευθύνσεις - Προώθηση αγροτουρισμού ύ στους οικισμούς της ενδοχώρας	- Γενικές Κατευθύνσεις - Προώθηση ΓΠΣ Δ.Ε. Ψαχνών

VI. ΠΑΡΑΘΑΛΑΣΣΙΑ ΤΟΠΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ 1/2	ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΤΟΠΙΩΝ		ΠΙΕΣΕΙΣ & ΚΙΝΔΥΝΟΙ	ΧΑΡΑΚΤΗ- ΡΙΣΜΟΣ ΤΟΠΙΑΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ	ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ		
	Παράγοντες Αειφόρου Ανάπτυξης	Παράγοντες Υποβάθμισης			Αποκατάστασης Διατήρησης Ιδιαίτερης διαχείρισης Προστασίας Ανάδειξης του τοπίου	Ανάπτυξης δυνατοτήτων	Χωροταξικού σχεδιασμού ΓΠΣ, ΣΧΟΟΑΠ, ΖΟΕ, ΜΠΕ...
 <p>VI. 1 Πεδιάδα Άμφισσας - Δελφών - Κόλπος Ιτέας (α/α 10 του χάρτη Β3)</p>	<p>- Δελφικό Τοπίο, μοναδικής και ανεπανάληπτης αξίας, μνημείο παγκόσμιας ακτινοβολίας, εμβέλειας και αναγνωρισιμότητα , μέρος της Παγκόσμιας Πολιτιστικής Κληρονομιάς (μνημείο UNESCO)</p> <p>- Ιδιαίτερα αξιόλογες διαδρομές, πλούσιες σε φυσικά τοπία</p> <p>- Εκτεταμένες ζώνες « NATURA 2000»</p>		<p>Το Φυσικό περιβάλλον της ενότητας ιδιαίτερα ευαίσθητο για πολλούς και σύνθετους λόγους, χρήζει ιδιαίτερης προσοχής προκειμένου να μην κινδυνεύσει σε υποβάθμιση ούτε κατ' ελάχιστο η ιδιαίτερη αυτή μοναδική στον κόσμο περιοχή της γης</p>	<p>Διεθνούς αξίας</p>	<p>- Γενικές Κατευθύνσεις</p> <p>- Αυστηρή εφαρμογή ρυθμίσεων Ζωνών Προστασίας Δελφικού Τοπίου ώστε η αξία του Δελφικού Τοπίου να μην επηρεάζεται</p>	<p>- Γενικές Κατευθύνσεις</p> <p>- Διεθνής πολιτιστικός τουρισμός</p>	<p>- Γενικές Κατευθύνσεις</p>

VI. ΠΑΡΑΘΑΛΑΣΣΙΑ ΤΟΠΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ 2/2	ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΤΟΠΙΩΝ		ΠΙΕΣΕΙΣ & ΚΙΝΔΥΝΟΙ	ΧΑΡΑΚΤΗ- ΡΙΣΜΟΣ ΤΟΠΙΑΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ	ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ		
	Παράγοντες Αειφόρου Ανάπτυξης	Παράγοντες Υποβάθμισης			Αποκατάστασης Διατήρησης Ιδιαίτερης διαχείρισης Προστασίας Ανάδειξης του τοπίου	Ανάπτυξης δυνατοτήτων	Χωροταξικού σχεδιασμού ΓΠΣ, ΣΧΟΟΑΠ, ΖΟΕ, ΜΠΕ...
VI. 2 Πεδιάδα Μαντουδίου - Εξορυκτική Περιοχή Μαγνησίτη (α/α 23 του χάρτη Β3)	-Εξαιρετικά πλούσιο σε δάση - 2 ζώνες «προστασίας» «NATURA 2000»	- Λατομικές ζώνες	Λειτουργία εκτεταμένων λατομικών δραστηριοτήτων σε εκτεταμένες περιοχές	Περιφερειακής αξίας	- Γενικές Κατευθύνσεις - Επιτρέπονται υπόγειες εξορύξεις - Αποκατάσταση / ανάδειξη τοπίων εξόρυξης	- Γενικές Κατευθύνσεις - Μεταλλευτικός τουρισμός - Φυσικό πάρκο αναψυχής γύρω από τα εξορυκτικά τοπία	- Γενικές Κατευθύνσεις - Προώθηση ΕΠΜ των περιοχών NATURA

VII. ΠΑΡΑΚΤΙΑ ΤΟΠΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ 1/2	ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΤΟΠΙΩΝ		ΠΙΕΣΕΙΣ & ΚΙΝΔΥΝΟΙ	ΧΑΡΑΚΤΗ- ΡΙΣΜΟΣ ΤΟΠΙΑΚΩΝ ΕΝΟΤΗ- ΤΩΝ	ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ		
	Παράγοντες Αειφόρου Ανάπτυξης	Παράγοντες Υποβάθμισης			Αποκατάστασης Διατήρησης Ιδιαίτερης διαχείρισης Προστασίας Ανάδειξης του τοπίου	Ανάπτυξης δυνατοτήτων	Χωροταξικού σχεδιασμού ΓΠΣ, ΣΧΟΟΑΠ, ΖΟΕ, ΜΠΕ...
 <p>VII. 1 Θηβαϊκή Ακτή - Πλαταιές (α/α 7 του χάρτη Β3)</p>	Υψηλής ποιότητας Φυσικό περιβάλλον στις υπώρειες Κιθαιρώνα και τις ακτές τους	- Βιομηχανική δραστηριότητα -5 περιοχές ΧΑΔΑ -Αιολικό και Φωτοβολταϊκό πάρκο	- Πίεση από την ανάπτυξη της βιομηχανικής δραστηριότητας αλλά και των λατομικών – εξορυκτικών δραστηριοτήτων στην περίμετρο	Περιφερειακής και Εθνικής αξίας	- Γενικές Κατευθύνσεις - Προστασία / ανάδειξη αρχαιολογικών χώρων - Διατήρηση γεωργικών εκμεταλλεύσεων	- Γενικές Κατευθύνσεις - Πολιτιστικός τουρισμός - Αγροτουρισμός	- Γενικές Κατευθύνσεις
<p>VII. 2 Όρμος Αντίκυρας - Βιομηχανική Ακτή Βωξίτη (α/α 9 του χάρτη Β3)</p>	- Παγκόσμιας εμβέλειας κηρυγμένο (UNESCO) πολιτιστικό τοπίο του Οσίου Λουκά - Πρότυπος βιομηχανικός οικισμός Ασπρα Σπίτια	Εξορυκτική δραστηριότητα		Διεθνούς αξίας	Η διαχείριση της ενότητας πρέπει να ακολουθήσει σχεδιασμένη συνύπαρξη του με την έντονη αλλά και ενδιαφέρουσα παρουσία των δραστηριοτήτων της βιομηχανίας Αλουμίνιο Α.Ε. (Μεταλλεία και λιμάνι)	- Γενικές Κατευθύνσεις - Ανάδειξη ως τουριστικό προορισμό του βιομηχανικού οικισμού "Ασπρα Σπίτια"	- Γενικές Κατευθύνσεις

VII. ΠΑΡΑΚΤΙΑ ΤΟΠΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ 2/2	ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΤΟΠΙΩΝ		ΠΙΕΣΕΙΣ & ΚΙΝΔΥΝΟΙ	ΧΑΡΑΚΤΗ- ΡΙΣΜΟΣ ΤΟΠΙΑΚΩΝ ΕΝΟΤΗ- ΤΩΝ	ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ		
	Παράγοντες Αειφόρου Ανάπτυξης	Παρά- γοντες Υποβά- θμισης			Αποκατάστασης Διατήρησης Ιδιαίτερης διαχείρισης Προστασίας Ανάδειξης του τοπίου	Ανάπτυξης δυνατοτήτων	Χωροταξικού σχεδιασμού ΓΠΣ, ΣΧΟΟΑΠ, ΖΟΕ, ΜΠΕ...
VII. 3 Κόλπος Γαλαξιδίου - Ακτές Φωκίδας (α/α 11 του χάρτη Β3)	«NATURA 2000» -Αρχιτεκτονική κληρονομιά Γαλαξίδι	Εγκαταστά- σεις εξορμητικής δραστηριό- τητας	Συνεχιζόμενη οικιστική εξάπλωση κατά μήκος της ακτογραμμής	Περιφερειακής και Εθνικής αξίας	- Γενικές Κατευθύνσεις - Ως ΕΠΜ NATURA Γαλαξιδίου - Αυστηρός έλεγχος ένταξης στο τοπίο των Αιολικών και των Φωτοβολταϊκών πάρκων, ιδίως σε σχέση με το Γαλαξίδι	- Γενικές Κατευθύνσεις - Τουρισμός	- Γενικές Κατευθύνσεις - Προώθηση ΕΠΜ NATURA Γαλαξιδίου
VII. 4 Ακτές Δίρφους στο Αιγαίο Πέλαγος (α/α 25 του χάρτη Β3)	Υψηλής ποιότητας, Προστατευό- μενο ολικά από NATURA 2000	Από τα δύο πλέον άθικτα φυσικά τοπία της Π. Στ. Ελ.	Τουρισμός	Περιφερειακής και Εθνικής αξίας	- Γενικές Κατευθύνσεις - Ως ΕΠΜ NATURA Δίρφους	- Γενικές Κατευθύνσεις - Ειδικός τουρισμός φύσης και παραθαλάσσιος ελεγχόμενης κλίμακας	- Γενικές Κατευθύνσεις - Προώθηση ΕΠΜ NATURA Δίρφους

VIII. ΝΗΣΙΩΤΙΚΑ ΤΟΠΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ 1/2	ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΤΟΠΙΩΝ		ΠΙΕΣΕΙΣ & ΚΙΝΔΥΝΟΙ	ΧΑΡΑΚΤΗ- ΡΙΣΜΟΣ ΤΟΠΙΑΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ	ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ		
	Παράγοντες Αειφόρου Ανάπτυξης	Παράγοντες Υποβάθμισης			Αποκατάστασης Διατήρησης Ιδιαίτερης διαχείρισης Προστασίας Ανάδειξης του τοπίου	Ανάπτυξης δυνατοτήτων	Χωροταξικού σχεδιασμού ΓΠΣ, ΣΧΟΟΑΠ, ΖΟΕ, ΜΠΕ...
 <p>VIII. 1 Σύμπλεγμα Νήσου Σκύρου και Μικρών Νησιών (α/α 21 του χάρτη Β3)</p>	Φυσικό περιβάλλον αξιόλογο και ενδιαφέρον. Συνδυάζεται αρμονικά με την κλίμακα του νησιού.		Το Φυσικό περιβάλλον και τα τοπία του δεν απειλούνται πλην του ζητήματος της συγκέντρωσης και του μεγέθους των Αιολικών Πάρκων	Περιφερειακής και Εθνικής αξίας	- Γενικές Κατευθύνσεις	- Γενικές Κατευθύνσεις	- Γενικές Κατευθύνσεις
<p>VIII. 2 Νότια Εύβοια (α/α 22 του χάρτη Β3)</p>	Σημαντικής ποιότητας και αξίας	- Γειτονία και άμεση σύνδεση με την Μητροπολιτική περιοχή των Αθηνών - Αιολικά πάρκα μεγάλης κλίμακας	Ισχυρή πίεση για ανάπτυξη παραθεριστικής κατοικίας συνεταιρισμών στον παράκτιο χώρο	Περιφερειακής και Εθνικής αξίας	- Γενικές Κατευθύνσεις - Μελέτη αντιμετώπισης για τα τοπία της Νότιας Εύβοιας και της Σκύρου που θα εντάσσουν στο τοπίο τα αιολικά πάρκα, ως προς το μέγεθος και τη διάταξη	- Γενικές Κατευθύνσεις	- Γενικές Κατευθύνσεις

VIII. ΝΗΣΙΩΤΙΚΑ ΤΟΠΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ 2/2	ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΤΟΠΙΩΝ		ΠΙΕΣΕΙΣ & ΚΙΝΔΥΝΟΙ	ΧΑΡΑΚΤΗ- ΡΙΣΜΟΣ ΤΟΠΙΑΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ	ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ		
	Παράγοντες Αειφόρου Ανάπτυξης	Παράγοντες Υποβάθμισης			Αποκατάστασης Διατήρησης Ιδιαίτερης διαχείρισης Προστασίας Ανάδειξης του τοπίου	Ανάπτυξης δυνατοτήτων	Χωροταξικού σχεδιασμού ΓΠΣ, ΣΧΟΟΑΠ, ΖΟΕ, ΜΠΕ...
VIII. 3 Κύμη - Κοιλιάδα Αυλωναρίου – Αλιβέρι (α/α 26 του χάρτη B3)	Πολύμορφο γεωργικό τοπίο και αξιόλογοι οικισμοί	Τραυματίζεται από τις διάσπαρτες εξορμητικές και λατομικές δραστηριότητες και τη παραγωγή ενέργειας και τσιμέντου στην περίμετρο	Αυξημένη οικιστική δραστηριότητα εξάπλωσης της παραθεριστικής κατοικίας εις βάρος του παράκτιου χώρου	Περιφερειακής αξίας	- Γενικές Κατευθύνσεις - Διατήρηση γεωργικών παραδοσιακών δραστηριοτήτων - Ένταξη αισθητική των μεγάλων εργοστασίων (τοπόσημα) - Αποκατάσταση περιοχών εξόρυξης	- Γενικές Κατευθύνσεις - Εναλλακτικός τουρισμός και αγροτουρισμός	- Γενικές Κατευθύνσεις - Προώθηση ΓΠΣ Αλιβερίου

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ ΤΟΠΙΟΥ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	1. ΑΘΗΝΑ - ΜΟΝΗ ΟΣΙΟΥ ΛΟΥΚΑ - ΔΕΛΦΟΙ - ΟΛΥΜΠΙΑ	2. ΟΛΥΜΠΙΑ - ΔΕΛΦΟΙ - ΘΕΡΜΟΠΥΛΕΣ	ΑΡΧΑΙΕΣ ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ ΒΟΡΡΑ-ΝΟΤΟΥ: Ερέτρια - Θήβα / Πλαταιές - Ορχομενός - Χαιρώνεια - Ελάτεια - Μενδενίτσα - Θερμοπύλες	ΠΑΛΑΙΟ ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ
Χαρακτηρισμός	Διεθνούς Αξίας	Διεθνούς Αξίας	Διεθνούς Αξίας	Εθνικής Αξίας
Τοπικές ενότητες που υπόκεινται	<u>ΥΨΗΛΑ ΟΡΕΙΝΑ ΤΟΠΙΑ:</u> 12. Τ.Λ. και εκβολές Μόρνου Ποταμού <u>ΤΟΠΙΑ ΠΕΔΙΑΔΩΝ:</u> 1. Κοιλάδα Ασωπού Ποταμού - Παραθηβαϊκό Πεδίο 3. Θηβαϊκό Πεδίο και Λιμναίο Σύμπλεγμα Υλικής - Παραλίμνης 6. Πεδιάδα Κωπαΐδας - Κάτω Ρους Βοιωτικού Κηφισού <u>ΠΑΡΑΘΑΛΑΣΣΙΑ ΤΟΠΙΑ:</u> 10. Πεδιάδα Άμφισσας - Δελφών - Κόλπος Ιτέας <u>ΠΑΡΑΚΤΙΑ ΤΟΠΙΑ:</u> 7. Θηβαϊκή Ακτή - Πλαταιές 9. Όρμος Αντίκυρας-Βιο/κή Ακτή Βωξίτη 11. Κόλπος Γαλαξιδίου -Ακτές Φωκίδας	<u>ΟΡΟΠΕΔΙΑ:</u> 19. Οροπέδιο Καλλιδρομίου - Θερμοπύλες <u>ΤΟΠΙΑ ΚΟΙΛΑΔΩΝ:</u> 8. Κοιλάδα Αμφίκλειας - Γραβιάς - Μέσος & Άνω Ρους Βοιωτικού Κηφισού <u>ΠΑΡΑΘΑΛΑΣΣΙΑ ΤΟΠΙΑ:</u> 10. Πεδιάδα Άμφισσας - Δελφών - Κόλπος Ιτέας <u>ΠΑΡΑΚΤΙΑ ΤΟΠΙΑ:</u> 11. Κόλπος Γαλαξιδίου - Ακτές Φωκίδας	<u>ΟΡΟΠΕΔΙΑ:</u> 19. Οροπέδιο Καλλιδρομίου - Θερμοπύλες <u>ΤΟΠΙΑ ΚΟΙΛΑΔΩΝ:</u> 8. Κοιλάδα Αμφίκλειας - Γραβιάς - Μέσος & Άνω Ρους Βοιωτικού Κηφισού <u>ΤΟΠΙΑ ΠΕΔΙΑΔΩΝ:</u> 3. Θηβαϊκό Πεδίο και Λιμναίο Σύμπλεγμα Υλικής - Παραλίμνης 6. Πεδιάδα Κωπαΐδας - Κάτω Ρους Βοιωτικού Κηφισού <u>ΤΟΠΙΑ ΚΛΕΙΣΤΩΝ ΘΑΛΑΣΣΩΝ:</u> 2. Χαλκίδα - Πορθμός Ευρίππου	<u>ΤΟΠΙΑ ΚΟΙΛΑΔΩΝ:</u> 8. Κοιλάδα Αμφίκλειας - Γραβιάς - Μέσος & Άνω Ρους Βοιωτικού Κηφισού 16. Κοιλάδα Ποταμού Σπερχείου
Προτάσεις	- Ανάδειξη και προστασία πολιτιστικών τοπόσημων και φυσικών πόρων - Έλεγχος ένταξης στο τοπίο και διάχυσης της δόμησης και διατήρηση γεωργικών δραστηριοτήτων στην αρχή της διαδρομής (Παραθηβαϊκό πεδίο) / - Προώθηση πολιτιστικού τουρισμού και τουρισμού φύσης	Ως Πολιτιστική Διαδρομή Τοπίου 1. - Ένταξη στο τοπίο περιοχών εξόρυξης	Ως Πολιτιστική Διαδρομή Τοπίου 1.	Διατήρηση παλαιάς σιδηροδρομικής γραμμής και παλαιοί σταθμοί: θα μπορούσαν να αποτελέσουν μια εξαιρετική διαδρομή σε ένα εξαιρετικής ποιότητας φυσικό και ιστορικό τοπίο

Αθήνα, Φεβρουάριος 2015
Η συντονίστρια & υπεύθυνη της Μελέτης

Μάρθα Χουσιανάκου
Πολεοδόμος – Χωροτάκτης